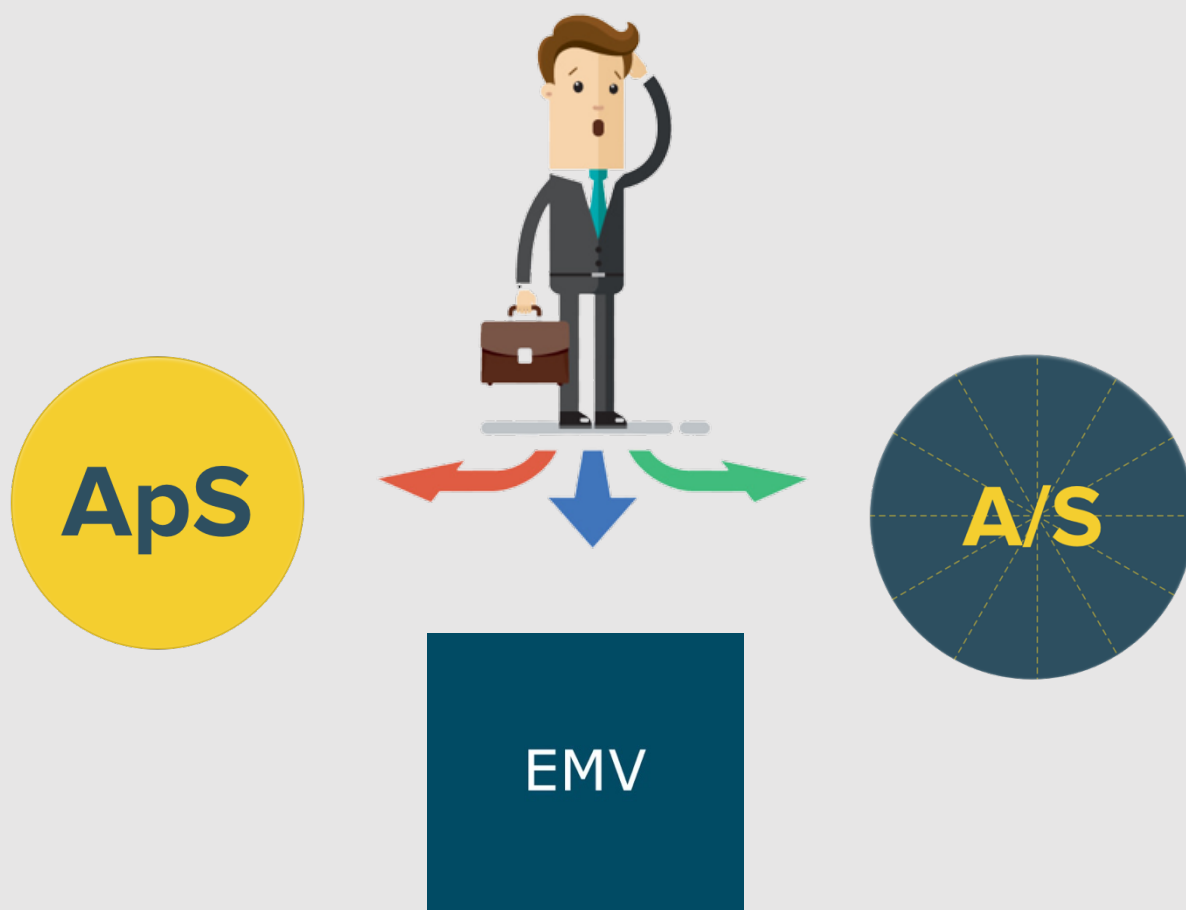

Valg af virksomhedsform

SAMT HÆFTELSESPROBLEMATIKKEN I EN VIRKSOMHEDSOMDANNELSE

Titelblad

Opgavetype: Kandidatspeciale

Uddannelsessted: Aalborg Universitet

Studieretning: Erhvervsjura (Cand.merc.jur.)

Retsområde: Selskabsret og skatteret

Projektets titel

Dansk: Valg af virksomhedsform samt hæftelsesproblematikken i en virksomhedsomdannelse

Engelsk: Choice of business format and the liability issue related to business transformation

Navne og studienummer

Mikkel Lynggaard Larsen: 20176763

Jesper Nellemann Sørensen: 20176768

Vejleder

Gitte Søgaard

Dato for aflevering

19. maj 2022

Antal anslag med mellemrum

167.999

Abstract

The master thesis encompasses a description of the choice of business format and the liability issue related to business transformation. The focal point of the thesis is to uncover the most beneficial business format for the self-employed entrepreneur, in relation to company law and tax law aspects. In addition to analyze the liability issue relating to a business transformation. Through the thesis a fictional case member will present his issues when it comes to selecting a business format when establishing his new company.

The first part is a comparative summary and analysis of the choice of the most beneficial business format for the self-employed entrepreneur. The three chosen formats are one-man business, ApS and A/S. The exposition shows that a one-man business is regulated through optional law which leads to more flexibility and less administration. ApS and A/S is regulated through legislation, which leads to more structure and transparency for the company surroundings. The thesis accounts for the different categories of taxation to each of the business formats. Various elements such as tax, foundation, capital requirements, liability issues, boards and leadership structure are analyzed based on a fictional case, in which a conclusion on the most beneficial business format for the self-employed entrepreneur is conducted. Based on the company law aspects, it is concluded that the one-man business or the ApS is the most suitable for the case member. The tax law aspects indicates that the one-man business is the most fitting for the case member.

In the second part the self-employed entrepreneur has decided to conduct a business transformation. Based on case law, an analysis of the liability issue relating to such a transformation is conducted. It is concluded that the self-employed entrepreneur must give a distinct notice to its creditors regarding the transformation to a company with limited liability. If such a notice is not given, the self-employed entrepreneur risks to be personally liable after the business transformation.

The analysis portrays the difficult choices the business creator must relate to in the early stages. It is concluded that it is not possible to set up concrete guidelines for choosing a business format that fits all newer businesses. The choice depends on independent needs and is formed by expectations of the creator.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	5
1.1. Introduktion til emnet	5
1.2. Problemformulering	6
1.3. Afgrænsning	7
1.4. Metode	8
1.5. Struktur	9
2. Valg af virksomhedsform	10
2.1. Selskabsretlige hensyn ved valg af virksomhedsform	10
2.1.1. Det lovmæssige grundlag og den selskabsretlige aftalefrihed	10
2.1.2. Stiftelse og registrering	12
2.1.3. Kapitalkrav og tegning af kapitalandele	17
2.1.4. Hæftelse	22
2.1.5. Ledelse	24
2.1.6. Regnskab	28
2.1.7. Mellemværende mellem virksomheden og ejeren	33
2.1.8. Delkonklusion – selskabsretlige hensyn ved valg af virksomhedsform	38
2.2. Skatteretlige hensyn ved valg af virksomhedsform.....	40
2.3.1. Det danske skattesystem.....	40
2.3.2. Beskatning af virksomheden	42
2.3.2.1. Personskatteloven	43
2.3.2.2. Virksomhedsskatteloven	45
2.3.2.3. Selskabsbeskatning.....	50
2.3.2.4. Valg af beskatningsform ud fra beskatning af virksomheden.....	51
2.3.3. Penge ud af virksomheden	53
2.3.3.1. Enkeltmandsvirksomhed	53
2.3.3.2. ApS.....	54
2.3.3.3. Valg af beskatningsform ud fra penge ud af virksomheden	55
2.3.4. Delkonklusion – skatteretlige hensyn ved valg af virksomhedsform	56
2.4. Forslag til valg af virksomhedsform	57
2.5. Retningslinjer for valg af virksomhedsform.....	59

3. Hæftelsesproblematikken i en virksomhedsomdannelse	60
3.1. Hæftelse	60
3.1.1. Domsanalyse af U.2022.50 og U.2020.3111	61
3.1.1.1. Domsanalyse af U.2022.50	61
3.1.1.2. Domsanalyse af U.2020.3111	71
3.1.2. Sammenfatning	81
4. Konklusion	84
5. Litteraturliste	88
6. Anvendte forkortelser	93
7. Bilagsoversigt	94
7.1. Bilag 1:	94
7.2. Bilag 2:	95
7.3. Bilag 3:	96
7.4. Bilag 4:	98

1. Indledning

1.1. Introduktion til emnet

At udskifte hverdagen som lønmodtager med livet som selvstændig erhvervsdrivende er for mange en stor beslutning. Én af de store udfordringer, den selvstændige erhvervsdrivende står over for, er valget af virksomhedsform. Danske virksomheder har som udgangspunkt stor frihed ved valget af organisationsform. Der findes dog erhvervsområder, eksempelvis finanssektoren, hvor der foreligger lovmæssige begrænsninger. Generelt vil danske virksomhedsformer kunne opdeles i to overordnede typer:

- Personlige virksomheder
- Kapitalselskaber

Inden for disse virksomhedstyper kan den selvstændige erhvervsdrivende vælge flere forskellige virksomhedsformer. Under de personlige virksomheder kan der bl.a. vælges enkeltmandsvirksomheden. Derudover kan der vælges kapitalselskaber, som bl.a. indeholder aktieselskab (A/S) og anpartsselskab (ApS).

Det kan være svært for den erhvervsdrivende at gennemskue, hvilke fordele og ulemper der forekommer ved de forskellige virksomhedsformer. Det er et valg, der er præget af en række forskelligartede hensyn, herunder virksomhedens formål, risikoprofil, hæftelsesovervejelser, behov for aftalefrihed, lovregulering, retssikkerhed, eventuelle behov for anonymitet om virksomhedens forhold, kapitalbehov, beskatningsforhold og antallet af deltagere i virksomheden.

I Danmark findes der i alt over 320.000 virksomheder.¹ Ideelt set har alle disse erhvervsdrivende på et tidspunkt nøje vurderet, hvilken organisationsform der var den mest velegnede for dem. I praksis er situationen desværre en anden. Ofte træffes valget ud fra mere eller mindre irrationelle motiver fra virksomhedsdeltagerne. I mange tilfælde ønskes hæftelsen reduceret mest muligt, og derfor udelades analysen af andre, lige så vigtige forhold. Valget bør træffes efter en analyse af, hvilke præferencer virksomhedsdeltagerne har, samt hvilket potentiale og hvilke begrænsninger der er for

¹ Firmaer og koncerner, den generelle firmastatistik giver et bredt billede af Danmarks godt 300.000 aktive firmaer. (Danmarks Statistik, 2020)

selve virksomheden. Samtidig er det vigtigt at fokusere på, at valget af virksomhedsform ikke er et endegyldigt valg. Det er nemlig muligt at ændre virksomhedsform, såfremt det på et senere tidspunkt viser sig at være mere hensigtsmæssigt for virksomheden og dens deltagere. En nystartet virksomhed bør overveje virksomhedsformen ganske ofte på grund af den udvikling, som en virksomhed gennemgår i de første leveår.

Denne afhandling vil søge at skabe et overblik over de forskellige virksomhedsformer, herunder de selskabsretlige og skatteretlige konsekvenser for hver virksomhedsform. De enkelte virksomhedsformer analyseres gennem en fiktiv case med henblik på at vurdere, hvilken virksomhedsform der er mest hensigtsmæssig at anvende. Afslutningsvis foretages der en analyse af den hæftelsesproblematik, der kan forekomme under en omdannelse fra en personlig ejet virksomhed til et kapital-selskab.

1.2. Problemformulering

Hovedproblemstillingen for nærværende fremstilling er en analyse af ***valg af virksomhedsform ved opstart af ny virksomhed samt hæftelsesproblematikken i forbindelse med en virksomhedsomdannelse.***

For at besvare problemformuleringen fyldestgørende opstilles følgende underspørgsmål:

- Hvilken virksomhedsform er den mest hensigtsmæssige ved opstart af ny virksomhed?
- Kan der opstilles generelle retningslinjer for valg af virksomhedsform?
- Hvornår har den erhvervsdrivende givet tilstrækkelige oplysninger om en virksomhedsomdannelse til sine samhandelspartnere?

1.3. Afgrænsning

Valg af virksomhedsform er et forholdsvis bredt emne, hvorfor afsnittet har til hensigt at afgrænse problemformuleringen yderligere og tydeliggøre afhandlingens fokus.

Afhandlingens analyse tager udgangspunkt i en fiktiv case.² Casen danner faktum for en komparativ analyse af virksomhedsformerne enkeltmandsvirksomhed, ApS og A/S. Formålet med analysen er at udpege den mest hensigtsmæssige organisationsform i en nystartet virksomhed. Afhandlingen udarbejdes med henblik på virksomheder i kategorien "*små virksomheder*"³ med kun én ejer. Dette udelukker virksomhedsformerne interessentskaber, kommanditselskaber og partnerselskaber. De tre nævnte virksomhedsformer er udvalgt på grund af deres udbredelse i det danske erhvervsliv og deres relevans for den type virksomheder, som afhandlingen henvender sig til. Derudover bliver der i afhandlingen afgrænset til behandling af driftsselskaber, hvorfor holdingselskaber og sådanne strukturer ikke bliver behandlet.

Afhandlingens fiktive case tager udgangspunkt i en erhvervsdrivende, som er fuldt skattepligtig til Danmark, og som alene har rent nationale forhold. Der inddrages således ingen internationale forhold såsom udenlandske virksomhedsformer, flytning til udlandet og skatteforbehold. Det forudsættes at læseren af afhandlingen har et grundlæggende kendskab til personbeskatning i Danmark, hvorfor de forskellige indkomstformer samt beregning af indkomstskatten ikke vil blive gennemgået.

Der bliver ikke taget hensyn til særlovgivning samt begrænsninger i valgmulighederne for specifikke brancher, herunder brancher inden for liberalt erhverv. Dette ville fjerne fokussen fra afhandlingens essens.

I afsnittet om virksomhedsomdannelse analyseres ét relevant fokuspunkt. Der foretages således en gennemgående analyse af hæftelsesproblematikken i omdannelsesprocessen. Afhandlingen er afgrænset fra nærmere at behandle hhv. skattefri og skattepligtig virksomhedsomdannelse. Desuden

² Casen findes i bilag 1.

³ Virksomheder i regnskabsklasse A og B, jf. ÅRL § 7, stk. 1 og 2.

er den afgrænset fra at behandle selve valget af virksomhedsform i forbindelse med omdannelsen. Denne afgrænsning skyldes, at det i afhandlingens fiktive case er forudsat, at den erhvervsdrivende har besluttet at foretage en virksomhedsomdannelse ved hjælp af den skattefri metode. Desuden har den erhvervsdrivende på forhånd besluttet, hvilken form virksomheden skal have efter omdannelsen.

1.4. Metode

Fremstillingens formål er at analysere og beskrive gældende ret, også kaldet "de lege lata".⁴ I den forbindelse anvendes den retsdogmatiske metode. Den retsdogmatiske metode går ud på at analysere gældende ret metodisk og systematisk og dermed opnå ny viden om denne.⁵ Metoden anvendes gennemgående til at beskrive, analysere og sammenligne de tre virksomhedsformer enkeltmandsvirksomhed, ApS og A/S ud fra casens forudsætninger.

Metoden anvendes endvidere til at analysere fokuspunktet om hæftelse i forbindelse med en virksomhedsomdannelse. Fremstillingen tager udgangspunkt i retspraksis, lovbekendtgørelser og retslitteratur. Retsspraksis er udvalgt ud fra relevans, aktualitet og klarhed i rettens begrundelse. Retsspraksis er yderst væsentligt i forbindelse med fastsættelsen af gældende ret, og af denne årsag er der valgt retsspraksis af nyere karakter. Metoderne de lege ferenda og de lege lata et ferenda vil ikke blive benyttet, idet formålet med afhandlingen ikke er at beskrive, hvad gældende ret burde være.⁶

Retslitteraturen benyttes på trods af den lavere retskildeværdi. Dette sker for at have et fortolkningsbidrag til den teoretiske opfattelse af, hvad gældende ret er på det pågældende område.

Projektet anvender desuden den juridiske metode til at klarlægge, hvilken virksomhedsform der er den mest hensigtsmæssige baseret på casens forudsætninger. I denne forbindelse benyttes jus, faktum og resultat, og dermed henføres de faktiske oplysninger under reglerne, også kaldet for retlig subsumption.⁷ Den komparative metode benyttes ligeledes i form af opvejning af fordele og

⁴ Munk-Hansen, Carsten, *Den juridiske løsning*, s. 11.

⁵ Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, s. 47.

⁶ Munk-Hansen, Carsten, *Den juridiske løsning*, s. 11.

⁷ Munk-Hansen, Carsten, *Den juridiske løsning*, s. 11.

ulemper ved de udvalgte virksomhedsformer. I den forbindelse benyttes der komparative fordele og ulemper ud fra en række opsatte hensyn, som analyseres ud fra afhandlingens case.

1.5. Struktur

Projektet er opbygget således, at der vil forekomme en analyse af, hvad der er mest fordelagtigt for den selvstændige erhvervsdrivende ud fra forudbestemte forudsætninger. Efterfølgende figurerer der en analyse af hæftelsesproblematikken i forbindelse med en virksomhedsomdannelse.

Dermed opnår projektet overordnet følgende opbygning:

1. Indledning til projektet, herunder metode, afgrænsning og problemformulering
2. Valg af virksomhedsform med komparativ analyse af de forskellige virksomhedsformer
3. Hæftelsesproblematikken i forbindelse med virksomhedsomdannelsen fra en personligt ejet virksomhed til et kapitalselskab

2. Valg af virksomhedsform

Afhandlingens analyse bygger på en fiktiv case. Casen er udarbejdet med udgangspunkt i en virkelighedsnær situation, hvor en selvstændig erhvervsdrivende søger afklaring omkring valget af den mest fordelagtige organisationsform for sin nye virksomhed. Det er casens faktiske forhold i kombination med gældende ret, som anvendes ved analysen af de problemstillinger, den erhvervsdrivende møder. Formålet med analysen er at udpege den mest hensigtsmæssige organisationsform i en nystartet virksomhed.

2.1. Selskabsretlige hensyn ved valg af virksomhedsform

2.1.1. Det lovmæssige grundlag og den selskabsretlige aftalefrihed

Dette afsnit har til formål at redegøre for det lovmæssige grundlag for og reguleringen af virksomhedsformerne enkeltmandsvirksomhed, ApS og A/S. Afsnittet redegør for den fleksibilitet, som findes på det selskabsretlige område. I den forbindelse gives der et indblik i den selskabsretlige aftalefrihed, som er et udtryk for en grundsætning om, at den erhvervsdrivendes behov og interesser dikterer valget af virksomhedsform.

I Danmark findes der ingen generel materiel selskabslovgivning, der dækker alle virksomhedsformerne. Den første egentlige selskabsregulering fandt sted i 1917 ved aktieselskabslovens regulering af A/S'er.⁸ I 2009 blev der gennemført en modernisering af selskabsretten i form af en ny fælles selskabslov (SL), der dækker både A/S- og ApS-selskabsformen. De personlige virksomheder var indtil 1994 reguleret af firmaloven fra 1889. I 1994 blev loven erstattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder (LEV).⁹ LEV finder anvendelse på virksomheder, der har til formål at fremme deres deltageres økonomiske interesser gennem erhvervsdrift, jf. LEV § 1, stk. 1. Ved virksomheder forstås alle selskabsformer, som ikke er omfattede af reguleringen i anden selskabslovgivning, f.eks. enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber og kommanditselskaber, jf. LEV § 1, stk. 2. På trods af ikrafttrædelsen af LEV i 1994 findes der ingen decideret lov om de personlige virksomheder. Dette skyldes, at den materielle regulering i LEV er ganske begrænset. De personlige virksomheder er kun underlagt enkelte af lovens bestemmelser, herunder LEV § 6, stk. 2, pkt. 1, om navnets særpræg,

⁸ Lov nr. 468 af 29. september 1917.

⁹ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 50.

LEV § 6, stk. 2, pkt. 2, om navnets retmæssighed, LEV § 6, stk. 3, om navnets sandhed samt reglerne i LEV § 7 om prokura. Loven er således ikke en fuldt dækkende materiel selskabslov på samme måde som SL og de tidligere aktie- og anpartsselskabslove.¹⁰

Lovgrundlaget for kapitalselskaberne findes i SL. I videre og mere traditionel forstand er et ”kapitalselskab” modsætningen til et ”personselskab”, dvs. alle typer af selskaber mv., hvor ingen af ejerne hæfter personligt og ubegrænset.¹¹ Med selskabsreformen i 2010 har SL i et vist omfang taget patent på selve udtrykket ”kapitalselskaber”, idet SL anvender dette udtryk som samlet begreb for de tre typer af selskaber, der omfattes af SL, nemlig A/S, ApS og P/S. I denne snævre forstand er et ”kapitalselskab” således udtryk for én af disse typer af selskaber, jf. SL §§ 1, stk. 1, og 358.

Princippet om den selskabsretlige aftalefrihed er et grundlæggende karakteristikum ved dansk selskabsret.¹² Der er som udgangspunkt både frihed til at vælge selskabsformer blandt de traditionelle kendte og til at variere eller kombinere forskellige elementer fra de kendte former.¹³ Aftalefriheden betyder, at de retlige rammer for virksomheden inden for vide grænser fastlægges af den erhvervsdrivende selv, og at såvel offentlige myndigheder som private aktører, kreditorer og andre, der kommer i berøring med virksomheden, som udgangspunkt må respektere de bestemmelser, som den erhvervsdrivende har truffet.¹⁴

Den selskabsretlige aftalefrihed tilsiger altså, at den erhvervsdrivende frit kan vælge mellem enkeltmandsvirksomheden og kapitalselskaber. Reglerne for enkeltmandsvirksomheden er karakteriserede ved at have meget få præceptive begrænsninger.¹⁵

Kapitalselskaberne er regulerede af de gennemgående præceptive regler i SL.¹⁶ Her gælder en række krav til bl.a. ledelsesstrukturen, kapitalindskud og udtræk af selskabet. I loven stilles der endvidere krav til, at virksomheden udarbejder et stiftelsesdokument og vedtægter. Selskabets forhold er først

¹⁰ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 45.

¹¹ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 28-29.

¹² Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 55.

¹³ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 18.

¹⁴ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 17-18.

¹⁵ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 57.

¹⁶ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 65.

og fremmest regulerede af SL. Derefter reguleres selskabets forhold i stiftelsesdokumentet og vedtægterne, som dog ikke må stride imod de bestemmelser i SL, som ikke kan fraviges.¹⁷

Selvstændige erhvervsdrivende kan med meget få undtagelser vælge mellem alle kendte virksomhedsformer og har herudover mulighed for at skabe en ikke hidtil anvendt virksomhedsform.¹⁸ Afhandlingen behandler som bekendt alene virksomhedsformerne enkeltmandsvirksomhed, ApS og A/S.

Ud fra case virksomhedens (virksomhed BB) forhold og forudsætninger er følgende punkter udvalgt til analyse af de selskabsretlige hensyn:

- Afsnit 2.1.2. Stiftelse og registrering
- Afsnit 2.1.3. Kapitalkrav og tegning af kapitalandele
- Afsnit 2.1.4. Hæftelse
- Afsnit 2.1.5. Ledelse
- Afsnit 2.1.6. Regnskab
- Afsnit 2.1.7. Mellemværende mellem virksomheden og ejeren

2.1.2. Stiftelse og registrering

Ved stiftelse af en enkeltmandsvirksomhed skal der ikke ske nogen selskabsretlig registrering af virksomheden. Det er således ikke nogen gyldighedsbestemmelse for virksomheden, at denne registreres.¹⁹ En enkeltmandsvirksomhed kan stiftes forholdsvis simpelt, idet virksomheden er stiftet, når den erhvervsdrivende påbegynder den erhvervsmæssige drift.

Uanset virksomhedsform skal virksomheden registreres i Det Centrale Virksomhedsregister (CVR). I den forbindelse registreres det, om virksomheden skal drive momspligtig virksomhed, jf. momslovens §§ 47 og 48.

¹⁷ Stiftelse af ApS og A/S (Erhvervsstyrelsen, 2019).

¹⁸ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 43.

¹⁹ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 45.

I modsætning til, hvad der er gældende ved oprettelse af en enkeltmandsvirksomhed, gælder det om stiftelsesproceduren for kapitalselskaberne, at denne i en vis udstrækning er formbundet. SL fremsætter en ganske fast og formaliseret proces i lovens kapitel 3.²⁰ Den selskabsretlige registreringsprocedure ved stiftelse af et kapitalselskab iagttages i den nævnte rækkefølge:

- Oprettelse af stiftelsesdokument samt vedtægter.
- Tegning af kapitalandele og indbetaling af kapital.
- Anmeldelse af selskabet til registrering hos Erhvervsstyrelsen i medfør af SL.
- Registrering af selskabet i Erhvervsstyrelsens it-system.²¹

Ved stiftelse af et kapitalselskab er det således et krav, at der sker en selskabsretlig registrering hos Erhvervsstyrelsen. I praksis forekommer stiftelsen ved at underskrive stiftelsesdokumentet og vedtage selskabets vedtægter. Herefter skal den omtalte registrering af stiftelsen hos Erhvervsstyrelsen ske, senest 2 uger efter at stiftelsesdokumentet er underskrevet, jf. SL § 40, stk. 1. Rettidig registrering er en gyldighedsbetingelse for stiftelse af selskabet som juridisk person. Overskridelse af anmeldelsesfristen har ganske negative virkninger. For det første opnås begrænset ansvar først fra registreringstidspunktet, således at den, som har indgået aftaler på selskabets vegne, fortsat hæfter personligt herfor, jf. SL § 41, stk. 3. For det andet indebærer for sen anmeldelse og registrering, at den erhvervsdrivende må starte hele stiftelsesprocessen forfra.²²

Ved registreringen hos Erhvervsstyrelsen skal der, udover stiftelsesdokument og vedtægter, bruges ID samt dokumentation for selskabskapitalens indbetaling. Som dokumentation for kontant indbetaling af selskabskapitalen anvendes i praksis følgende fremgangsmåder:

- En bank bekræfter, at kapitalen er indbetalt på selskabets bankkonto.
- En advokat bekræfter, at kapitalen er indbetalt på selskabets bankkonto, en klientkonto, eller at den foreligger som kontant kassebeholdning.
- En revisor bekræfter, at kapitalen er indbetalt på selskabets bankkonto, eller at kapitalen findes som kassebeholdning.

²⁰ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 161.

²¹ Hansen & Krenchel, *Introduktion til dansk selskabsret I*, s. 167.

²² Selskabsloven – Karnov note 286.

Indberetningen kan ske i Erhvervsstyrelsens selvbetjeningsløsning.²³

Et kapitalselskab kan stiftes af én eller flere stiftere, jf. SL § 24, stk. 1. Selskabet kan stiftes af enhver fysisk og juridisk person samt enhver offentlig myndighed, som har fornøden handleevne og retsevne.²⁴ Den selvstændige erhvervsdrivende har altså mulighed for at fungere som eneste ejer af virksomheden, uanset om denne etableres som en enkeltmandsvirksomhed eller et kapitalselskab.

Udover de ovenfor nævnte krav stilles der i SL en række krav til registrering af et kapitalselskabs ejerforhold. Der skal hurtigst muligt efter selskabets stiftelse oprettes en ejerbog, og senest samtidig med registreringen af selskabet skal der foretages en registrering af dets legale ejere i Det Offentlige Ejerregister, jf. SL § 50, stk. 1, og SL § 58, stk. 1. Siden 2018 har det endvidere været et krav, at den reelle ejer skal registreres på det tidspunkt, hvor et nystiftet kapitalselskab anmeldes til registrering hos Erhvervsstyrelsen, jf. SL § 58 b. Når et selskab alene stiftes af én ejer, har disse krav til registrering af ejerforholdene i selskabet ikke den store administrative følge. Det er dog klart, at den selvstændige erhvervsdrivende skal være opmærksom på, at reglerne overholdes.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB har fremsat en undren over de dokumenter, der skal udarbejdes, hvis virksomheden stiftes som et kapitalselskab. Konkret søger virksomhed BB en nærmere belysning af stiftelsesdokumentet og vedtægterne. Stiftelsesdokumentet har til formål at bekræfte dannelsen af et kapitalselskab. Den erhvervsdrivende skal oprette og underskrive et stiftelsesdokument, såfremt kapitalselskabsformen ønskes anvendt, jf. SL § 25, stk. 1. Hvis der er flere stiftere, har stiftelsesdokumentet karakter af en aftale om selskabets oprettelse.²⁵ Når der alene er én stifter, er stiftelsesdokumentet fortsat det dokument, den erhvervsdrivende skal udarbejde, når selskabet skal stiftes. Stiftelsesdokumentet fungerer altså som den aftale, som underskrives for at stifte selskabet. Stiftelsesdokumentet skal ifølge SL § 26 indeholde oplysninger om:

- Stifterens navn og bopæl.
- Tegningskursen for kapitalandelene.
- Fristerne for tegningen og indbetalingen af kapitalandelene.

²³ Stiftelse og registrering af selskaber (Erhvervsstyrelsen, 2020).

²⁴ Selskabsloven – Karnov note 178.

²⁵ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 163.

- Fra hvilken bestemt dato stiftelsen skal have retsvirkning.
- Fra hvilken bestemt dato stiftelsen skal have virkning i regnskabsmæssig henseende.
- Hvorvidt kapitalselskabet skal afholde omkostningerne ved stiftelsen og i bekræftende fald de anslåede omkostninger.

Endvidere skal stiftelsesdokumentet ifølge SL § 27 indeholde bestemmelser om følgende forhold, hvis der er truffet beslutning herom:

- Særlige rettigheder eller fordele, der skal tilkomme stiftere eller andre.
- Indgåelse af aftale med stiftere eller andre, hvorved der kan påføres kapitalselskabet en væsentlig økonomisk forpligtelse.
- At kapitalandele kan tegnes mod indskud af andre værdier end kontanter.
- At kapitalselskabets årsregnskab m.v. ikke skal revideres, hvis kapitalselskabet kan fravælge revision efter årsregnskabsloven eller anden lovgivning.
- Størrelsen af den del af den tegnede selskabskapital, der er indbetalt på tidspunktet for stiftelse.

I *Bilag 3* er der fremsat et eksempel på et stiftelsesdokument. Den selvstændige erhvervsdrivende pålægges en væsentlig større administrativ byrde, såfremt der stiftes et kapitalselskab fremfor en enkeltmandsvirksomhed.

Vedrørende vedtægterne kan det klarlægges, at kapitalselskabets indre forhold reguleres i vedtægterne i ejeraftaler og i direktør- og ansættelseskontrakter. Det er i disse dokumenter, at den individuelle kontraktmæssige regulering finder sted. Når et kapitalselskab alene stiftes af én ejer, er ejeraftaler ikke af relevans. Vedtægterne og den gældende lovgivning fungerer som det regelsæt, der er gældende for kapitalselskabet.²⁶ Der hersker en vis tradition for, at selskabsvedtægterne gøres meget standardiserede; dette ses specielt i mindre selskaber. Denne standardisering er ofte ganske utilstrækkelig, idet vedtægterne agerer som selskabets grundlov og derfor bør være nøje gennemgået og tilpasset det konkrete selskabs forhold.²⁷ De krav, som er oplistet i SL §§ 28, nr. 1-7, fastslår

²⁶ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 173.

²⁷ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 171.

de absolutte mindstekrav til et kapitalselskabs vedtægter. Der er intet til hinder for, at der inden for rammerne af SL i øvrigt vedtages og optages yderligere – supplerende – bestemmelser i et kapitalselskabs vedtægter.²⁸ Vedtægterne er bindende for kapitalselskabet, de registreres og offentliggøres hos Erhvervsstyrelsen. I *Bilag 4* ses et eksempel på vedtægter, der lever op til lovens krav. Udarbejdelse af selskabets vedtægter pålægger den erhvervsdrivende yderligere administrative byrder i forhold til stiftelse af en enkeltmandsvirksomhed.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB har konkret spurgt ind til det eventuelle ansvar, som han har i forbindelse med stiftelse af et kapitalselskab. Et sådant ansvar for stifteren af et kapitalselskab fremgår af SL § 41, stk. 3. Ansaret medfører hæftelse for forpligtelser, som stifteren af et kapitalselskab har påtaget sig på selskabets vegne i perioden, indtil et kapitalselskab kommer til eksistens som juridisk person. Stifteransvaret omfatter kun stifteren, når denne aktivt har medvirket til aftalernes indgåelse i det uregistrerede selskabs navn. Den erhvervsdrivende skal derfor være opmærksom på, at hvis han vælger at stifte et kapitalselskab, hæfter han personligt for forpligtelser, som er indgået på selskabets vegne efter datoen for underskrivelse af stiftelsesdokumentet, men før registreringen.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB fremsætter en forudsætning om at være den eneste ejer af virksomheden. Hvis virksomhed BB etableres som en enkeltmandsvirksomhed, er det et krav, at den erhvervsdrivende er den eneste ejer. Stiftes virksomhed BB i stedet som et kapitalselskab, kan den stiftes af én eller flere stiftere. Den erhvervsdrivende i virksomhed BB kan altså både få opfyldt sin forudsætning om 100 % ejerskab af virksomheden ved stiftelse af en enkeltmandsvirksomhed og et kapitalselskab.

Stiftelsen af en enkeltmandsvirksomhed kan allerede ske, når den erhvervsmæssige drift påbegyndes. Virksomhed BB kommer derfor hurtigst muligt i gang med virksomhedsdriften ved valg af denne virksomhedsform. Kapitalselskaberne er lovgivningsmæssigt regulerede i SL, hvorfor kravene heri skal overholdes. Stiftelsesproceduren er følgelig i en vis udstrækning formbundet. Det betyder bl.a., at der skal udarbejdes en række bestemte selskabsdokumenter, herunder stiftelsesdokument,

²⁸ Selskabsloven – Karnov note 204.

vedtægter, dokumentation for indbetaling af selskabskapital og diverse registreringer af selskabets ejerforhold. Den administrative byrde for virksomhed BB er væsentlig større, såfremt virksomheden stiftes som et kapitalselskab. Det vil dog sjældent være de øgede stiftelseskrav, som dikterer, hvorvidt virksomheden bør etableres som en enkeltmandsvirksomhed eller et kapitalselskab. Dette bør heller ikke være tilfældet for virksomhed BB.

Det må dog vurderes, at virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed er den mest hensigtsmæssige organisationsform for virksomhed BB på dette punkt, idet den erhvervsdrivende kan påbegynde virksomhedsdriften med det samme. Desuden undgår virksomhed BB den lovregulerede stiftelses- og registreringsproces i SL.

2.1.3. Kapitalkrav og tegning af kapitalandele

Ved oprettelse af en virksomhed i personligt regi er der intet kapitalkrav i forbindelse med stiftelsen. En enkeltmandsvirksomhed kan stiftes med 0 kr. i egenkapital eller endda med negativ egenkapital i forbindelse med lånoptagelse.²⁹ Den erhvervsdrivende kan derfor selv bestemme, hvor meget vedkommende vil indskyde ved opstart af virksomheden. Enkeltmandsvirksomheden er fordelagtig for den erhvervsdrivende, såfremt vedkommende ikke ønsker eller kan binde en større mængde kapital i virksomheden i forbindelse med stiftelsen. En enkeltmandsvirksomhed giver desuden den erhvervsdrivende mulighed for at skyde penge ind i virksomheden, i takt med at der er behov for dette. Dette medfører en stor fleksibilitet, og samtidig er de administrative krav meget begrænsede.

Ved oprettelse af et kapitalselskab er der, modsat enkeltmandsvirksomheden, et kapitalkrav i forbindelse med stiftelsen. I SL § 4, stk. 1, er det indledningsvis fastslået, at kapitalselskaber, som er omfattede af loven, skal have en selskabskapital. I SL § 4, stk. 2, er de konkrete kapitalkrav regulerede, hvorefter et A/S skal have en selskabskapital svarende til mindst 400.000 kr., og et ApS skal have en selskabskapital svarende til mindst 40.000 kr. Selskabskapitalen er defineret som det indskud, kapitalejerens hæftelse er begrænset til, jf. SL § 5, nr. 31. Selskabskapitalen indskydes af kapitalejer, der til gengæld får kapitalandele i selskabet. Størrelsen af selskabskapitalen skal fremgå af selskabets vedtægter og skal registreres hos Erhvervsstyrelsen, så den fremgår af CVR. Herudover

²⁹ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 45.

skal antallet af kapitalandele eller kapitalandelenes pålydende værdi også fremgå af selskabets vedtægter, jf. SL § 28, nr. 3. Det skal fremgå af stiftelsesdokumentet, til hvilken kurs selskabskapitalen skal tegnes, jf. SL § 26, nr. 2. Som følge af et forbud mod, at kapitalandele tegnes til underkurs, i SL § 31, skal tegningskursen være mindst 100 (= parikurs).

Kapitalindskuddet kan foretages som kontant- eller apportindskud. Apportindskud vil sige med andre værdier end kontanter og kan f.eks. være aktiver som en bil, værktøj eller lignende.³⁰ Hvis selskabskapitalen skal indbetales ved apportindskud, skal dette fremgå af stiftelsesdokumentet, jf. SL § 27, stk. 3. Apportindskud skal have en økonomisk værdi og kan ikke bestå af en pligt til at udføre et arbejde eller levere en tjenesteydelse, jf. SL § 35, stk. 1. Økonomiske krav mod stiftere eller kapitalejere kan ikke indskydes, uanset om kravene er sikret ved pant, jf. SL § 35, stk. 2. Hvis selskabet stiftes ved apportindskud, skal stiftelsesdokumentet vedhæftes en vurderingsberetning, jf. SL § 36, stk. 1. Vurderingsberetningen skal udarbejdes af en godkendt revisor og må ikke være foretaget mere end 4 uger før stiftelsesdokumentets underskrivelse, jf. SL §§ 36, stk. 2, og 37, stk. 1. Hvis apportindskuddet er en bestående virksomhed, skal vurderingsberetningen indeholde en åbningsbalance, jf. SL § 36, stk. 3.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB forudsætter at være den eneste ejer og dermed ikke at have andre tegnere/medejere involverede i virksomheden. SL §§ 30-32 indeholder en række regler vedrørende selve tegningen af kapitalandelene i selskabet. Disse regler er dog ikke videre relevante for virksomhed BB grundet forudsætningen om at være eneejer. Formalia i SL skal dog fortsat overholdes, hvorfor der i forbindelse med stiftelsen skal ske identifikation af kapitalejeren, enten på selve stiftelsesdokumentet, i fortegnelsen over ejere eller på en tegningsliste, jf. SL § 30. Når der alene er tale om én ejer, vil identifikationen blive foretaget på selve stiftelsesdokumentet.

Som nævnt er det vigtigt at være opmærksom på, at kapitalandele ikke må tegnes til underkurs. Kapitalandelene må derfor ikke udstedes til et beløb, som er lavere end andelens pålydende – dvs. under kurs 100.³¹

³⁰ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 257.

³¹ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 240.

Kapitalkravet på 400.000 kr. i et A/S kan virke afskrækkende på en del erhvervsdrivende i opstartsfasen. Kapitalen behøver dog ikke at indbetales umiddelbart i forbindelse med stiftelsen. SL giver nemlig mulighed for at udskyde indbetalingen af en del af selskabskapitalen, hvorfor den erhvervsdrivende kan nøjes med at indskyde 25 % og dermed vente med de resterende 75 %, jf. SL § 33, stk. 1, 1. pkt. Det fremgår dog af bestemmelsen, at der til enhver tid skal være indbetalt mindst 40.000 kr. Konsekvensen heraf er, at 25%-reglen først slår fuldt igennem for ApS'er, der har en selskabskapital på mindst 160.000 kr. Da selskabskapitalen i A/S'er mindst skal være 400.000 kr., giver indbetalingskravet på 25 % ikke anledning til særlige beregningsproblemer.³² Der skal ved stiftelsen – eller ved senere forhøjelse – tages stilling til, på hvilken måde og hvornår indbetalingen skal ske, hvilket også skal fremgå af anmeldelsen om stiftelse.³³ Ikke indbetalt selskabskapital kan af selskabets centrale ledelsesorgan kræves indbetalt på anfordring med en kort betalingsfrist på 2-4 uger, jf. SL § 33, stk. 2. Kapitalejeren har således pligt til at indbetale den ikke indbetalte del, når ledelsen anmoder om det. Når den erhvervsdrivende har en forudsætning om at være eneste ejer og eneste medlem af ledelsen i virksomheden, er indkrævningsproblematikken naturligvis ikke videre relevant.

Muligheden for at benytte sig af delvis indbetaling af selskabskapitalen har dog en række undtagelser. Fastsættes der en overkurs, skal overkursen i et A/S indbetales fuldt ud, uanset om en del af selskabskapitalen indbetales, mens det i et ApS er nok at indbetale 25 % af overkursen, jf. SL §§ 33, stk. 1, 3. og 4. pkt. Hvis hele eller blot en del af selskabskapitalen derimod indbetales ved apportindskud, skal hele kapitalen indbetales, jf. SL § 33, stk. 1, 5. pkt. Kravet om fuld indbetaling ved apportindskud gælder for både A/S'er og ApS'er.³⁴ Konsekvensen af dette er, at det kun er muligt at have delvist indbetalt kapital, hvis kapitalen indbetales kontant. Tegnes kapitalen derimod ved apportindskud, skal hele selskabskapitalen indbetales, og indbetalingen skal ske forud for registreringen, jf. SL §§ 33-35.

³² Selskabsloven – Karnov note 229.

³³ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 187.

³⁴ Selskabsloven – Karnov note 231.

Udover overvejelserne om indskud af kapital til virksomheden skal den erhvervsdrivende også være opmærksom på reglerne om forsvarligt kapitalberedskab. Ledelsen er nemlig til enhver tid forpligtet til at sikre et forsvarligt kapitalberedskab, jf. SL §§ 115-118. Den erhvervsdrivende skal altså påse, at selskabet til enhver tid i første række råder over de fornødne likvide ressourcer og i anden række den fornødne egenkapital til dets løbende drift og nuværende og fremtidige forpligtelser. Der skal derfor opretholdes en rimelig balance mellem kapitalselskabets kapital og dets aktivitet ud fra dets konkrete situation.³⁵

Der gælder endvidere et krav om, at ledelsen skal reagere ved større kapitaltab i selskabet. Ledelsen skal sikre, at der afholdes generalforsamling, senest 6 måneder efter at det konstateres, at selskabets egenkapital udgør mindre end halvdelen af den tegnede kapital. Om fornødent skal der foretages foranstaltninger, der kan reetablere selskabskapitalen, eller en eventuel opløsning af selskabet, jf. SL § 119. Dette krav gælder ikke for virksomheder, som er drevet i personligt regi.

Den selvstændige erhvervsdrivende i virksomhed BB har forudsat, at der i forbindelse med stiftelse af virksomheden forekommer mulighed for et kapitalindskud på 550.000 kr. Den erhvervsdrivende opfylder således kapitalkravene for alle tre virksomhedsformer. Hvis virksomhed BB etableres som en enkeltmandsvirksomhed, er der ikke krav om en startkapital. Den erhvervsdrivende kan skyde penge ind i virksomheden, i takt med at der er behov for det. Dette medfører en stor fleksibilitet, og samtidig er de administrative krav meget begrænsede. Virksomhed BB forudsætter, at der er størst mulig frihed, hvad angår kapitalindskud, både med hensyn til løbende indskud og indskud i forbindelse med stiftelsen. Grundet den omfattende administrative proces forbundet med indbetaling af selskabskapitalen og tegningen af kapitalandele ved stiftelsen af et kapitalselskab er dette formentlig ikke den mest hensigtsmæssige virksomhedsform for virksomhed BB, baseret på en forventning om, at det skal foregå så fleksibelt som muligt.

Hvis virksomhed BB etableres som et A/S, skal den selvstændige erhvervsdrivende indbetale størstedelen af det mulige kapitalindskud. Den erhvervsdrivende har givet udtryk for, at den optimale løsning for ham og virksomhed BB er størst mulig frihed med hensyn til den omtalte kapital. Dette

³⁵ Selskabsloven – Karnov note 772.

indebærer bl.a., at den erhvervsdrivende forudsætter at kunne benytte kapitalen til private formål løbende og alene skyde penge ind i virksomheden, i takt med at der opstår behov for det. Et A/S er ikke den mest hensigtsmæssige virksomhedsform, såfremt der ønskes en begrænsning på indskud i forbindelse med stiftelse af virksomheden. Undtagelsesvis kan 25-%-reglen benyttes ved stiftelse af et A/S, og dermed kan man nøjes med at indskyde 100.000 kr. og vente med indbetalingen af de resterende 300.000 kr. Ved valget af ApS ville den selvstændige erhvervsdrivende derimod kunne nøjes med at indbetale 40.000 kr., hvilket ikke ville være økonomisk bebyrdende at bruge som indskud til startkapitalen. Som nævnt opnår den erhvervsdrivende fri mulighed for at skyde penge ind i virksomheden, i takt med at der opstår behov for det, ved enkeltmandsvirksomheden.

Konkret har den erhvervsdrivende spurgt ind til mulighederne for at lade sin private bil indgå i virksomheden. Hvis virksomhed BB stiftes som et kapitalselskab, kan bilen indgå som en del af kapitalindskuddet i form af et apportindskud. Hvis selskabet stiftes ved apportindskud, skal stiftelsesdokumentet vedhæftes en vurderingsberetning. Vurderingsberetningen skal udarbejdes af en godkendt revisor og må ikke være foretaget mere end 4 uger før stiftelsesdokumentets underskrivelse. Desuden mister virksomhed BB muligheden for at foretage delvis indbetaling af selskabskapitalen, når blot en del heraf indbetales ved apportindskud. Hvis virksomhed BB etableres som en enkeltmandsvirksomhed, kan bilen indskydes i starten eller undervejs. Det er dog vitalt, at det bliver registreret korrekt i bogføringen, for ellers kan den erhvervsdrivende risikere at gå glip af et skatte- og momsfradrag for de ting, der eventuelt er lagt ud for ved anvendelse af private midler. Bilen skal vurderes konkret, og den erhvervsdrivende kan ikke afløfte momsen i forbindelse med indskuddet. Bilen skal medtages i regnskabet til en realistisk brugtpris. Det er op til den erhvervsdrivende selv at vurdere, hvad bilen kan sælges for brugt. Administrationsprocessen og omkostningerne til en revisor bliver dermed sparet i forhold til apportindskud efter reglerne i SL.

Altovervejende fremsætter virksomhed BB et krav om, at administrationsprocessen skal være så enkel og billig som muligt. Ovenstående krav til kapitalselskaberne, sammenlagt med kravene om forsvarligt kapitalberedskab og reaktion ved kapitaltab, taler for valget af enkeltmandsvirksomheden.

Det kan konkluderes, at kapitalselskabet A/S ikke findes fordelagtigt, idet kapitalkravet strider imod forudsætningen om en begrænset indskudskapital. Derimod er virksomhedsformerne ApS og enkeltmandsvirksomhed oplagte, da der fortsat vil være et forsvarligt beløb til rådighed for den selvstændige erhvervsdrivende efter indskud af startkapitalen. Det må dog konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden er den hensigtsmæssige virksomhedsform for virksomhed BB på dette punkt. Dette skyldes, at der ikke er krav om en startkapital, at der kan skydes penge ind i virksomheden løbende, og at der foreligger meget begrænsede administrative krav.

2.1.4. Hæftelse

Det mest anvendte grundlag for valget af én af kapitalselskabsformerne er et mere eller mindre irrationelt ønske om at reducere hæftelsen mest muligt.³⁶ Kapitalejernes hæftelse er nemlig begrænset til selskabskapitalen, og selskabets kreditorer kan alene få krav dækket af aktiverne i selskabet. Kapitalejerne hæfter derfor ikke personligt for kapitalselskabets forpligtelser, men alene med deres indskud, jf. SL § 1, stk. 2, 1. pkt.

En betydelig andel af de danske kapitalselskaber er så små virksomheder, at den begrænsede hæftelse ikke har nogen realitet, idet bank og eventuelle større leverandører må forventes at kræve kaution fra kapitalejerne som betingelse for at yde kredit.³⁷ Den typiske måde at påtage sig en sådan hæftelse på er at udstede et kautionsløfte vedrørende bestemte dele af selskabets gæld eller at stille pant – dvs. tredjemands pant – for selskabets gæld over for en bestemt kreditor. De to metoder benyttes desuden også i kombination.³⁸ Det er således ganske almindeligt for mindre kapitalselskaber og selskaber i opstartsfasen, at kreditorer kræver personlig kaution fra ejeren for at sikre deres tilgodehavende og mindske deres risiko. Oftest vil kautionen blive udformet som en selvskyldnererklæring. Långiver kan i så fald rette sit krav mod kapitalejeren personligt straks ved forfaldstidens indtræden.³⁹ Jo mindre kapital den erhvervsdrivende binder i selskabet, desto større vil sandsynligheden være for, at én eller flere kreditorer vil forlange personlig kaution eller sikkerhedsstilling fra kapitalejerne. I tilfælde, hvor kreditorer påkræver, at ejeren aftaleretligt påtager sig at hæfte for

³⁶ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 43.

³⁷ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 43.

³⁸ Werlauff, Erik, *Erstatningsansvar i selskabsforhold*, s. 118.

³⁹ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 450.

noget af selskabets gæld, bliver ejerens personlige økonomi inddraget som sikkerhedsstillelse for selskabets drift. Dette bevirker, at den begrænsede hæftelse til dels bliver illusorisk. I stedet nærmer den praktiske hæftelse sig enkeltmandsvirksomhedens.⁴⁰ Der opstår således en praktisk undtagelse til den begrænsede hæftelse som følge af et løfte om hæftelse.⁴¹

Når der etableres en enkeltmandsvirksomhed, skabes der ikke en særskilt juridisk person. Derfor er virksomheden identisk med ejeren. Ejeren hæfter personligt og ubegrænset for alle virksomhedens forpligtelser.⁴²

Det faktum, at hæftelsen er begrænset til det, som man har indskudt, omfatter alene den lovmæssige, selskabsretlige hæftelse. Den begrænsede hæftelse bortfalder således i tilfælde af ansvar. Ansvar kan enten være strafansvar eller erstatningsansvar. Ansvarsreglerne behandles ikke nærmere, idet disse falder uden for afhandlingens formål.

Som nævnt i *afsnit 2.1.2. Stiftelse og registrering* skal den erhvervsdrivende ligeledes være opmærksom på, at et kapitalselskab ikke kan indgå forpligtelser, inden det er registreret hos Erhvervsstyrelsen. Det betyder, at de, som har indgået aftaler på selskabets vegne i denne periode, hæfter personligt og solidarisk herfor. Mislykkes stiftelsen af selskabet, overgår forpligtelsen ligeledes til dem, som har indgået forpligtelsen eller har et medansvar for indgåelsen af forpligtelsen, jf. SL § 41, stk. 3.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB har fremsat et ønske om at hæfte begrænset for virksomhedens forpligtelser. En sådan forudsætning taler for kapitalselskabsformerne. I den forbindelse bør det dog overvejes, om den erhvervsdrivende reelt kommer til at begrænse sin personlige hæftelse. Virksomhed BB er en mindre virksomhed i opstartsfasen, hvorfor det må forventes, at banker og eventuelle større leverandører kræver kaution fra den erhvervsdrivende som betingelse for at yde kredit. Den begrænsede hæftelse bliver således illusorisk, hvorfor den erhvervsdrivende i tilfælde af sådanne krav ikke reelt får opfyldt forudsætningen om begrænset hæftelse. Set ud fra

⁴⁰ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 63.

⁴¹ Werlauff, Erik, *Erstatningsansvar i selskabsforhold*, s. 116.

⁴² Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 45.

brancherisikoen er virksomhed BB selvfølgelig forbundet med en vis form for risiko, men samtidig er dette ikke noget alarmerende. Den erhvervsdrivende bør som udgangspunkt ikke komme ud i større erstatningssager, som vil kunne ødelægge forretningsgrundlaget og ikke mindst forrettningens likviditet. Det er svært at forudsige, hvad der kommer til at ske i virksomhed BB fremover, men da virksomheden ikke opererer inden for en branche med en stor risiko, vil der ikke være noget til hinder for, at virksomheden kan drives i personligt regi.

Med udgangspunkt i forudsætningen om begrænset hæftelse må det konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden ikke er en optimal organisationsform for virksomhed BB. Det skal dog opvejes mod det faktum, at den erhvervsdrivende næppe reelt opnår begrænset hæftelse i opstartsfasen grundet krav om personlig kaution fra kreditorerne. Brancherisikoen for virksomhed BB er næppe afgørende og bør ikke afholde den erhvervsdrivende fra at vælge enkeltmandsvirksomheden. Det må dog konkluderes, at virksomhed BB med hensyn til hæftelsesspørgsmålet får opfyldt sine præferencer bedst muligt ved valg af én af kapitalselskabsformerne. Fordelen må anses for at være ganske beskeden grundet de forventelige krav om personlig kaution fra kreditorerne.

2.1.5. Ledelse

Ledelsen i en enkeltmandsvirksomhed er begrænset til ejeren af virksomheden. Det betyder, at den erhvervsdrivende alene forestår ledelsen af virksomheden. Der er hverken en direktion eller bestyrelse i en enkeltmandsvirksomhed, hvorfor den daglige drift varetages af ejeren. Dette gør sig gældende for både de løbende driftsdispositioner og fastlæggelsen af de overordnede strategier og planer.⁴³ Ejeren af en enkeltmandsvirksomhed er således ikke pålagt nogen selskabsretlige bindinger med hensyn til beslutningsfriheden. Dette forhindrer naturligvis ikke, at den erhvervsdrivende aftaleretligt kan påtage sig bindinger over for f.eks. en långiver eller en samarbejdspartner. Ejeren i enkeltmandsvirksomheden må gerne betegne sig selv som direktør. Anvendelsen af titlen kan og skal dog ikke registreres hos Erhvervsstyrelsen.⁴⁴ Det er derimod afgørende for den erhvervsdrivende, at vedkommende er registreret som direktør i Erhvervsstyrelsens it-system, når

⁴³ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 80-81.

⁴⁴ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 46.

vedkommende ønsker at blive anset som værende direktør efter SL's bestemmelser.⁴⁵ Ledelsesstrukturen i enkeltmandsvirksomheden er derfor forholdsvis simpel.

Ledelsesstrukturen og beslutningskompetencerne i kapitalselskaber er noget anderledes end i enkeltmandsvirksomheden. Indledningsvis kan der skelnes mellem ejerniveauet og ledelsesniveauet. Den traditionelle organisation i danske selskaber kan beskrives som en omvendt pyramide. Øverst er ejerne, hvis indflydelse udøves på generalforsamlingen, jf. SL § 76. Derunder forefindes der en todelt ledelse bestående af bestyrelse og direktion.⁴⁶

Når der tales ejerniveau, er generalforsamlingen afgørende. Generalforsamlingen betragtes som den øverste myndighed i selskabet. Kapitalejere udøver deres indflydelse ved deltagelse i selskabets generalforsamlinger, jf. SL § 76, stk. 1. Dette princip er også væsentligt, uagtet at en kapitalejer er eneejer af selskabet. Der er som udgangspunkt krav om at afholde generalforsamling som et fysisk møde. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, hvis det konkret besluttes at undlade at afholde generalforsamlingen. Det kræver, at samtlige kapitalejere er enige herom, jf. SL § 76, stk. 2. Desuden kan det generelt bestemmes i vedtægterne, at der ikke afholdes generalforsamling, jf. SL § 76, stk. 3. Beslutningen om en sådan generel fravigelse skal træffes enstemmigt. Enstemmighedskravet kræver tilslutning fra alle stemmer på den generalforsamling, hvor vedtægtsbestemmelsen herom vedtages.⁴⁷ Når der er tale om en virksomhed med kun én ejer, foretages generalforsamlingen i praksis ofte ved en såkaldt skrivebordsgeneralforsamling, hvor beslutningerne blot protokolleres. En sådan afholdes typisk på egen hånd af en advokat, som kapitalejeren har bemyndiget dertil, og uden at kapitalejeren samtidig er til stede. Advokaten fungerer som dirigent og protokollerer de truffene beslutninger.⁴⁸

Med hensyn til ledelsesniveauet kan den erhvervsdrivende vælge mellem de ledelsesstrukturer, der er oplistet i SL § 111. I A/S'er skal ledelsen enten bestå af en bestyrelse og en direktion eller af en direktion og et tilsynsråd. Dvs. at der er et krav om, at ledelsesniveauet skal være tostrengt. Det er

⁴⁵ Hansen & Krenchel, *Introduktion til dansk selskabsret I*, s. 304.

⁴⁶ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 311.

⁴⁷ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 507.

⁴⁸ Selskabsloven – Karnov note 541.

derfor et krav, at den erhvervsdrivende inddrager andre i ledelsen af virksomheden, såfremt virksomhedsformen A/S vælges. Et ApS kan struktureres således, at der forekommer en enstrenget ledelsesstruktur. Dette medfører, at ledelsen kan nøjes med at bestå af en direktion. Denne virksomhedsform giver altså den erhvervsdrivende mulighed for at vælge en ledelsesstruktur, som alene består af en direktion helt ned til et enkelt medlem. Hvis selskabet alene ledes af en direktion, skal direktionen opfylde alle ledelsesopgaver, herunder de opgaver, der ellers ville påhvile bestyrelsen, jf. SL § 117, stk. 2. Selskabets ledelse skal registreres hos Erhvervsstyrelsen, så den fremgår af CVR, og ledelsens organisation skal fremgå af vedtægterne.⁴⁹

Nystiftede virksomheder formodes ofte at have gavn af løbende rådgivning og vejledning. Dette er én af de ting, som man går på kompromis med, såfremt valget falder på en virksomhedsform med en enstrenget ledelsesstruktur. En sådan løbende rådgivning og vejledning kan dog i stedet opnås gennem et såkaldt advisory board. Et advisory board giver rådgivere mulighed for at hjælpe den erhvervsdrivende gratis eller mod betaling, uden at de indtræder i bestyrelsen.⁵⁰

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB forudsætter at stå for ledelsen af virksomheden uden inddragelse af andre heri. Virksomhedsformen A/S kræver som nævnt, at ledelsen enten skal bestå af en bestyrelse og en direktion eller af en direktion og et tilsynsråd. Dvs. at der er et krav om, at ledelsesniveauet skal være tostrengt. Det er altså et krav, at der sker inddragelse af andre i ledelsen af virksomheden. Det må derfor konkluderes, at denne virksomhedsform med hensyn til ledelsesstrukturen er uhensigtsmæssig for virksomhed BB. Det bør dog anskueliggøres, at såfremt virksomhed BB stiftes som et A/S, vil det på trods af tilknytningen af en bestyrelse fortsat være den erhvervsdrivende der som kapitalejer og stemmeberettiget på generalforsamlingen vælger denne bestyrelse. På trods af at det herefter er denne bestyrelse, der vælger direktionen, vil bestyrelsens kompetence hertil være illusorisk, idet den erhvervsdrivende sidder med den ultimative beslutningskompetence til at afskedige bestyrelsen. Det vil således kræve, at den erhvervsdrivende inddrager en anden i ledelsen, dog uden at denne anden reelt har beslutningskompetence. Denne særlige dynamik i en ejerledet virksomhed bevirker imidlertid ikke, at det nødvendigvis er en dårlig ide

⁴⁹ Stiftelse af ApS og A/S (Erhvervsstyrelsen, 2019)

⁵⁰ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 47.

at etablere en bestyrelse. En bestyrelse kan endvidere give den erhvervsdrivende nødvendig sparring og rådgivning løbende.

Det må antages, at den erhvervsdrivendes forudsætning om at være alene i ledelsen er ultimativ. Valget står således mellem enkeltmandsvirksomhed eller ApS. Begge virksomhedsformer muliggør en ledelsesstruktur, hvor den erhvervsdrivende i virksomhed BB forestår ledelsen af virksomheden alene. Der opnås størst mulig fleksibilitet ved valget af enkeltmandsvirksomheden, idet denne virksomhedsform ikke er underlagt samme lovmæssige regulering i SL som ApS'et. Sammenfattende kan det ræsonneres, at en stor del af SL's reguleringssystem for de indre forhold i virksomheden på forhånd er uden betydning. I stedet indebærer virksomhedsformen ApS blot, at den erhvervsdrivende om muligt skal afholde en række udgifter til honorering af advokater og revisorer for udarbejdelse af dokumenter, redegørelser osv.

Det må konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden som udgangspunkt opfylder den erhvervsdrivendes forudsætninger for virksomhed BB mest fordelagtigt. Det skal dog nævnes, at både enkeltmandsvirksomheden og ApS'et opfylder forudsætningen om en enstrengt ledelsesstruktur uden deltagelse af andre. Den erhvervsdrivendes ultimative forudsætning for virksomhed BB opfyldes derfor ved begge virksomhedsformer. Enkeltmandsvirksomheden tilbyder dog den erhvervsdrivende størst mulig fleksibilitet, hvorfor virksomhed BB på dette punkt med fordel kan vælge denne virksomhedsform. Dette vil dog ske på det kompromis, at den erhvervsdrivende ikke kan benytte sig af den sparring, som en bestyrelse ville kunne tilbyde.

2.1.6. Regnskab

Ved enkeltmandsvirksomheder er der ikke pligt til at aflægge årsrapport efter årsregnskabsloven (ÅRL). Virksomhedsformen er nemlig omfattet af regnskabsklasse A. Det betyder altså, at der som udgangspunkt ikke er krav om udarbejdelse og offentliggørelse af regnskab. Virksomhedsformen giver altså den erhvervsdrivende mulighed for at hemmeligholde virksomhedens forhold for konkurrenter og omverdenen. Enkeltmandsvirksomheden er dog omfattet af bogføringsloven (BFL), som gælder for enhver erhvervsdrivende, jf. BFL § 1. Dette indebærer et grundlæggende krav om, at bogføringen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med god bogføringsskik, ligesom bogføringen altid skal ske ud fra virksomhedens art og omfang. Regnskabsmaterialet må ikke ødelægges, bortskaffes eller forvanskes, og det skal sikres mod fejl og misbrug, jf. BFL § 6, stk. 1. Hvis der foretages rettelser, skal man ved kontrol både kunne se materialets gamle og nye indhold, jf. BFL § 6, stk. 2. Registreringerne skal ske snarest muligt efter den registrerede begivenhed, jf. BFL § 7, stk. 1. Registreringerne skal så vidt muligt foretages i den rækkefølge, hvori transaktionerne er foretaget, jf. BFL § 7, stk. 2. Endelig skal registreringerne i nødvendigt omfang afstemmes med beholdningerne, herunder kassebeholdningen og likviditetsbeholdningen, jf. BFL § 7, stk. 3. Den erhvervsdrivende er desuden forpligtet til at opbevare regnskabsmaterialet i fem år fra udgangen af det regnskabsår, som regnskabsmaterialet vedrører, jf. BFL § 10, stk. 1. Enkeltmandsvirksomheden er følgelig underlagt regnskabspligt. Den erhvervsdrivende har pligt til at føre regnskab med virksomheden, såfremt denne virksomhedsform vælges. Den erhvervsdrivende skal kunne fremvise regnskabet for enkeltmandsvirksomheden til Skattestyrelsen, hvis der bedes om dette. Når virksomheden forventer en omsætning på over 300.000 kr. om året, skal den erhvervsdrivende udfylde en udvidet selvangivelse ved sit skatteregnskab.⁵¹ Den erhvervsdrivende skal altså udfylde oplysninger for sit private skatteregnskab samt virksomhedens skatteregnskab. Som nævnt i *afsnit 2.1.2. stiftelse og registrering* skal enkeltmandsvirksomheden momsregistreres. Virksomheden skal derfor ligeledes føre regnskab over sin moms. Momsregnskabet skal ved udgangen af hver momsperiode indberettes til Skattestyrelsen.

Kapitalselskaberne er modsat enkeltmandsvirksomheden underlagt regnskabspligt efter ÅRL's bestemmelser, jf. ÅRL § 3, stk. 1. Desuden er kapitalselskaberne også omfattede af BFL og er på dette

⁵¹ Skat af egen virksomhed (Skat, 2022).

punkt underlagt de samme bestemmelser som enkeltmandsvirksomheden. De regnskabsforpligtelser, der pålægges kapitalselskaberne, afgøres ud fra, hvilken regnskabsklasse det pågældende selskab er i. Som nævnt er enkeltmandsvirksomheden omfattet af regnskabsklasse A. Denne regnskabsklasse er baseret på ejerforhold, således at den omfatter personlige virksomheder, interessentskaber samt virksomheder med begrænset ansvar, der er omfattede af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder. I klasse A er der, modsat de andre klasser, intet størrelseskrav. Det eneste kriterium er, at den erhvervsdrivende hæfter personligt. A/S'er og ApS'er kan således ikke være omfattede af regnskabsklasse A. Regnskabsklasse C er kun ganske kort berørt, idet denne ikke findes af afgørende betydning for afhandlingens problemformulering. Ligeledes er der afgrænset fra regnskabsklasse D, da denne ikke har relevans for afhandlingen. Overskrides to af følgende størrelsesgrænser inden for to år, skiftes der regnskabsklasse, jf. ÅRL § 7, stk. 2.

Skema over regnskabsklasser

	Regnskabsklasse B – Mikro	Regnskabsklasse B – Små	Regnskabsklasse C – Mellemstor	Regnskabsklasse C – Stor
Nettoomsætning	5,4 mio. kr.	89 mio. kr.	313 mio. kr.	Over 313 mio. kr.
Balance	2,7 mio. kr.	44 mio. kr.	156 mio. kr.	Over 156 mio. kr.
Antal ansatte	10	50	250	Over 250

Figur 1 – Egen tilvirkning, jf. ÅRL §§ 7, stk. 2, og 22 a, stk. 1.

Alle kapitalselskaber er som nævnt forpligtet til at aflægge årsrapport efter ÅRL's regler. De er ligeledes forpligtet til at indsende årsrapporten til Erhvervsstyrelsen, hvor disse ligger offentligt tilgængelige. Indsendelsen skal ske senest fem måneder efter regnskabsårets afslutning, jf. ÅRL § 138. Udgangspunktet er nemlig, at alle selskaber skal aflægge regnskab efter bestemmelserne for regnskabsklasse B. Overskrides to af de ovenfor oplistede størrelsesgrænser inden for to år, skiftes der som følge deraf regnskabsklasse, jf. ÅRL § 7, stk. 2. En nystiftet virksomhed er således omfattet af regnskabsklasse B, hvis den i den første regnskabsperiode ikke overskrider to af de nævnte størrelser. Derefter gælder toårsreglen vedrørende ind- og udtræden af de forskellige størrelsesgrupper.⁵²

⁵² Årsregnskabsloven – Karnov note 17.

Regnskabsaflæggelse efter bestemmelserne i regnskabsklasse B medfører, at der i årsrapporten skal fremgå en ledelsespåtegning, ledelsesberetning, resultatopgørelse, balance samt tilhørende noter. Hvis selskabet har anvendt en revisor, der har afgivet en revisionspåtegning eller anden erklæring til årsrapporten, skal denne påtegning/erklæring ligeledes indgå i årsrapporten, jf. ÅRL § 22, stk. 1. Virksomheder i regnskabsklasse B har herved mange lempelser i forhold til virksomheder i regnskabsklasse C og D. Eksempelvis er kravene til årsrapporten i regnskabsklasse C større, bl.a. hoved- og nøgletal samt pengestrømsopgørelse, jf. ÅRL kap. 9 om udarbejdelse af årsrapport for regnskabsklasse C.

Regnskabsklasse B omfatter små virksomheder, som ikke er så små, at de opfylder kriterierne for mikrovirksomheder. Hvis en virksomhed under regnskabsklasse B derimod er en mikrovirksomhed, indsender virksomheden fortsat årsrapporter til Erhvervsstyrelsen. Mikrovirksomheder har dog særligt mange lempelser, herunder intet krav om oplysninger vedrørende anvendt regnskabspraksis, lempede notekrav samt intet krav om egenkapitalopgørelse, jf. ÅRL § 22 b. Mikrovirksomheder er defineret som virksomheder, der på balancedagen i to på hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider to af de tre følgende grænser: balancesum på 2,7 mio. kr., nettoomsætning på 5,4 mio. kr. og et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede på 10, jf. ÅRL § 22 a, stk. 1. En nystiftet virksomhed vil allerede kunne anvende mikroreglerne i sit første regnskabsår, hvis den på balancetidspunktet er under grænserne og i øvrigt opfylder betingelserne for at være en mikrovirksomhed.⁵³ Udover størrelsesgrænserne skal mikrovirksomheder overholde nogle yderligere betingelser, herunder at de ikke må være holdingselskaber og dermed besidde kapitalandele i andre virksomheder, hvori de udøver betydelig eller bestemmende indflydelse. Mikrovirksomheder må altså ikke eje kapitalandele i associerede virksomheder, fællesledede virksomheder eller dattervirksomheder. Virksomhederne må herudover ikke udelukkende drive investering, dvs. køb/salg af værdipapirer, fast ejendom mv. Afslutningsvis må mikrovirksomheder heller ikke have aktiver eller forpligtelser vedrørende afledte finansielle instrumenter på balancetidspunktet, jf. ÅRL § 22 a, stk. 3. Mikrovirksomheder er, grundet ovenstående krav, ganske velegnede til mindre erhvervsdrivende såsom læger, ejendomsmæglere, butikker og konsulenter, der typisk ikke behøver at have nogen betydelig

⁵³ Årsregnskabsloven – Karnov note 72.

egenkapital.⁵⁴ Hvis den erhvervsdrivende vil benytte sig af mikroreglerne, er det afgørende, at virksomheden sikrer sig, at dens bank, større leverandører mv. er indforståede med, at der er tale om en mikrovirksomhed. Dette er vigtigt med hensyn til eventuelle særlige regnskabskrav i låneaftaler, kontrakter mv., som er stillet af kreditorerne. Det kan ligeledes være fordelagtigt at få indskrevet de relevante begrænsninger for virksomheden i vedtægterne, eksempelvis en bestemmelse om, at virksomheden ikke udelukkende må drive investering eller ikke må have afledte finansielle instrumenter.⁵⁵

Som nævnt indplaceres en nystiftet virksomhed regnskabsmæssigt på grundlag af sin første regnskabsindlæggelse. Omfatter denne periode ikke et helt år, omregnes nettoomsætningen til heltid.⁵⁶

Årsrapporten for de regnskabspligtige selskaber skal som udgangspunkt revideres af en godkendt revisor. Det er dog i særlige tilfælde muligt for selskaber i regnskabsklasse B at fravælge revision. Denne mulighed opstår, når selskabet i to på hinanden følgende år ikke overskrider to af følgende tærskler: en balancesum på 4 mio. kr., en nettoomsætning på 8 mio. kr. og et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede medarbejdere i løbet af regnskabsåret på 12, jf. ÅRL § 135, stk. 1. Et fravalg eller omvalg af revision kan kun ske med fremadrettet virkning. Indledningsvis sker valget allerede i stiftelsesdokumentet, mens det efterfølgende kun kan ske på en ordinær generalforsamling. Fravalg af revision i forbindelse med stiftelse registreres ved anmeldelsen om stiftelse af virksomheden hos Erhvervsstyrelsen. Det skal fremgå klart af virksomhedens vedtægter, om virksomhedens årsregnskaber revideres. En tredjemand må ved at læse vedtægterne ikke være i tvivl om, hvad der gælder for virksomheden.⁵⁷ Såfremt der er tale om et selskab i regnskabsklasse B, som overskrider grænserne for fravalg af revision, kan selskabet i stedet købe en revisorerklæring efter Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard med en udvidet gennemgang af regnskabet.⁵⁸ Beslutningen om at lade årsregnskabet gennemgå efter erklæringsstandardens skal træffes på en ordinær generalforsamling, når

⁵⁴ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 794.

⁵⁵ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 794-795.

⁵⁶ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 795.

⁵⁷ Fravalg af revision af årsregnskabet (Erhvervsstyrelsen, 2020).

⁵⁸ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 796.

virksomheden går fra revision efter revisionsstandarderne til at lade årsregnskabet gennemgå efter erklæringsstandarden.⁵⁹

Den selvstændige erhvervsdrivende i virksomhed BB forudsætter at have en lav administrativ kapacitet. Bogføring og regnskab må således antages at skulle foregå så overkommeligt som muligt.

Virksomhed BB opfylder ifølge de budgetterede tal kravene for en mikrovirksomhed under regnskabsklasse B, jf. ÅRL § 22 a. Regnskabspligt efter denne klasse kræver fortsat, at virksomheden indsender årsrapporten til Erhvervsstyrelsen. Virksomhed BB vil således blive pålagt en større administrativ byrde som kapitalselskab end som enkeltmandsvirksomhed. Den erhvervsdrivende har dog en forventning om, at der skal være nøje præcision omkring virksomhedens økonomi, hvilket taler for, at virksomheden med fordel kan underlægges ÅRL's bestemmelser. Enkeltmandsvirksomheden er alene underlagt regnskabspligt efter BFL. Disse regler kan dog anses for at opfylde forudsætningen om nøje præcision omkring virksomhedens økonomi.

Hvis virksomhed BB stiftes som et kapitalselskab, er udgangspunktet, at årsrapporten skal revideres af en godkendt revisor. Virksomheden overskrider ikke grænsetærsklerne for fravalg af revision. Virksomhed BB har derfor mulighed for at benytte sig af dette fravalg. Den erhvervsdrivende skal være opmærksom på, at valget om, hvorvidt et regnskabspligtigt selskabs årsrapport skal revideres eller ej, er en afvejning af besparelsen ved at fravælge revision kontra selskabets image ved at være eller ikke være revideret. Selskabets image kan derfor veje tungere end besparelsen for den erhvervsdrivende i valget om, hvorvidt et regnskabspligtigt selskabs årsrapport skal revideres.

Når årsrapporten skal indsendes til Erhvervsstyrelsen, er det endvidere en forudsætning, at den offentliggøres. Virksomhed BB ønsker at hemmeligholde så meget som muligt omkring virksomhedens forhold af konkurrencemæssige årsager. Hvis virksomhed BB etableres som et kapitalselskab, har virksomhed BB ikke samme muligheder for hemmeligholdelse, som hvis den etableres som en enkeltmandsvirksomhed. Ved enkeltmandsvirksomheden er der netop intet krav om offentliggørelse, hvilket er et tungtvejende hensyn ud fra de fremsatte forudsætninger for virksomhed BB.

⁵⁹ Vejledning til erklæringer (Erhvervsstyrelsen, 2022).

Virksomhed BB's væsentligste eksterne interessenter er virksomhedens bank, virksomhedens kreditorer og SKAT. Det må formodes, at virksomhedens bankforbindelser vil kræve et revideret regnskab. Hvis virksomhed BB stiftes som et kapitalselskab, og den erhvervsdrivende vælger at benytte sig af reglerne for mikrovirksomheder, er det afgørende, at virksomhedens bank, større leverandører mv. er indforståede med, at der er tale om en mikrovirksomhed. Dette er afgørende med hensyn til særlige regnskabskrav i låneaftaler, kontrakter mv., som evt. er stillet af kreditorerne.

Det må vurderes, at virksomhed BB's forudsætninger opfyldes bedst ved enkeltmandsvirksomheden. Det skyldes, at kravene til enkeltmandsvirksomheden er en del lempeligere end kravene til kapitalselskaberne. Fordelene betragtes dog som formindskede, idet det må formodes, at virksomhedens væsentligste eksterne interessenter vil kræve et regnskab, som er revideret af en tredjepart. Samtidig kan det være fordelagtigt at få revideret sit regnskab af en godkendt revisor, idet revisor kan fungere som en god sparringspartner. Endvidere udstråler det alt andet lige troværdighed til omverdenen at have et revideret regnskab. Som enkeltmandsvirksomhed har virksomhed BB dog mulighed for at opfylde kravet om hemmeligholdelse af regnskaber over for offentligheden og potentielle konkurrenter. Det må derfor konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden findes mest fordelagtig for virksomhed BB på dette punkt.

2.1.7. Mellemværende mellem virksomheden og ejeren

Der er som udgangspunkt intet lovmæssigt krav om adskillelse mellem firmapenge og personpenge ved virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed. Hvis virksomheden ikke anvender virksomhedsskatteordningen (VSO), kan der gås forholdsvis formløst til værks. Det betyder, at den erhvervsdrivende kan trække, hvad der ønskes, ud af virksomheden, når det ønskes. Den erhvervsdrivende har endvidere mulighed for at belåne virksomhedens aktiver til privat brug.⁶⁰

⁶⁰ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 51.

Udgangspunktet om denne relativt formløse tilgang er dog ikke holdbart i praksis. Det skyldes bl.a., at virksomheden skal overholde BFL's regler og aflægge regnskab.⁶¹ Det er derfor reelt en nødvendighed, at der opretholdes særskilte konti for virksomhedsforhold og for de personlige forhold.

Når virksomheden anvender VSO, er der et strengt krav om adskillelse mellem virksomhedens økonomi og ejerens økonomi, jf. VSL § 2, stk. 1, 2. pkt. Det formløse udgangspunkt fraviges altså her lovmæssigt. Når den erhvervsdrivende hæver fra virksomheden til private formål, er der en lovbunden hæverækkefølge, jf. VSL § 5. Et udlån fra virksomheden til andet end rent forretningsmæssige forhold betragtes også som en hævning, jf. f.eks. TfS 2015.950 SR. Den erhvervsdrivende skal føre regnskabsmæssig konto for sit indskud, som kan betragtes som virksomhedens "egenkapital", jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 5. Der skal ligeledes føres regnskabsmæssig konto for opsparet overskud og for en eventuel mellemregning i form af den erhvervsdrivendes udlæg for virksomheden, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 4, og § 4 a. De skatteretlige konsekvenser af VSO behandles i *afsnit 2.3.2.2. Virksomhedsskatteloven*.

Kapitalselskaber har modsat enkeltmandsvirksomheder som udgangspunkt en klar økonomisk adskillelse mellem ejer og selskab. Når der først er etableret en juridisk person, er det meget vigtigt at skelne mellem selskabets midler og ejerens midler. Den erhvervsdrivende må naturligvis gerne mere formløst stille midler til rådighed for selskabet, eksempelvis i form af lån til selskabet eller indskud i forbindelse med selskabets kapitalandele. Den erhvervsdrivende må ligeledes gerne opretholde en løbende mellemregningskonto med selskabet, så længe mellemregningen er i den erhvervsdrivendes favør. Når mellemregningen er i ejerens favør, kan ejeren formløst trække herpå. Hvis kontoen i stedet kommer i selskabets favør, foreligger der et kapitalejerlån.

Det bliver dog en smule mere kompliceret for den erhvervsdrivende, når han ønsker at trække noget ud af selskabet. Som udgangspunkt er der to overordnede muligheder, nemlig udtræk som løn eller udbytte. Når udtrækket sker som løn, skal der indeholdes lønkildeskat. Sker udtrækket i stedet i form af udbytte, skal der indeholdes udbytteskat. De nærmere skatteretlige overvejelser behandles i *afsnit 2.3.3. Penge ud af virksomheden*. Selskabsretten er dog strikket sådan sammen, at det kun

⁶¹ Se afsnit 2.2.5. Regnskab.

sjældent kan lade sig gøre at trække noget ud af selskabet, uden at det udløser beskatning som enten løn eller udbytte.⁶²

Den erhvervsdrivende skal være opmærksom på reglerne om udtræk fra selskabet i form af udbytte. Selskabet kan nemlig kun udlodde ordinært udbytte, såfremt det kan rummes i selskabets frie reserver, jf. SL § 180, stk. 2. SL § 182, stk. 3, indeholder en tilsvarende bestemmelse om ekstraordinært udbytte. Sidstnævnte rummer en bredere ret til udlodning af midler, idet der ved ekstraordinært udbytte – udover de midler, der kan anvendes til ordinært udbytte, jf. SL § 180, stk. 2 – tillige kan ske udlodning af optjent overskud og frie reserver, der er opstået eller blevet frigjort efter den periode, der senest er aflagt årsrapport for, medmindre beløbet er udloddet, forbrugt eller bundet, jf. SL § 182, stk. 3. Det er dog under alle omstændigheder et krav, at selskabet har aflagt sin første årsrapport. De administrative regler ved udbetaling af udbytte gør det således mere omfattende at benytte denne mulighed.

Kapitel 13 i SL behandler overordnet, i hvilket omfang ejeren må låne penge fra sit selskab. Udgangspunktet er, at der foreligger et forbud mod økonomisk bistand fra selskabet til dets ejere og ledelse. Denne hovedregel fremgår indirekte af SL § 210, stk. 1, som fastslår, at der alene kan ske lovligt kapitalejerlån, såfremt betingelserne i bestemmelsens stk. 2 er opfyldt. Selskabet må altså som udgangspunkt hverken direkte eller indirekte stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed for kapitalejere eller ledelsen i selskabet. Forbuddet omfatter selskabsdeltagerne, disses pårørende, bestyrelsesmedlemmer, direktionen samt andre nærtstående, jf. SL § 210, stk. 1. Udgangspunktet om kapitalejerlån er med til at beskytte virksomhedens kapital og derigennem sikre selskabets kreditorer.⁶³ Forbuddet omfatter både pengelån og sikkerhedsstillelse. Derimod er lån af andre formuegoder end penge ikke omfattet. Reallån er som udgangspunkt lovlige, men hvis et sådant låne- eller lejeforhold ikke sker på markedsvilkår, kan det være retsstridigt i forhold til lighedsgrundsætningen i SL § 45 eller udlodningsbestemmelsen i SL § 194.⁶⁴

⁶² Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 344.

⁶³ Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, s. 283.

⁶⁴ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 346.

SL § 210, stk. 2, oplister de krav, der skal være opfyldt, for at der kan ydes et lovligt kapitalejerlån. Hvis den erhvervsdrivende lovligt skal låne penge af selskabet, skal den økonomiske bistand kunne rummes inden for selskabets frie reserver og ydes på sædvanlige markedsvilkår, jf. SL § 210, stk. 2, nr. 1. Herudover skal beslutningen om at yde lånet træffes af enten generalforsamlingen eller det centrale ledelsesorgan efter bemyndigelse fra generalforsamlingen, jf. SL § 210, stk. 2, nr. 2. Lånet må uanset hvad ikke være et større beløb, end der er foreslået eller tiltrådt af ledelsen. Afslutningsvis er det et krav, at selskabets første årsrapport er aflagt, jf. SL § 210, stk. 2, nr. 3. Betingelsen hænger sammen med, at lånet mv. skal kunne rummes inden for de frie reserver, og at denne bestemmelse tager udgangspunkt i beløb, som fremgår af selskabets senest godkendte årsrapport.⁶⁵ Der forekommer dog visse skattemæssige betænkeligheder ved benyttelsen af disse lovlige kapitalejerlån. Lånet bliver nemlig omfattet af LL § 16 E, medmindre det for selskabet er udtryk for en sædvanlig forretningsdisposition. Konsekvensen heraf er, at der enten sker beskatning som udbytte eller løn.

Den erhvervsdrivende kan ligeledes, når der er tale om en sædvanlig forretningsdisposition mellem ham og selskabet, få adgang til et lovligt kapitalejerlån, på trods af at betingelserne i SL § 210, stk. 2, ikke er opfyldt, jf. SL § 212. Den erhvervsdrivende skal dog være opmærksom på de skattemæssige konsekvenser. Forholdet er nemlig det, at spørgsmålet om, hvad der er lovligt som følge af undtagelsen i SL § 212, betragtes snævrere i skatteretlig end i selskabsretlig sammenhæng. Et lån mv. kan derfor godt være selskabsretligt lovligt efter undtagelse i SL § 212 – og alligevel udløse beskatning efter LL § 16 E. Et påtænkt udlån mv. bør følgelig altid underkastes både en selskabsretlig og skatteretlig bedømmelse, inden det gennemføres.⁶⁶

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB forudsætter løbende at kunne trække likvider fra virksomhedens konto til privatbrug. Enkeltmandsvirksomheden giver som udgangspunkt den erhvervsdrivende optimale forhold herfor. Hvis virksomhed BB ikke anvender VSO, er der nemlig intet lovmæssigt krav om adskillelse mellem firmapenge og personpenge. Udgangspunktet er derfor, at den erhvervsdrivende formløst kan trække likvider fra virksomheden. Virksomhedens aktiver kan ligeledes

⁶⁵ Selskabsloven – Karnov note 1211.

⁶⁶ Werlauff, Erik, *Selskabsret*, s. 355.

belånes til privatbrug. Virksomhed BB skal dog overholde BFL's regler og aflægge regnskab. Der skal derfor opretholdes særskilte konti for virksomhedens forhold og for de personlige forhold. Virksomhed BB bør, uanset om VSO tilvælges, indrette sit bogholderi og sine bankkonti således, at der løbende overføres skønnede beløb til særskilte konti for moms, skat osv. Disse konti bør anses som værende låste og urørlige. Enkeltmandsvirksomheden opfylder således ikke virksomhed BB's forudsætning om formløst mellemværende mellem virksomhedens likvider og den erhvervsdrivendes private formue til fulde.

Hvis virksomhed BB tilvælger VSO, er der et strengt krav om adskillelse mellem virksomhedens økonomi og ejerens økonomi. Hævninger til privat brug skal følge hæverækkefølgen. Virksomhed BB er således underlagt yderligere begrænsninger i sin dispositionsfrihed i sit mellemværende med den erhvervsdrivende.

Den erhvervsdrivende fremsætter en forudsætning om løbende at kunne låne kapital fra selskabet. Et udlån fra virksomheden til andet end rent forretningsmæssige forhold betragtes som en hævning, som skal følge hæverækkefølgen, når enkeltmandsvirksomheden drives efter VSO. Når virksomheden drives efter beskatningsreglerne i PSL, kan virksomhedens aktiver belånes til privat brug. Hvis virksomhed BB stiftes som et kapitalselskab, er udgangspunktet, at selskabet ikke må låne penge til den erhvervsdrivende. Alene når betingelserne for et lovligt kapitalejerlån er opfyldt, vil denne mulighed opstå. Dette vil dog ikke være fordelagtigt, idet det skattemæssigt bliver behandlet som udbytte eller løn.

Virksomhed BB opnår størst mulig dispositionsfrihed i sit mellemværende med den erhvervsdrivende, såfremt virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed vælges. I forlængelse heraf er mulighederne for løbende at låne penge fra virksomheden væsentlig mere fordelagtige. Det må derfor konkluderes, at virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed er den mest hensigtsmæssige organisationsform for virksomhed BB på dette punkt.

2.1.8. Delkonklusion – selskabsretlige hensyn ved valg af virksomhedsform

De forskellige virksomhedsformer har hver især sine fordele og ulemper. Det er derfor op til den erhvervsdrivende at prioritere, hvilke behov og ønsker der vægter mest i valget af den optimale virksomhedsform.

Der er visse selskabsretlige aspekter, der taler for, at den erhvervsdrivende skal vælge et kapitalsselskab. Ét af disse aspekter er hæftelsen, som også fremgår som ét af de mest tungtvejende hensyn for den erhvervsdrivende. Når den erhvervsdrivende forudsætter ikke at hæfte personligt for virksomhedens gæld og forpligtelser, ville det være optimalt at vælge ét af kapitalsselskaberne. Den erhvervsdrivende bør dog overveje personlig og ubegrænset hæftelse, såfremt det gavner virksomheden og den erhvervsdrivende personligt.

Virksomhedsformen A/S bør fravælges, allerede når den erhvervsdrivende ultimativt ikke forudsætter inddragelse af andre i virksomhedens ledelse. Det er nemlig et krav, at ledelsen i A/S'er enten består af en bestyrelse og en direktion eller af en direktion og et tilsynsråd. Dvs. at der er et krav om, at ledelsesniveauet skal være tostrengt. Den administrative byrde ved stiftelse og drift af et A/S er ligeledes ikke fordelagtig for små virksomheder, som netop ønsker så meget frihed og så lidt administration som muligt. Derudover vil den erhvervsdrivendes kapitalindskud være for bebyrdende i A/S'et, idet der er forudsat en så lille startkapital som muligt.

Valget for virksomhed BB står derfor mellem en enkeltmandsvirksomhed og et ApS. Enkeltmandsvirksomheden er den mest fleksible virksomhedsform. Den kræver væsentlig mindre administration end ApS'et, og den giver mulighed for at komme hurtigt i gang med virksomhedsdriften. Det er ligeledes den billigste virksomhedsform, idet der ikke kræves indbetaling af en minimumskapital ved oprettelse af en enkeltmandsvirksomhed. Vælger den erhvervsdrivende at stifte et ApS, er selskabet underlagt en lang række regler, som skal overholdes. Virksomhed BB opfylder kravet om minimumskapital. Den erhvervsdrivende forudsætter dog at kunne indbetale kapital til virksomheden løbende, når der bliver brug for det. Ved stiftelse af et ApS er der indledningsvis et krav om en minimumsindbetaling på 40.000 kr. Herudover er der meget mere administration forbundet med at skyde penge ind i selskabet løbende. Den erhvervsdrivende er endvidere pålagt et krav om at sikre et forsvarligt

kapitalberedskab i selskabet og skal reagere, hvis selskabet taber over halvdelen af sin kapital. Om fornødent skal der foretages foranstaltninger, som kan reetablere selskabskapitalen, ellers risikerer den erhvervsdrivende som konsekvens at skulle opløse selskabet. Dette krav gælder ikke for virksomheder, som bliver drevet i personligt regi. ApS'et er generelt underlagt en lang række administrative regler i forbindelse med både stiftelsen og den daglige drift, herunder større regnskabskrav, registreringskrav og krav i forbindelse med mellemværende mellem den erhvervsdrivende og virksomheden. Valget af denne virksomhedsform vil derfor medføre en større administrativ byrde for virksomhed BB.

Den største ulempe ved enkeltmandsvirksomheden er hæftelsen. Som udgangspunkt forudsætter den erhvervsdrivende ikke at skyde mere end de 550.000 kr. ind i virksomheden, og han vil som nævnt helst undgå af hæfte for virksomheden. Hvis forudsætningen om begrænset hæftelse er afgørende, bør den erhvervsdrivende vælge at stifte et ApS. Banker og eventuelle større leverandører må dog forventes at kræve personlig kaution fra den erhvervsdrivende som betingelse for at yde kredit. Dette er især gældende i opstartsfasen. Når en sådan personlig hæftelse inddrages, bliver den begrænsede hæftelse til dels illusorisk.

Det må overordnet vurderes, at forudsætningerne i virksomhed BB opfyldes bedst muligt ved at den erhvervsdrivende vælger virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed. Valget står dog mellem enkeltmandsvirksomheden og ApS'et. Virksomhedsformerne opfylder begge nogle af de behov og præferencer, virksomhed BB forudsætter. Der er dog ingen af dem, som opfylder kravene fuldt ud, og derfor må den erhvervsdrivende vægte sine krav og derigennem finde den virksomhedsform, som passer bedst til situationen. Enkeltmandsvirksomheden virker dog selskabsretligt som det mest oplagte valg for virksomhed BB. Hvis den erhvervsdrivendes forudsætninger ændrer sig, kan virksomhedsformen ændres. Valget er altså ikke endegyldigt.

2.2. Skatteretlige hensyn ved valg af virksomhedsform

Afsnittet vil overordnet beskrive de skattemæssige momenter, der har relevans for valget af virksomhedsform. De skatteretlige hensyn spiller en afgørende rolle ved valg af virksomhedsform, som Werlauff beskriver i TfS 2015, 517: *”Det er ikke forkert at sige, at der er skat i al civilret, og at der er civilret i al skatteret.”*⁶⁷ Der er derfor ingen rådgivning omkring valg af virksomhedsform, der kan betragtes som komplet, uden at de skattemæssige aspekter er inddraget heri. Omdrejningspunktet for dette afsnit er de danske skatteretlige forhold, nærmere bestemt for personlige virksomheder og kapitalselskaber. Indledningsvis behandles det danske skattesystem og dets opbygning.

2.3.1. Det danske skattesystem

Grundlovens § 43 bestemmer, at ingen skat kan pålægges, forandres eller ophæves, uden at det er hjemlet i lov. Den første egentlige statslige indkomstskat i Danmark blev indført i 1903. Den blev senere reguleret i 1912 og igen i 1922. Denne lov danner fortsat grundstrukturen i det nugældende indkomst- og formueskattesystem.⁶⁸ I dag er der indført en lang række speciallove, som supplerer statsskatteloven. Her kan bl.a. personskatteloven, ligningsloven, selskabsskatteloven, aktieavancebeskatningsloven og kursgevinstloven nævnes. Når skattelovgivning betragtes på afstand, kan mængden af disse speciallove og værnsregler synes helt at dække for statsskatteloven. Det er dog klart, at uden statsskattelovens bestemmelser ville systemet ikke fungere. De mest essentielle bestemmelser i denne 100 år gamle lov er indkomstbegrebet i §§ 4-5 og fradragsbestemmelserne i § 6.⁶⁹

Ved sammenligning af personlige virksomheders skatteforhold med kapitalselskabers, forekommer der større afvigelser, som grundlæggende skyldes, hvilke skattesubjekter der er genstand for beskatning.

Personlige virksomheder er ikke selvstændige skattesubjekter, hvorfor beskatningen sker direkte hos ejeren af virksomheden. Ejeren af virksomheden er dermed skattesubjektet og derfor skattepligtig af virksomhedens resultat. Den personlige virksomhed er derfor skattemæssigt transparent

⁶⁷ TfS 2015, 517, s. 1.

⁶⁸ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 55.

⁶⁹ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 56.

med ejeren.⁷⁰ Kapitalselskaber er derimod selvstændige skattesubjekter, jf. selskabsskattelovens (SEL's) § 1, stk. 2. Selskabet beskattes derfor selvstændigt efter reglerne i SEL. Den erhvervsdrivendes beskatning afhænger af hans position i selskabet. Er han ansat i virksomheden, vil den modtagne løn skulle beskattes efter personskatteloven (PSL) som personlig indkomst. Modtager han udbytte, beskattes dette efter PSL's regler om aktieindkomst.⁷¹

Skattesubjektet er altså essentielt for, hvilket regelsæt der skal anvendes til skatteberegningen. Valget af virksomhedsform har derfor afgørende betydning for skatteberegningsgrundlaget. Hvilke skattemæssige forhold en virksomhed er underlagt, spiller en markant rolle i valget af virksomhedsform. Som der blev redegjort for i *afsnit 2.1.4. Hæftelse*, spiller hæftelse ofte en vital rolle for den erhvervsdrivende. Skat har derimod en anden direkte virkning, som ikke kun berører virksomheden i tilfælde, hvor uheldet er opstået, men altid berører virksomheder.

*"In this world nothing can be said to be certain, except death and taxes."*⁷²

– Benjamin Franklin

Som anført i *afsnit 2.1.8. Delkonklusion – selskabsretlige hensyn ved valg af virksomhedsform* vurderes det alene, at det er virksomhedsformerne enkeltmandsvirksomhed og ApS, der selskabsretligt er optimale for virksomhed BB. Analysen af de skattemæssige forhold er derfor afgrænset til enkeltmandsvirksomheden sammenholdt med ApS'et.

Ud fra virksomhed BB's forhold og forudsætninger er følgende punkter udvalgt til analyse af de skatteretlige hensyn:

- Afsnit 2.3.2. Beskatning af virksomheden
- Afsnit 2.3.3. Penge ud af virksomheden

⁷⁰ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 83.

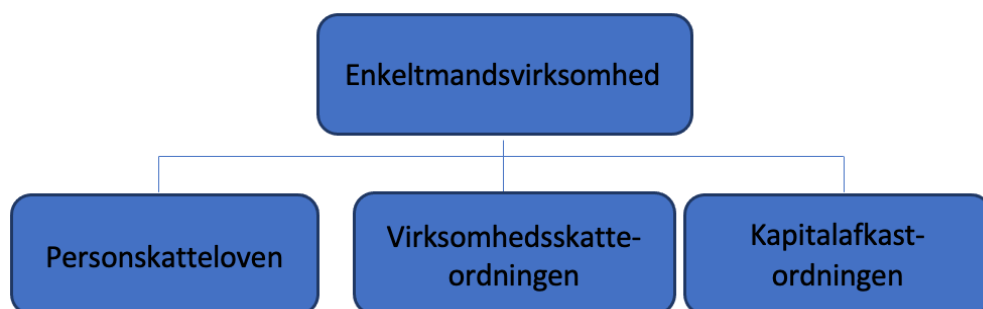
⁷¹ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 554.

⁷² Franklin, Benjamin, *The Autobiography of Benjamin Franklin*, s. 8.

2.3.2. Beskatning af virksomheden

En enkeltmandsvirksomhed er skattemæssigt transparent. Den erhvervsdrivende skal derfor være opmærksom på, at overskud fra virksomheden beskattes som personlig indkomst. PSL's regler er udgangspunktet for al personbeskatning. Dette gælder både for lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende. Et ApS er et selvstændigt skattesubjekt, jf. SEL § 1, stk. 2. Selskabet beskattes derfor selvstændigt efter reglerne i SEL.

Selvstændige erhvervsdrivende, der driver virksomhed i form af en enkeltmandsvirksomhed, er som udgangspunkt omfattet af beskatning efter PSL. Den erhvervsdrivende har dog ret til i stedet at lade sig beskatte efter VSL's regler og anvende VSO eller kapitalafkastordningen (KAO). Den erhvervsdrivende står derfor med valget mellem følgende tre beskatningsmuligheder:

Figur 3 - Egen tilvirkning.

Det er op til den erhvervsdrivende at beslutte, hvilken beskatningsordning der bruges i de enkelte år. Dette besluttet ved udfyldning af selvangivelsen for hvert indkomstår. Den erhvervsdrivende i virksomhed BB har ved hjælp af revisor forudsat, at kapitalafkastordningen ikke findes relevant for virksomheden. Ordningen inddrages ikke videre i analysen.

Analysen tager videre udgangspunkt i følgende tre beskatningsmetoder:

Figur 4 - Egen tilvirkning.

2.3.2.1. Personskatteloven

Opgørelse af den skattepligtige indkomst

Grundlæggende opgøres den almindelige skattepligtige indkomst efter skattelovgivningens almindelige regler, jf. PSL § 1. Disse regler beskriver, hvilke indtægter der er skattepligtige, og hvilke udgifter der kan fradrages. Det er især statsskatteloven, ligningsloven og afskrivningsloven, der hermed henvises til. Efter PSL § 2 skal der foruden den almindelige skattepligtige indkomst også opgøres personlig indkomst, kapitalindkomst, aktieindkomst og CFC-indkomst. CFC-indkomst behandles ikke nærmere, da dette ikke har relevans for afhandlingen. Opgørelsen af den skattepligtige indkomst er illustreret i figur 5.

Opgørelse af skattepligtig indkomst
Personlig indkomst (efter AM-bidrag)
+/- Kapitalindkomst
- ligningsmæssige fradrag
= Skattepligtig indkomst
Udenfor opgørelsen:
Aktieindkomst
CFC-indkomst

Figur 5 – Egen tilvirkning.

Den personlige indkomst og kapitalindkomsten indgår i den skattepligtige indkomst. Aktieindkomsten indgår derimod efter PSL § 4 a, stk. 5 ikke i den skattepligtige indkomst. Forenklet sagt kan

forholdet udtrykkes således, at den almindelige skattepligtige indkomst udgør summen af den personlige indkomst og kapitalindkomsten minus visse særlige ligningsmæssige fradrag.⁷³ Opdelingen af de enkelte indkomstarter mellem personlig indkomst og kapitalindkomst med de dertilhørende fradrag fremgår af PSL §§ 3 og 4. Aktieindkomsten defineres positivt og udtømmende i PSL § 4 a.

For at forstå beskattningen af selvstændige erhvervsdrivende, herunder anvendelsen af PSL og VSO samt disse beskattningens muligheder fordele, er det vigtigt at kende de grundlæggende regler for personbeskatning i Danmark. Som omtalt i *afsnit 1.3. Afgrænsning* bliver de forskellige indkomster former samt beregning af indkomstskatten ikke gennemgået.

Beskatning efter PSL

Når den erhvervsdrivende beskattes efter PSL, udgør indkomstskatten som udgangspunkt summen af bundskat, topskat, udligningsskat, sundhedsbidrag, skat af aktieindkomst, skat af CFC-indkomst og skat svarende til kommunal indkomstskat, jf. PSL § 5. I figur 6 fremgår skattesatserne i 2022 for en gennemsnitskommune, herunder satserne for kommuneskat, kirkeskat, AM-bidrag, bundskat, topskat, topkattegrænsen og personfradraget.

Skattesatser i gennemsnitskommune	
Kommuneskat	25%
Kirkeskat	0,7%
AM-bidrag	8%
Bundskat	12,09%
Topskat	15%
Topkattegrænsen	552.500 kr.
Personfradrag	46.600 kr.

Figur 6 – Egen tilvirkning, jf. Skatteministeriet.⁷⁴

⁷³ Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 555.

⁷⁴ Centrale skattesatser i skattelovgivningen 2018-2022 (Skatteministeriet, 2022).

Behandling af underskud efter PSL er særlig relevant, idet nystartede virksomheder ofte oplever underskud i deres første leveår. Underskud i virksomheden behandles efter PSL § 13. Indledningsvis skal der skelnes mellem underskud i hhv. den skattepligtige og den personlige indkomst.⁷⁵ Hvis der er underskud i den erhvervsdrivendes skattepligtige indkomst, undersøges det først, om han i det samme indkomstår skal betale indkomstskat efter PSL § 6 (bundskat), PSL § 7 (topskat) og PSL 8 a, stk. 2 (aktieindkomstskat). Er dette tilfældet, omregnes underskuddet til en skatteværdi. Dette sker ved at gange underskuddet med den kommunale skatteprocent. Det til skatteværdi omregnede underskud modregnes herefter i skatterne efter PSL §§ 6, 7 og 8 a, stk. 2. Foreligger der underskud i den personlige indkomst, jf. PSL §§ 13, stk. 3 og 4, modregnes dette i den pågældendes eventuelle positive kapitalindkomst for samme indkomstår inden opgørelsen af beregningsgrundlaget for bundskatten og topskatten.⁷⁶

Opsummerende kan det fastslås, at beskatning efter PSL betyder, at den selvstændige erhvervsdrivende skal betale skat af virksomhedens overskud som personlig indkomst. Hvilken skatteprocent den selvstændige erhvervsdrivende skal betale, afhænger af overskuddets størrelse og dermed indkomsten. Driftsomkostninger, med undtagelse af renteudgifter, fratrækkes ved opgørelsen af den personlige indkomst. Ved beskatning efter PSL fradrages virksomhedens renteudgifter i den selvstændige erhvervsdrivendes kapitalindkomst og dermed til en lavere fradragsværdi end de øvrige driftsudgifter, som er fratrækket i den personlige indkomst.⁷⁷ Det er ligeledes ikke muligt for den erhvervsdrivende at foretage opsparring i virksomheden og dermed alene blive beskattet af hævninger til privat brug.

2.3.2.2. Virksomhedsskatteloven

Den erhvervsdrivende har som nævnt mulighed for at lade virksomheden beskattes efter reglerne i VSL, såfremt den stiftes i personligt regi. Det er endvidere en forudsætning, at hvis den erhvervsdrivende benytter sig af reglerne i VSL, er det i form af VSO fremfor KAO.

⁷⁵ Personskatteloven – Karnov note 94.

⁷⁶ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 200-201.

⁷⁷ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 202.

VSL § 1 giver den erhvervsdrivende mulighed for at anvende VSO. For hvert indkomstår skal den erhvervsdrivende enten vælge beskatning efter PSL eller VSO. Tilkendegivelse herom sker ved afgivelse af oplysninger efter skattekontrollovens § 2 for det pågældende indkomstår, jf. VSL § 2, stk. 2, 1. pkt., og VSL § 22 a, stk. 1, sidste pkt. Ved etablering af ny virksomhed er det muligt at anvende ordningen fra det tidspunkt, hvor virksomheden må anses for at være etableret.⁷⁸ Den erhvervsdrivende kan ændre sin beslutning om anvendelse af VSO frem til den 30. juni i det andet kalenderår efter udløbet af indkomståret, jf. VSL §§ 2, stk. 2, 2. og 3. pkt.

Det er et krav, at den erhvervsdrivende udarbejder et selvstændigt regnskab for virksomheden og foretager bogføringsmæssig adskillelse mellem virksomhedsøkonomien og privatøkonomien, jf. VSL § 2, stk. 1. Regnskabet skal opfylde BFL's krav. Når den erhvervsdrivende træder ind i VSO, skal der bogholderimæssigt foretages en opgørelse af de aktiver og passiver, der skal indgå i erhvervsvirksomheden. Det er hele virksomheden, der skal indgå i VSO, ligesom alle den skattepligtiges virksomheder skal indgå i ordningen, jf. VSL §§ 2, stk. 2, 4. pkt., og stk. 3. Bogføringen skal give en klar og overskuelig redegørelse for virksomhedens forretninger og formueforhold.⁷⁹ De pågældende aktiver og passiver skal i forbindelse med indtræden i VSO registreres på indskudskontoen, jf. VSL § 3.

Når en selvstændig vælger at bruge VSO, skal der opgøres en indskudskonto, jf. VSL § 3. Dvs., at når det er fastlagt, hvilke aktiver og passiver der skal indgå i VSO, opgøres indskudskontoens størrelse i forbindelse med udarbejdelsen af åbningsbalancen. Indestående på indskudskontoen opgøres ved starten af regnskabsåret i det indkomstår, hvor den selvstændige vælger at indtræde i VSO. Indskudskontoen udgør nettoværdien af de aktiver og passiver, der indgår i VSO.⁸⁰ Værdiansættelsen af aktiver og passiver fremgår udførligt af VSL § 3, stk. 4, og i særlige tilfælde af VSL § 3, stk. 7. Der er tale om allerede beskattede midler, og dermed afspejler indeståendet også den værdi, som den erhvervsdrivende efterfølgende kan tage ud af ordningen igen uden beskatning.⁸¹

⁷⁸ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 232.

⁷⁹ DJV C.C.5.2.3.2 Regnskabskrav.

⁸⁰ DJV C.C.5.2.5.1 Generelt om indskudskonto.

⁸¹ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 240.

Som udgangspunkt opgøres indskudskontoen til et positivt beløb. Hvis den viser sig at være negativ, skal det afklares, om det alene er erhvervsmæssig gæld, der er indskudt. Er det tilfældet, sættes indskudskontoen til nul, og ellers vil den være negativ fra starten, jf. VSL § 3, stk. 5. Den erhvervsdrivende i virksomhed BB inddrager ingen form for gæld i virksomheden.

Når en virksomhed benytter VSO, opdeles indkomsten i et kapitalafkast og et resterende overskud. Denne opdeling er én af ordningens hovedhjørneste. Man betragter nemlig det nettobeløb, som den erhvervsdrivende har indskudt i VSO, som en investering, der kan sammenlignes med den investering, der foretages i et A/S. En sådan investering giver den erhvervsdrivende ret til et renteafkast. Kapitalafkastet kan derfor betragtes som renteafkastet af den investerede kapital. Netop derfor beskattes kapitalafkastet på samme måde som renter, nemlig som kapitalindkomst.⁸² Kapitalafkastsatsen opgøres én gang årligt af Danmarks Nationalbank. Satsen var i 2021 0 %.⁸³

Som et alternativ til indskudskontoen kan den erhvervsdrivende placere et indskud på mellemregningskontoen. Hævninger på mellemregningskontoen sker uden om hæverækkefølgen, jf. VSL § 4 a, stk. 3. Mellemregningskontoen fungerer således som en bankkonto for den erhvervsdrivende. Der kan ikke indskydes beløb på mellemregningskontoen på tidspunktet for indtræden i VSO, jf. VSL § 4 a, stk. 2. Denne mulighed finder derfor først anvendelse i det efterfølgende indkomstår. En negativ saldo skal udlignes ved hævning, jf. VSL § 4 a, stk. 3, sidste pkt.

Den erhvervsdrivende kan også overføre midler fra virksomhedsøkonomien til privatøkonomien i form af hævninger. Samlet set udtrykker hævningerne værdien af det, som den erhvervsdrivende i løbet af året har overført til privatøkonomien.⁸⁴ Hæverækkefølgen er skabt, fordi der skattemæssigt er forskel på, om man overfører virksomhedsoverskud, indskud eller beløb udover indskud. Hæverækkefølgen er følgende (VSL § 5):

1. Hensættelser til senere hævning i form af kapitalafkast, som vedr. tidligere indkomstår, og som overføres inden indsendelsen af selvangivelsen

⁸² Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, s. 575.

⁸³ SKM2021.472.SKTST.

⁸⁴ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 243.

2. Hensættelser til senere hævnning i form af resterende overskud, som vedr. tidligere indkomstår, og som overføres inden indsendelsen af selvangivelsen
3. Årets overskud fordelt på årets kapitalafkast og årets resterende overskud
4. Opsparet overskud fra tidligere indkomstår
5. Indestående på indskudskontoen

Hæverækkefølgen omfatter ikke rentekorrektion og beløb, der bliver brugt til dækning af virksomhedsskat.⁸⁵

Hæverækkefølgen betyder, at hvis der er hensat til senere hævnning, vil de første beløb, der hæves, dække dette. Hvis der hæves mere end årets overskud, hæves der herefter på kontoen for opsparet overskud fra tidligere indkomstår og først derefter på indskudskontoen. Har ejeren hævet mere end indeståendet på indskudskontoen, vil det blive betragtet som værende et privat lån i virksomheden, hvorfor der skal beregnes rentekorrektion heraf. Hæverækkefølgen betyder, at beløb hensat til senere hævnning kan overføres skattefrit, da beskatningen er sket i et tidligere indkomstår, mens overførte beløb fra årets overskud beskattes som kapitalindkomst eller personlig indkomst. Ved beløb overført fra konto for opsparede overskud beskattes det hævede beløb, tillagt den tilhørende virksomhedsskat, som personlig indkomst. Overførte beløb fra indskudskontoen beskattes ikke, mens overførte beløb udover indskudskontoen ligeledes ikke beskattes, men i stedet anses for et privat lån.⁸⁶

Selvom den selvstændige erhvervsdrivende har valgt at benytte VSO, skal virksomhedens skattepligtige indkomst opgøres efter skattelovgivningens almindelige regler, jf. VSL § 6, stk. 1. Dog skal virksomhedens renteudgifter og renteindtægter fordeles over den periode, som renterne vedrører, jf. VSL § 6, stk. 2.

Beskatningen af virksomhedens overskud afhænger af, om overskuddet bliver hævet som personlig indkomst, kapitalindkomst eller sparet op. Opsparet overskud skal altid indgå i den personlige

⁸⁵ DJV C.C.5.2.7.2 Overførsler i hæverækkefølgen.

⁸⁶ DJV C.C.5.2.7.2 Overførsler i hæverækkefølgen og DJV C.C.5.2.7.3 Den udvidede hæverækkefølge.

indkomst, når det bliver hævet. Den betalte virksomhedsskat er en acontoskattebetaling og bliver modregnet i sluskskken, når det opsparede overskud bliver overført til den erhvervsdrivende.⁸⁷

Beskatning af virksomhedens overskud kan ske som

- Kapitalindkomst (kapitalafkast), jf. PSL § 4, stk. 1, nr. 3
- Personlig indkomst (resterende overskud), jf. VSL § 10, stk. 1
- Opsparet overskud, jf. VSL § 10, stk. 2

Opsummerende kan det fastslås, at VSO bygger på en opdeling af den erhvervsdrivendes økonomi i en virksomhedsøkonomi og en privatøkonomi. Det sker ved hjælp af en række konti og opgørelser såsom en mellemregningskonto og en indskudskonto. Anvendelsen af VSO indebærer, at den erhvervsdrivende opnår fordele som sikring af fradrag for finansielle udgifter ved opgørelsen af den personlige indkomst og en lempeligere beskatning af den del af virksomhedsoverskuddet, der kan henføres til afkast af den investerede kapital. Hertil kommer, at opsparingsordningen gør det muligt at opspare det overskud, der ikke er hævet, til en skatteprocent på 22, der svarer til den, der gælder for selskaber.⁸⁸ Skattemæssigt er der således tale om, at overskud af erhvervs virksomhed beskattes ens, hvad enten denne drives personligt eller i selskabsform, så længe dette bliver indestående i virksomheden. Desuden har VSO en resultatudjævnende funktion, idet opsparede beløb fra tidligere år kan overføres til personlig beskatning i år med svigtende indtægter. Dette kan være ganske relevant for den selvstændige erhvervsdrivende, idet disse indtægter typisk vil udvise et langt mere svingende forløb end eksempelvis lønmodtagerindkomster.

I punktform kan fordelene ved VSO fremfor PSL illustreres således:

- Fuld fradragsret for virksomhedens renteudgifter
- En del af virksomhedens overskud – det såkaldte kapitalafkast – beskattes alene som kapitalindkomst og ikke som personlig indkomst
- Mulighed for at opspare overskud med en foreløbig virksomhedsskat på 22 %, som er den samme sats, som gælder for ApS'er og A/S'er

⁸⁷ DJV C.C.5.2.10 Overskud og virksomhedsskat.

⁸⁸ Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, s. 232.

- Mulighed for indkomstudjævning mellem gode og dårlige år

2.3.2.3. Selskabsbeskatning

I modsætning til hvad der er gældende for enkeltmandsvirksomheden, er et ApS et selvstændigt skattesubjekt. Det betyder, at selskabet er skattepligtigt af overskud uafhængigt af dets ejer. Den erhvervsdrivende bliver derimod først skattepligtig, når der sker udbetaling af løn eller udlodning af udbytte fra selskabet.

Den skattepligtige indkomst for et ApS opgøres efter skattelovgivningens almindelige regler i det omfang, reglerne er anvendelige på selskabet, jf. SEL § 8, stk. 1. Nettoindkomsten opgøres således efter reglerne i SEL, som i vidt omfang henviser til andre love, f.eks. afskrivningsloven og ligningsloven. Selskabet beskattes med en proportional selskabsskat, hvilket vil sige, at skattesatsen er den samme, uanset hvor meget selskabet tjener. Selskabsskatten udgør i 2022 22 %, jf. SEL § 17, stk. 1, 1. pkt. Et ApS betaler derfor en selskabsskat på 22 % af nettoindkomsten opgjort efter SEL.⁸⁹

Et ApS har ved opgørelsen af det skattepligtige resultat fradrag for driftsomkostninger, jf. statsskattelovens § 6. Denne fradragsmulighed gælder bl.a. løn til ejerlederen selv som direktør i selskabet og generelle driftsomkostninger i forbindelse med at sikre, vedligeholde og erhverve indkomsten. Den skattepligtige indkomst i selskabet vil blive beregnet ud fra den indkomst, der kommer i indkomståret. Indkomståret vil, som udgangspunkt, følge kalenderåret, jf. SEL § 10, stk. 1. Bestemmelsen giver dog den erhvervsdrivende mulighed for forskudt indkomstår og fastslår, at består skattepligten kun en del af året, er indkomståret denne del.

Vælger den erhvervsdrivende at stifte et ApS, vil underskuddet i selskabet ikke kunne modregnes i anden indkomst hos ejeren. Underskuddet kan i stedet fremføres til modregning i senere års overskud i selskabet, jf. SEL § 12, stk. 1. Underskudsbegrænsningsreglerne i SEL § 12, stk. 2, gør dog, at underskud fra tidligere indkomstår kun kan fradrages fuldt ud i den del af årets skattepligtige indkomst, som ikke overstiger et grundbeløb på 8.872.500 kr.⁹⁰ Resterer der herefter underskud, kan

⁸⁹ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 77.

⁹⁰ Satser og beløbsgrænser i selskabsskatteloven (Skatteministeriet, 2021).

dette kun fradrages i 60 % af den del af årets skattepligtige indkomst, som overstiger grundbeløbet. Det gælder ligeledes, at underskud kun kan fremføres til fradrag i senere indkomstår, hvis det ikke har kunnet modregnes i tidligere års indkomster, jf. SEL § 12, stk. 3. Virksomhed BB forventes ikke at overstige det omtalte grundbeløb på 8.872.500 kr.

Ved mindre ejerledede selskaber er det essentielt, at selskabets beskatning og ejerens beskatning helhedsanskues. Det er ikke tilstrækkeligt at fokusere på den lave selskabsskat på 22 %. Det er ligeledes vigtigt at inddrage, hvad det koster ejeren at få penge ud af selskabet. En nærmere behandling heraf findes i *afsnit 2.3.3. Penge ud af virksomheden*.

2.3.2.4. Valg af beskatningsform ud fra beskatning af virksomheden

Når den erhvervsdrivende skal vælge beskatningsform ud fra, hvordan virksomheden beskattes, skal det indledningsvis fastslås, at et ApS er et selvstændigt skattesubjekt. En enkeltmandsvirksomhed er derimod skattemæssigt transparent, hvorfor beskatningen sker hos ejeren af virksomheden. Når den erhvervsdrivende forventer underskud i virksomhedens første år, kan det skattemæssigt være en fordel, at dette underskud kan fratrækkes i anden indkomst. Virksomhed BB forventer ud fra de budgetterede tal et underskud i år 1. Den erhvervsdrivende har et lønmodtagerjob ved siden af driften af virksomheden. Hvis den erhvervsdrivende vælger at stifte en enkeltmandsvirksomhed, opstår der mulighed for at modregne underskud i virksomheden i anden indkomst. Underskuddet får således en fradragsværdi allerede i virksomhedens første år.

I modsætning hertil vil underskud i et ApS ikke kunne modregnes i anden personlig indkomst. Underskuddet bliver derimod fremført til modregning i fremtidige overskud. Såfremt ApS'et ikke opnår overskud, vil underskuddet ikke kunne benyttes.

Selskabsbeskatning er proportional med en skattesats på 22%. Personbeskatning er som udgangspunkt progressiv. Den erhvervsdrivende kan dog tilvælge beskatning efter VSO. Dette betyder at enkeltmandsvirksomheden kan beskattes med samme skattesats som et ApS. Denne skattemæssige sidestilling med selskabsbeskatning gælder, så længe overskuddet forbliver i virksomheden. Ulemper ved anvendelsen af VSO fremfor PSL er, at der stilles strengere krav til adskillelse af privat- og

virksomhedsøkonomien. Beskatning efter VSO er ligeledes mere kompliceret og administrativt tungere.

Valg af beskatning efter hhv. VSO og PSL under virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed kan besvares således, at den erhvervsdrivende kun bør beskattes efter PSL, hvis virksomheden ikke har renteudgifter eller behov for at spare op. Er dette ikke tilfældet, vil den erhvervsdrivende med fordel kunne benytte VSO. Virksomhed BB forventer at kunne fremvise et overskud allerede fra år 2. Den erhvervsdrivende har angivet en forudsætning om at have mulighed for at kunne spare op i virksomheden løbende. Virksomhed BB bør derfor ikke anvende beskatning efter PSL. Endvidere har virksomhed BB forhørt sig om mulighederne for at benytte sig af resultatudjævning. Igen er dette ikke muligt efter PSL, hvorfor denne beskatningsmulighed bør udelukkes af virksomhed BB.

En enkeltmandsvirksomhed og et ApS er med hensyn til beskatningen af selve virksomheden ens, når beskatning efter VSO tilvælges. Den skattepligtige indkomst opgøres på samme måde, ligesom der i begge tilfælde kun vil skulle betales en skat på 22 % af overskuddet, hvis pengene bliver i virksomheden.

Virksomhed BB forventer som nævnt underskud i år 1, hvorfor muligheden for at modregne underskud fra virksomheden i anden indkomst taler for, at virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed er den mest hensigtsmæssige for virksomhed BB. Det budgetterede overskud i år 2 og 3 er ganske begrænset, hvorfor virksomhed BB som udgangspunkt ikke bør vælge ApS'et alene på baggrund af det forventede overskud.

Virksomhed BB får opfyldt forudsætningen om at kunne spare penge op i virksomheden, såfremt enkeltmandsvirksomheden med beskatning efter VSO tilvælges. Afslutningsvis giver denne virksomhedsform mulighed for at benytte sig af resultatudjævning. Det må således konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden med beskatning efter VSO på dette punkt er den mest fordelagtige organisationsform for virksomhed BB.

2.3.3. Penge ud af virksomheden

Som beskrevet i *afsnit 2.3.2.3. Selskabsbeskatning* er det vigtigt, at selskabet og ejeren anskues i nær sammenhæng, når den nominelle skattesats for selskabsbeskatningen på 22 % betragtes overfor beskatning af enkeltmandsvirksomheden. Det er afgørende at have blik for, hvad det samlede skattetryk på selskab og ejer er. Det er ikke tilstrækkeligt at fokusere på den relativt lave selskabskat. Man må samtidig inddrage, hvad det skattemæssigt koster ejeren at få penge ud af ApS'et.⁹¹

2.3.3.1. Enkeltmandsvirksomhed

Det er ejeren af enkeltmandsvirksomheden, som beskattes af overskuddet i virksomheden. Det betyder, at der ikke udbetales løn til den erhvervsdrivende fra virksomheden. Der er derfor ingen løn-udgift, som kan fratrækkes i virksomhedens resultat. En erhvervsdrivende, der beskattes efter PSL, kan forholdsvis formløst udtage penge fra virksomheden. Når der foretages beskatning efter VSO, bliver det straks mere komplekst at få penge ud af en personlig virksomhed, jf. *afsnit 2.1.7. Mellemværende mellem virksomheden og ejeren*.

Når den erhvervsdrivende vælger at hæve penge fra virksomheden, sker dette efter hæverækkefølgen. Hævninger fra VSO udløser beskatning, dvs. en forskelsbeskatning fra de acontoopkrævede 22 % og op til beskatning af personlig indkomst. Hæverækkefølgen betyder f.eks., at det, som er hensat til senere hævning og indskudskonto kan hæves skattefrit, mens opsparet overskud skal slutbeskattes, når opsparingen hæves.

Beskatningen, og derved marginalskatteprocenten, for udtræk fra enkeltmandsvirksomheden kan variere afhængigt af den valgte beskatningsmodel samt overskuddets størrelse. I *afsnit 2.3.2.4. Valg af beskatningsform ud fra beskatning af virksomheden* er det ud fra virksomhed BB's forudsætning konkluderet, at VSO bør tilvælges, såfremt enkeltmandsvirksomheden vælges som organisationsform.

⁹¹ Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, s. 34.

2.3.3.2. ApS

Som nævnt i *afsnit 2.1.7. Mellemværende mellem virksomheden og ejeren* er der som udgangspunkt to muligheder, når den erhvervsdrivende ønsker at trække penge ud af et ApS. Når udtrækket sker som løn, skal der indeholdes lønkildeskat. Sker udtrækket i stedet i form af udbytte, skal der indeholdes udbytteskat hos den erhvervsdrivende.

Løn er personlig indkomst, som beskattes med op til toskattesatsen af sidst tjente krone. Marginalskatteprocenten for personlig indkomst i en gennemsnitskommune inkl. AM-bidrag ligger på mellem 36,8 % og 59,5 %.⁹² Der sker ingen dobbeltbeskatning af udbetalt direktørløn, idet ApS'et har fuldt fradrag for en rimelig direktørløn, jf. statsskattelovens § 6. Løn har derfor en fradragsværdi på 22 % for et ApS, hvilket taler for at tage pengene ud som løn.

En vis dobbeltbeskatning indtræder derimod, såfremt der udbetales udbytte, idet selskabet ikke har fradrag for udbytte. Til gengæld er beskatningen af udbytte relativt lav, nemlig i form af skat på aktieindkomst, jf. PSL § 4 a, stk. 1, nr. 1. Selskabet skal betale 22 % i selskabsskat af nettoindtjeningen. Herefter kan selskabet udlodde det resterende overskud. Udlodningerne kan foretages med 27 % beskatning og op til progressionsgrænsen på 57.200 kr. Herefter skal beløb over grænsen beskattes i den dyre ende af progressionsskalaen for aktieindkomst, nemlig med 42 %.⁹³ Det er naturligvis et krav, at selskabet opfylder de selskabsretlige krav i forbindelse med udlodning af udbytte. Det er et krav, at der er frie reserver i selskabet, for at der kan udloddes udbytte, og at selskabet har aflagt sin første årsrapport, jf. SL §§ 180 og 182.

En tredje mulighed for at få penge ud af virksomheden er det såkaldte kapitalejerlån. Det må dog vurderes, at et sådant lån ikke er fordelagtigt. Lånet bliver nemlig omfattet af LL § 16 E, medmindre det for selskabet er udtryk for en sædvanlig forretningsdisposition. Konsekvensen heraf er, at der enten sker beskatning som udbytte eller løn.

⁹² Marginalskatteprocenter 1993-2022 (Skatteministeriet, 2021).

⁹³ Satser - Se skattesatser, skatteprocenter og beløbsgrænser (Skat, 2022).

Hvis den erhvervsdrivende vælger at drive virksomhed BB som et ApS, vil den laveste beskatning opnås ved at tage løn op til topskattegrænsen og derefter maksimalt udbytte med 27 % skat. Beskatning af udbytte på 42 % er marginalt lavere end beskatning af løn med topskat, hvorfor yderligere udtræk fra selskabet normalt vil være mest hensigtsmæssigt som udbytte.

Samlet bør den erhvervsdrivende benytte følgende rækkefølge som udgangspunkt, når forholdet mellem løn og udbytte skal planlægges:

- Løn op til topskattegrænsen på 552.500 kr. efter AM-bidrag om året⁹⁴
- Udbytte op til progressionsgrænsen på 57.200 kr. om året⁹⁵
- Opsparing i selskab, så der også fremover kan udbetales udbytte
- Løn eller udbytte, afhængigt af hvor den erhvervsdrivende bor

2.3.3.3. Valg af beskatningsform ud fra penge ud af virksomheden

Det afhænger af de konkrete forhold at vurdere enkeltmandsvirksomheden kontra ApS'et med hensyn til at få penge ud af virksomhed. Afhandlingen har dog ikke til formål at lave en gennemgående skatteberegning for den erhvervsdrivende og virksomheden. Det skyldes, at det falder uden for afhandlingens problemstilling og fagområde at foretage en dybdegående regnskabsmæssig kalkule. Valget af beskatningsmetode vurderes således ud fra nogle overordnede betragtninger.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB forudsætter at tage 100.000 kr. ud af virksomheden pr. år. Når der skal penge ud af en enkeltmandsvirksomhed, er det i form af hævnninger. Disse beskattes som personlig indkomst med en marginalskatteprocent på mellem 36,8 % og 59,5 %. Når der skal penge ud af et ApS, sker det i form af løn eller udbytte. Løn beskattes som personlig indkomst hos modtageren. Udbytte beskattes med 27 % op til progressionsgrænsen på 57.200 kr. om året og med 42 % af beløb herover.

Virksomhed BB har ikke mulighed for at udbetale en udbyttesum, som svarer til de 100.000 kr. de første 3 år. Dette skyldes, at resultatet ikke er stort nok til at dække dette udbytte. Ydermere vil der

⁹⁴ Topskat (Skat, 2022).

⁹⁵ Satser - Se skattesatser, skatteprocenter og beløbsgrænser (Skat, 2022).

heller ikke være opbygget en reserve i form af overført resultat fra tidligere år. Derfor vil en udbetaling i udbytte ikke være en mulighed for virksomhed BB.

Enkeltmandsvirksomhedens overskud beskattes på samme måde som løn fra et ApS. Beskatningen sker som personlig indkomst. Det er derfor alt andet lige ikke er beskatningen i forbindelse med udtræk af penge fra virksomheden, som er væsentlig for virksomhed BB's valg af virksomhedsform.

2.3.4. Delkonklusion – skatteretlige hensyn ved valg af virksomhedsform

Analysen af de skattemæssige forhold for virksomhed BB og den erhvervsdrivende viser, at enkeltmandsvirksomheden er mest hensigtsmæssige organisationsform. Valget medfører antageligt den mindste samlede skattebetaling og vurderes samtidig at være den bedste løsning likviditetsmæssigt, hvor det skattemæssige underskud, som opstår i virksomhedens første leveår, bliver udnyttet med det samme.

Det moment, som har afgørende betydning for, at enkeltmandsvirksomheden er den mest hensigtsmæssige virksomhedsform, skyldes at en enkeltmandsvirksomhed giver mulighed for at modregne virksomhedens underskud i den erhvervsdrivendes indkomst allerede i det første år. Hertil kommer, at skatteværdien af underskuddet er større, hvis enkeltmandsvirksomheden vælges, fordi det modregnes i den erhvervsdrivendes indkomst, hvorimod underskuddet ved selskabsbeskatning modregnes i et senere overskud.

Hvad angår beskatningen af selve virksomheden, fremstår enkeltmandsvirksomheden og ApS'et ens, når beskatning efter VSO tilvælges. Den skattepligtige indkomst opgøres på samme måde, ligesom der i begge tilfælde kun skal betales en skat på 22 % af overskuddet, hvis pengene bliver i virksomheden.

Det må overordnet konkluderes, at ud fra de opstillede forudsætninger vil det ud fra en skattemæssig synsvinkel være en fordel at vælge enkeltmandsvirksomheden med beskatning efter VSO. Den erhvervsdrivende får således mulighed for at udnytte underskuddet skattemæssigt allerede i år 1, og skatteværdien af underskuddet er ligeledes større. Desuden får virksomhed BB mulighed for at

benytte sig af resultatudjævning og opsparing af overskud i virksomheden til den lavest mulige skattesats.

2.4. Forslag til valg af virksomhedsform

Ud fra analyserne af de selskabsretlige og skatteretlige forhold for virksomhed BB og den erhvervsdrivende vil dette afsnit præsentere den optimale virksomhedsform.

Analysen af de selskabsretlige hensyn viser, at der ikke er nogen virksomhedsform, som passer perfekt til de forudsætninger og præferencer, som den erhvervsdrivende i virksomhed BB fremsætter. Den virksomhedsform, som passer bedst til virksomhed BB's forudsætninger, er enten enkeltmandsvirksomheden eller et ApS. Hvis den erhvervsdrivende vælger at stifte et ApS, opnår han begrænset hæftelse, lille indskudskapital samt fleksibilitet, og han kan selv bevare kontrollen med selskabet og behøver ikke at inddrage andre i ledelsen. Vælger den erhvervsdrivende i stedet at etablere sin nye virksomhed som en enkeltmandsvirksomhed, opnår han en større grad af fleksibilitet, muligheden for let at kunne skyde ekstra penge ind i virksomheden og kontrol med virksomheden.

Analysen af de skattemæssige forhold for virksomhed BB og den erhvervsdrivende viser, at enkeltmandsvirksomheden er mest hensigtsmæssige organisationsform. Virksomhed BB skal i så fald beskattes efter VSO. Enkeltmandsvirksomheden giver den erhvervsdrivende mulighed for at modregne virksomhedens budgetterede underskud i den erhvervsdrivendes indkomst allerede fra år 1. Skatteværdien af underskuddet er ligeledes større, fordi det modregnes i den erhvervsdrivendes indkomst, hvorimod det ved selskabsbeskatning modregnes i et senere overskud.

Valget står efter den selskabsretlige analyse mellem enkeltmandsvirksomheden og ApS'et. Den skatteretlige analyse viser, at enkeltmandsvirksomheden er den mest fordelagtige virksomhedsform, hvorfor enkeltmandsvirksomheden virker som det mest oplagte valg for virksomhed BB.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB foretrækker en virksomhedsform med begrænset hæftelse. En sådan forudsætning taler for et ApS. Den erhvervsdrivende skal altså opveje sit ønske om begrænset hæftelse med de skattemæssige fordele, administrationsmæssige fordele og

kapitalkravsfordele, enkeltmandsvirksomheden tilbyder. I den forbindelse bør den erhvervsdrivende dog overveje, om der reelt sker en begrænsning af den personlige hæftelse. Virksomhed BB er en mindre virksomhed i opstartsfasen, hvorfor det må forventes, at banker og eventuelle større leverandører kræver kaution fra den erhvervsdrivende som betingelse for at yde kredit. Den begrænsede hæftelse bliver således illusorisk, hvorfor den erhvervsdrivende i tilfælde af sådanne krav ikke reelt får opfyldt sin forudsætning om begrænset hæftelse.

Vælger den erhvervsdrivende at prioritere den begrænsede hæftelse højest, bør virksomhed BB stiftes som et ApS. Prioriterer den erhvervsdrivende i stedet skattebesparelsen, den store fleksibilitet og den mindre administration højest, skal virksomhed BB stiftes som en enkeltmandsvirksomhed.

Valget af virksomhedsform er ikke endegyldigt. Den erhvervsdrivende bør ændre virksomhedsform, hvis det på et senere tidspunkt viser sig at være mere hensigtsmæssigt for virksomheden og den erhvervsdrivende. En nystartet virksomhed bør endda overveje virksomhedsformen ganske ofte. Dette skyldes, at nystartede virksomheder ofte gennemgår en stor udvikling i de første leveår.

2.5. Retningslinjer for valg af virksomhedsform

Ud fra gennemgangen af de selskabsretlige og skatteretlige hensyn vil dette afsnit søge at opstille overordnede retningslinjer for valg af virksomhedsform ved opstart af ny virksomhed.

Afhandlingens analyse har tydeliggjort, at der ikke kan opstilles generelle almengyldige retningslinjer for valg af virksomhedsform. Den selvstændige erhvervsdrivendes personlige præferencer og forhold spiller en afgørende rolle. I stedet opstilles der i det følgende nogle overordnede vejledende overvejelser, som kan benyttes til inspiration før en dybdegående analyse af den konkrete erhvervsdrivendes forhold.

- Begrænset hæftelse er kun muligt ved valg af et kapitalselskab. Hvis dette er et ultimativt krav, bør valget falde på en af disse selskabsformer. De fleste kreditorer kræver dog en personlig kaution for deres tilgodehavende, især fra kapitalselskaber i opstartsfasen. Hæftelsen bliver således reelt ikke begrænset.
- Et kapitalselskab kræver mere administration pga. de lovgivningsmæssige krav. Den erhvervsdrivende skal derfor sætte forholdsmæssig meget tid af i forbindelse med stiftelse, administration osv., hvis en af disse virksomhedsformer vælges. Enkeltmandsvirksomheden har derimod nogle mere begrænsede administrative krav.
- Når der er stor usikkerhed om, hvorvidt virksomhedsdriften vil give overskud, er enkeltmandsvirksomheden ofte at foretrække. Det skyldes, at underskud kan modregnes i anden indkomst hos den erhvervsdrivende.
- Hvis den erhvervsdrivende ønsker at holde virksomhedens regnskaber hemmelige for konkurrenter og omverdenen, bør enkeltmandsvirksomheden vælges. Der er nemlig ikke pligt til at offentliggøre regnskabet, hvilket derimod er tilfældet for kapitalselskaberne.

Overvejelserne er alene vejledende, og det kræver en større analyse af den konkrete case, herunder den selvstændige erhvervsdrivendes personlige forhold og præferencer. Det kan således konkluderes, at der ikke kan fremsættes generelle retningslinjer for valg af virksomhedsform.

3. Hæftelsesproblematikken i en virksomhedsomdannelse

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB forudsættes at vælge virksomhedsformen enkeltmandsvirksomhed i år 0. I år 5 forudsættes det, at virksomhed BB har besluttet at foretage en virksomhedsomdannelse ved hjælp af den skattefri metode. Endvidere har den erhvervsdrivende besluttet, at enkeltmandsvirksomheden skal omdannes til et ApS. Fokusset for analysen bliver følgelig på ét af de punkter, den erhvervsdrivende særligt skal være opmærksom på ved en sådan omdannelse. Der foretages en analyse af hæftelsesspørgsmålet i omdannelsesprocessen.

3.1. Hæftelse

Når den selvstændige erhvervsdrivende skal vælge virksomhedsform, er det ofte hæftelse, som er ét af de mest tungtvejende hensyn. Når den erhvervsdrivende ønsker at omdanne enkeltmandsvirksomheden til et ApS, spiller hæftelsesforholdet ligeledes en stor rolle. Motivationen for en sådan omdannelse udspringer ofte af ønsket om at undgå den personlige hæftelse.

I forbindelse med omdannelsen ophører enkeltmandsvirksomheden med at eksistere, og et helt nyt ApS dannes i stedet. Det er derfor vigtigt, at ejeren af virksomheden sørger for at indhente samtykke fra sine kontraktparter til, at det nye selskab kan indtræde i virksomhedens løbende kontrakter.

Inden omdannelsen skal den erhvervsdrivende sikre sig, at virksomhedens kunder og leverandører vil fortsætte deres aftaler med selskabet. Virksomhedsomdannelsen kan ikke foretages uden kreditorernes samtykke. Kreditors udsigt til at blive fyldestgjort og dermed værdien af hans fordring på debitor beror nemlig dels på størrelsen af det skyldige beløb og betalingsvilkårene, forrentning og amortisation, dels på debtors vilje og evne til at præstere den skyldige ydelse. Debtorskifte kan derfor i almindelighed ikke – i modsætning til kreditorskifte – ske uden kreditors samtykke, jf. almindelig obligationsretlig grundsætning.⁹⁶ Det er derfor afgørende, at kreditorerne accepterer ApS'et som deres nye debitor.

⁹⁶ Von Eyben m.fl., *Lærebog i obligationsret II*, 2014, s. 17.

Dette afsnit har til formål at foretage en analyse af, hvornår den erhvervsdrivende har givet tilstrækkelige oplysninger om omdannelsen til sine samhandelspartnere. Analysen tager udgangspunkt i to nylige landsretsdomme: *U.2022.50* og *U.2020.3111*. Spørgsmålet er således, hvornår den erhvervsdrivende har givet tilstrækkelige oplysninger om omdannelsen til sine samhandelspartnere, og – i forlængelse heraf – hvornår disse må anses for at have accepteret et debitorskifte.

3.1.1. Domsanalyse af U.2022.50 og U.2020.3111

Nedenstående afsnit er en analyse af dommene U.2022.50 og U.2020.3111 med fokus på hæftelsesproblematikken i overgangen fra en personligt ejet virksomhed til et kapitalselskab. Der forekommer dermed ikke en dybdegående analyse af hver dom. I stedet analyseres de momenter, som er relevante for hæftelsesproblematikken.

3.1.1.1. Domsanalyse af U.2022.50

U.2022.50 har til formål at belyse vigtigheden af, at oplysningerne vedrørende de selskabsretlige forhold er tydelige og præcise. Det har afgørende betydning for, hvorvidt den erhvervsdrivende hæfter personligt, eller om ApS'et bærer hæftelsen. Analysen har alene fokus på de momenter, som er afgørende for, om det er den erhvervsdrivende i form af enkeltmandsvirksomheden eller ApS'et, der pålægges hæftelse.

Sagsfremstilling

Indehaveren af en dansk personligt ejet virksomhed (herefter J) vælger efter en periode med overskud at stifte et kapitalselskab i form af et ApS. J har efter stiftelsen af ApS'et ikke informeret sin polske distributør M PL (herefter det polske firma) om, at der ikke længere er tale om en aftale med den personligt ejede virksomhed, men nu med ApS'et.

I distributionsaftalen mellem parterne er det ikke konkret oplyst, at aftalen nu indgås med ApS'et. Det anførte CVR-nr. og den opgivne adresse i aftalen tilhører dog det nyligt oprettede ApS. Tvivlen om, hvorvidt der foreligger manglende særskilt meddelelse om ændringen af forholdet, resulterer i, at det polske firma fortsat fakturerer til J's personligt ejede virksomhed. Dette sker uden indsigelse fra det danske selskab.

Aftalen mellem det danske selskab og det polske firma bliver ophævet, da et selskab med tilknytning til J har registreret det polske firmabrand som værende et varemærke fra Kina. Efter ophævelsen af distributionsaftalen anlægger det polske firma sag mod J med påstand om betaling af varekøb for over 1.200.000 kr. Hertil påstår J frifindelse under anførelse af, at den rette sagsøgte bør være ApS'et fremfor J personligt.

J's forklaring

I forbindelse med undersøgelsen af, hvorvidt J hæfter personligt, eller om ApS'et bærer hæftelsen, er der behov for en afklaring af, hvem distributionsaftalen er indgået med. J angiver i den forbindelse, at aftalen indgås med S, som er direktør for det polske firma. Efter J's udsagn er aftaleparten i den indgåede distributionsaftale ApS'et og ikke den personlige virksomhed. J baserer sit udsagn på, at hun i løbet af samhandelsperioden stifter et ApS og først efterfølgende indgår distributionsaftalen med det polske firma. Dette sker, på trods af at der tidligere er ført samhandel mellem det polske firma og J's personligt ejede virksomhed. J anfører således, at distributionsaftalen først er indgået efter stiftelsen af ApS'et, hvorfor dette efter J's udsagn bør anses som aftalepart. Problemstillingen er således, hvorvidt det er J's personlige virksomhed eller ApS'et, der anses som værende aftalepart med det polske firma. J tilføjer følgende udsagn:

I 2016 tog hun kontakt til M PL, fordi hun syntes, at dette selskab havde nogle interessante produkter, og i perioden 15. januar 2017-30. september 2017 handlede hun med M PL via hendes personligt drevne virksomhed. Der blev indgået en særskilt aftale om dette handelsforhold. Den pågældende aftale er ikke fremlagt i sagen. Samhandlen forløb godt, men hun syntes, at samhandlen burde udvikle sig mere professionelt, og at samhandlen derfor burde overtages af Selskabet. Hun kontaktede derfor S, der var direktør i M PL. De drøftede sagen og blev enige om, at samhandlen fremadrettet skulle ske via Selskabet.⁹⁷

⁹⁷ U.2022.50.

J anfører, at aftalen med det polske firma indledningsvis blev indgået med den personligt drevne virksomhed. J anfører dog også, at der i forbindelse med senere drøftelser med det polske firma er opnået enighed om, at samhandlen fremover skal ske via ApS'et. Denne forklaring suppleres af J's udsagn om, at distributionsaftalen bliver gennemgået og underskrevet på et møde mellem J og S i Polen. Det er S, der udfærdiger aftalen. Inden mødet har J og S indgående drøftet forskellen mellem samhandel med ApS'et og samhandel med den personligt ejede virksomhed. De bliver efter J's udsagn enige om, at det er mest hensigtsmæssigt, at samhandlen foregår med ApS'et. Efter kontraktens underskrivelse er der ifølge J ikke længere handel mellem det polske firma og den personligt ejede virksomhed. Samhandlen bliver fremover udelukkende varetaget af J's ApS. Der skal i denne forbindelse anlægges en kildekritisk tilgang, da det er ord mod ord, idet der ikke foreligger fysiske beviser for de mundtligt forklarede forhold.

J anfører, at der er givet klar besked til det polske firma om, at samhandlen overgår fra den personligt ejede virksomhed til ApS'et. Det polske firma fortsætter dog med at fakturere regningerne til J's personligt ejede virksomhed. Dette er ifølge J en fejl fra det polske firmas side. Den manglende reaktion fra J på faktureringerne til den personligt ejede virksomhed modsvares med, at al korrespondancen med det polske firma bliver varetaget af ansatte i ApS'et. Denne udtalelse har formentlig til formål at illustrere, at det polske firma burde have indset, at der var tale om en aftale med ApS'et og ikke den personligt ejede virksomhed. I forlængelse heraf er både den anførte part på kontrakten og personalet, der behandler indholdet, tilkøbt ApS'et og ikke den personligt ejede virksomhed. Det må antages, at J har til formål at forsøge at løfte bevisbyrden for, at aftalen er indgået med ApS'et og ikke den personligt ejede virksomhed.

Anbringender

Det polske firma gør gældende, at de har leveret varer i henhold til de fremlagte fakturaer. I samme ombæring miskrediterer de J's indsigelser og finder dem udokumenterede. I forlængelse heraf anføres det, at bevisbyrden for indsigelserne påhviler J. Afslutningsvis gør det polske firma gældende, at J er aftalepart i henhold til parternes aftale, og at J derfor hæfter personligt for aftalen og det påstævnte krav.

J gør gældende, at den indgåede distributionsaftale er misligholdt af det polske firma, hvorfor J har været berettiget til at ophæve aftalen. Dertil påstår J, at den af det polske firma udfærdigede opgørelse, er forkert, og at J derfor er berettiget til at modregne. J bestrider endvidere, at det polske firma har leveret varer i henhold til de fremlagte fakturaer. I forlængelse heraf gør J gældende, at bevisbyrden for indsigelserne påhviler det polske firma. Afslutningsvis anfører J, at ApS'et er aftalepart i henhold til distributionsaftalen med det polske firma. Ifølge J er aftalen således ikke indgået med den personligt ejede virksomhed, hvorfor hun ikke bør hæfte personligt for det påstævnte krav.

Byrettens afgørelse

Under parternes anbringender er der uenighed om, hvem der skal bære bevisbyrden. Det polske firma bliver af byretten pålagt bevisbyrden for, at det fremsatte krav er berettiget.

Indledningsvis har aftaletidspunktet relevans for afklaringen af aftaleindgåelsen. Det polske firma frafalder under hovedforhandlingen et anbringende om, at distributionsaftalen er indgået den 10. januar 2017. I stedet tiltræder det polske firma, at distributionsaftalen blev indgået den 1. oktober 2017. Byretten konkluderer på denne baggrund følgende: *"Kontraktindgåelsen ligger således tidsmæssigt efter den 19. maj 2017, hvor Selskabet blev stiftet."*⁹⁸ Tidspunktet for indgåelse af distributionsaftalen foreligger derfor efter stiftelsen af J's ApS. Dette forhold kan tale for, at distributionsaftalen er indgået mellem J's ApS og det polske firma ud fra et tidsmæssigt perspektiv.

Videre giver dette anledning til en undersøgelse af, hvorvidt J i tilstrækkelig grad har oplyst det polske firma om ApS'ets indtrædelse i distributionsaftalen, og – i forlængelse heraf – hvorvidt det polske firma burde have indset, at J's ApS var kontraktpart fremfor den personligt ejede virksomhed. J's forklaring vedrørende de indgående drøftelser mellem S og J, hvori det anføres, at parterne er enige om, at det er mest hensigtsmæssigt, at samhandlen fremover foregår via ApS'et, bestrides ikke af det polske firma ved partsforklaringen. Endvidere bestrider det polske firma ikke, at samhandlen efter underskrivelsen af distributionsaftalen udelukkende er varetaget af J's ApS, og at det er ApS'et, der er samhandelspartneren.

⁹⁸ U.2022.50.

Det er endvidere oplyst, at CVR-nummeret og adressen, der er anført i distributionsaftalen vedrørende J, stemmer overens med det CVR-nummer og den adresse, som ApS'et er registreret med i CVR-registeret.

Byretten fastslår på baggrund af ovenstående, at *"(...) distributionsaftalen blev indgået mellem M PL og Selskabet, og at samhandlen også er foregået mellem disse to parter. Heraf følger, at J ikke er rette sagsøgte, hvorfor hun frifindes"*⁹⁹ Byretten begrundet sin konklusion med, at *"(...) idet J's forklaring ikke er bestridt ved partsforklaring fra M PL - finder retten, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte J's forklaring, uanset at der foreligger nogle omstændigheder, der taler for et andet resultat."*¹⁰⁰

Byretten lægger således J's forklaring til grund for sit resultat, men tilføjer yderligere, at der foreligger nogle omstændigheder, der taler for et andet resultat. Af byrettens resultat og argumentation kan det udledes, at den erhvervsdrivende tydeligt bør give særskilt meddelelse om omdannelsen af en personligt ejet virksomhed til et selskab. Hvis ikke en sådan meddelelse tydeliggøres over for samhandelspartnerne, risikerer den erhvervsdrivende at hæfte personligt på trods af stiftelsen af et kapitalselskab med begrænset hæftelse. Af byrettens argumentation kan det nemlig udledes, at J formentlig kunne være blevet pålagt personlig hæftelse, såfremt J's forklaring var blevet bestridt ved partsforklaring fra det polske selskab. En sådan udledning begrundes i det faktum, at byretten til dels baserer afgørelsen på, at det polske firma ikke bestrider J's forklaring om, at samhandlen efter underskrivelsen af distributionsaftalen udelukkende er varetaget af J's ApS, og at det er ApS'et, der er samhandelspart. Byretten tilføjer yderligere, at det faktum, at det anførte CVR-nr. og adresse i distributionsaftalen stemmer overens med det CVR-nr. og den adresse, som ApS'et er registreret med i CVR-registeret, ligeledes spiller en afgørende rolle ved rettens afgørelse. Af dette kan det udledes, at det polske firma har modtaget visse oplysninger om selskabsforholdene i forbindelse med aftalens indgåelse, som muligvis gør, at de burde have indset, at der var tale om et selskab med begrænset hæftelse. Byrettens tilføjelse om omstændigheder, der taler for et andet resultat, må

⁹⁹ U.2022.50.

¹⁰⁰ U.2022.50.

dog formodes at belyse, at den manglende særskilte meddelelse om selskabsforholdene kan føre til personlig hæftelse, hvis dette konkret bestrides af modparten.

Det kan således uddrages af byrettens afgørelse, at den erhvervsdrivende ikke alene bør forvente, at korrekt oplysning af selskabets CVR-nr. og adresse er tilstrækkeligt til, at virksomhedsomdannelsen anses som værende meddelt til og accepteret af modparten.

Forklaringer til Vestre Landsret

Det polske firma appellerer byrettens afgørelse og retter påstand om, at J skal betale 1.223.131,43 kr. som følge af rentetillæg. J påstår dommen fra byretten stadfæstet.

J har ikke indsigelser imod beløbsberegningen. Derimod er der fortsat uenighed om indgåelsen af aftalen samt vilkårene forbundet hermed. Efter J's forklaringer er det blevet tydeliggjort mundtligt, at der er tale om en kontrakt mellem det polske firma og J's ApS, hvorfor J fortsat mener, at aftalen er indgået mellem det polske firma og J's ApS. Det polske firma er ikke enig i den betragtning, og indehaver S anfører følgende: *"Han var på tidspunktet for kontraktforhandlingerne ikke bekendt med, at J også drev virksomhed i selskabsform, og selskabet blev på intet tidspunkt omtalt over for ham. Efter indgåelsen af aftalen fakturerede han fortsat J's personlige virksomhed (...)"*¹⁰¹ S beskriver indledningsvis forhandlingsforløbet op til underskrivelsen af distributionsaftalen. Parternes samarbejde begynder omkring 2017. S anfører følgende:

*På et tidspunkt i 2017 sendte J et udkast til forhandlerkontrakt til ham. Den var imidlertid ikke detaljeret nok efter hans opfattelse, og han meddelte hende derfor, at han ville udarbejde et nyt udkast. Det gjorde han via sin advokat, og de forhandlede herefter om det nærmere indhold af aftalen. Da de var blevet enige, mødtes J og han i Wrocław, hvor de underskrev kontrakten.*¹⁰²

¹⁰¹ U.2022.50.

¹⁰² U.2022.50.

Indledningsvis indikerer S' forklaring en utilfredshed med udførligheden af J's udkast til forhandlerkontrakt. S løser denne utilfredshed ved at udarbejde et nyt udkast med hjælp fra sin advokat. Parterne når til enighed og underskriver kontrakten ved et fysisk møde i Polen.

I forbindelse med det fysiske møde i Polen medbringer J en tolk. Tolken medbringes ifølge J, således at der ikke opstår misforståelser om aftalens indhold. Der har således været kommunikative vanskeligheder mellem aftaleparterne. J's inddragelse af en tolk må forstås således, at hun ønsker at præcisere indholdet af aftalen og undgå misforståelser. Om forholdet anfører J følgende: *"På mødet i Polen medvirkede der en tolk, fordi hun ville være sikker på, at S forstod, hvad der foregik."*¹⁰³

J anfører, at oprettelsen af ApS'et skyldes, at samhandlen med det polske firma får et stort omfang, og at J begynder at handle med større virksomheder i udlandet. Ud fra et hæftelsessynspunkt er begrundelsen fra J yderst legitim, idet større ordrer i takt med øget samhandel også vil betyde, at ordresummerne tilsvarende stiger. Derfor ville det være bebyrdende for J, såfremt der fortsat blev hæftet personligt. J anfører, at baggrunden for ønsket om en ny kontrakt med det polske firma er, at ApS'et skal være part i aftalen i stedet for den personligt drevne virksomhed. Dette ønske bliver ifølge J tydeliggjort over for S fra det polske firma. J anfører, at: *"Baggrunden for hendes ønske om en ny kontrakt var, at anpartsselskabet skulle være part i aftalen i stedet for den personligt drevne virksomhed. Dette gjorde hun helt klart for S."*¹⁰⁴ J anfører endvidere følgende:

*Hun oplyste på mødet S om, at samarbejdspartneren i den nye kontrakt var hendes selskab og ikke længere den personligt drevne virksomhed. Hun forklarede ham også, at det var et selskab med begrænset ansvar, og hvad det indebar med hensyn til hæftelse.*¹⁰⁵

J har således ifølge sin egen forklaring klart og tydeligt oplyst S fra det polske firma om, at ApS'et fremover skal betragtes som det polske firmas samhandelspartner. J's forklaring bliver endvidere bakket op af R. R har tidligere været ansat i J's personlige virksomhed, men er pr. november 2017

¹⁰³ U.2022.50.

¹⁰⁴ U.2022.50.

¹⁰⁵ U.2022.50.

overgået til J's ApS. R anfører følgende: *"Hun har deltaget i en telefonsamtale sammen med J, S og hans hustru, hvor J nævnte, at hun ønskede, at den fremtidige samarbejdspartner skulle være anpartsselskabet og ikke den personligt drevne virksomhed."*¹⁰⁶

Som anført bekræfter R således J's forklaring. R anfører endvidere, at

*Hun deltog endvidere i mødet i Polen, hvor J og S underskrev de to udgaver af den nye kontrakt. Under mødet, hvor der medvirkede en polsk tolk, nævnte J, at den nye samarbejdspartner i parternes kontrakt var anpartsselskabet og ikke den personligt drevne virksomhed.*¹⁰⁷

Forklaringerne fra J og R indikerer, at der er foretaget tilstrækkelig meddelelse til S, således at det polske firma burde have indset, at samarbejdspartneren i henhold til distributionsaftalen ikke længere var J's personligt drevne virksomhed, men ApS'et. Forklaringen fra R bør tillægges en kildekritisk tilgang, idet medarbejderen også har en interesse i sagens udfald.

S anfører som nævnt, at det polske firma ikke var bekendt med, at J også drev virksomhed i selskabsform, og at selskabet på intet tidspunkt blev omtalt over for S. S fortsætter derfor faktureringerne til J's personligt ejede virksomhed. J gør ingen indsigelse herimod. R anfører, at: *"Fakturaerne fra M Polen blev efter overførslen af aktiviteterne til anpartsselskabet betalt fra selskabets bankkonto."*¹⁰⁸ R forklarer dog også, at ApS'et har samme bankforbindelse, som den personligt drevne virksomhed har haft. Det må således formodes, at det polske firma ikke har nogen forudsætninger for at skelne mellem betalinger fra den personligt ejede virksomhed og ApS'et.

Afslutningsvis anfører J og R begge, at den personligt drevne virksomheds CVR-nr. fremgår af de ordrebekræftelser, der bliver sendt til det polske firma. Dette sker ifølge J og R som følge af en fejl. Ordrebekræftelserne må således også formodes at medvirke til, at det polske firma fortsat er overbevist om, at samhandelspartneren er den personligt ejede virksomhed.

¹⁰⁶ U.2022.50.

¹⁰⁷ U.2022.50.

¹⁰⁸ U.2022.50.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten for så vidt angår spørgsmålet om, om det polske firma kan kræve sit tilgodehavende betalt af J personligt.

Vestre Landsrets afgørelse

Landsretten konkluderer indledningsvis, at samhandlen mellem det polske firma og J i de første måneder foregik mellem det polske firma og J's personligt drevne virksomhed. Distributionsaftalen, som er dateret den 1. oktober 2017, har ikke nogen angivelse af, at J's ApS indgår som kontraktpart fremfor den personligt drevne virksomhed. Det fremgår derfor ikke af aftalen, at det polske firmas samarbejdspartner er et selskab med begrænset hæftelse.

Landsretten fremhæver, at der ikke er nogen omtale af spørgsmålet om overgang til et selskab med begrænset ansvar i den mailkorrespondance mellem parterne, der gik forud for indgåelsen af distributionsaftalen. Denne fremhævelse bekræfter S' påstand om, at det polske firma ikke er blevet informeret om, at J ønsker, at ApS'et skal være aftalepart i stedet for J's personligt drevne virksomhed under parternes fortsatte samarbejde.

Landsretten anfører, at: *"Det eneste forhold, der har relation til anpartsselskabet ... ApS, er, at det er selskabets cvr.nr. og adresse og ikke den personligt drevne virksomheds cvr.nr. og adresse, der er anført i distributionsaftalen."*¹⁰⁹ Landsretten anser det således ikke for bevist, at der konkret er givet oplysninger og særskilt meddelelse om de nye selskabsretlige forhold til det polske firma. Det polske firma anfører i øvrigt J's personligt drevne virksomheds CVR-nr. og adresse i de fakturaer, der bliver udstedt efter indgåelsen af distributionsaftalen. Der bliver ikke reageret herpå fra J's side.

Landsretten anser ikke angivelsen af ApS'ets CVR-nr. og adresse i distributionsaftalen for at være tilstrækkelig meddelelse til det polske firma. Konkret konkluderer landsretten, at: *"Landsretten finder ikke, at alene angivelsen af anpartselskabets cvr.nr. og adresse i distributionsaftalen er*

¹⁰⁹ U.2022.50.

tilstrækkeligt til, at M PL v/S burde have indset, at samarbejdspartneren i henhold til distributionsaftalen ikke længere var J's personligt drevne virksomhed, men et anpartsselskab.”¹¹⁰

Det kan således udledes, at den erhvervsdrivende ikke alene kan nøjes med at afgive oplysninger om CVR-nr. og adresse i forbindelse med en virksomhedsomdannelse. Modsat byretten finder landsretten ikke, at opgivelsen af disse informationer i en aftale indgået med en samhandelspartner kan anses som tilstrækkelig meddelelse om de ændrede selskabsforhold. Byretten konkluderer heller ikke, at disse informationer alene er tilstrækkelige, men inddrager forholdet i sin argumentation. Landsretten afviser konsekvent, at disse oplysninger er tilstrækkelig meddelelse. Landsretten finder endvidere ikke, at J ved sin egen forklaring eller ved forklaringen fra R har løftet bevisbyrden for, at S er bekendt med eller bør være bekendt med, at J's personligt drevne virksomhed er erstattet af et ApS ved indgåelsen af distributionsaftalen. Landsretten lægger herved vægt på forklaringen fra S og på fraværet af nogen form for angivelse eller omtale af ApS'et i distributionsaftalen og parternes mailudveksling i forbindelse med udarbejdelsen af distributionsaftalen. J hæfter således for det polske firmas tilgodehavende, og landsretten tager derfor det polske firmas påstand til følge.

Af landsrettens resultat og argumentation kan det udledes, at den erhvervsdrivende tydeligt bør give særskilt meddelelse om omdannelsen af en personligt ejet virksomhed til et selskab. Hvis ikke en sådan meddelelse tydeliggøres over for samhandelspartnerne, risikerer den erhvervsdrivende at hæfte personligt på trods af stiftelsen af et kapitalselskab med begrænset hæftelse. Landsretten fremhæver, at fraværet af nogen form for direkte angivelse eller omtale af omdannelsen er yderst problematisk. Den erhvervsdrivende bør derfor være opmærksom på, at en sådan meddelelse skal indeholde en konkret angivelse af, at omdannelsen finder sted, og at modpartens nye kontraktpart er et kapitalselskab med begrænset hæftelse.

¹¹⁰ U.2022.50.

3.1.1.2. Domsanalyse af U.2020.3111

U.2020.3111 har til formål at belyse vigtigheden af, at oplysningerne vedrørende de selskabsretlige forhold er tydelige og præcise. Det har afgørende betydning for hvorvidt den erhvervsdrivende hæfter personligt, eller om ApS'et bærer hæftelsen. Domsanalysen har hverken fokus på konkursen i sagen, eller hvad der konkret hæftes for. Analysen har alene fokus på de momenter, som er afgørende for, om det er den erhvervsdrivende i form af en enkeltmandsvirksomhed, eller ApS'et der pålægges hæftelse.

Sagsfremstilling:

D v/D (herefter D) opstarter i marts 2007 en enkeltmandsvirksomhed. Virksomheden lejer materiel hos N A/S. D omdanner i marts 2012 sin virksomhed til et ApS (herefter D ApS), og fortsætter med at leje materiel hos N A/S og senere hos N ApS. Den personligt ejede virksomhed D og D ApS har samme adresse. I forbindelse med omdannelsen giver D ikke sin samhandelspart N ApS særskilt meddelelse om, at N ApS ikke længere handler med en personligt ejet virksomhed, men med en virksomhed med begrænset ansvar. D's virksomhed skifter navn i forbindelse med omdannelsen, således at D's navn og selskabsformen ApS fremgår af selskabsnavnet.

D ApS ender med at gå konkurs i 2018, hvor der forsat er et skyldigt beløb på cirka 280.000 kr. til N ApS. I forbindelse med konkursen gør N ApS krav på 490.000 kr., som skal betales af direktøren af D ApS personligt, idet N ApS gør gældende, at man ikke er klar over, eller har accepteret, at man handler med et ApS.

N's Anbringender

N ApS retter påstand om, at D personligt er forpligtet til at betale for det lejede materiel, som under aftalens løbetid bliver udlejet til D. Derudover gør N ApS gældende, at virksomhedsomdannelsen fra den personligt drevne virksomhed til D ApS er sket uden samtykke. *"Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende (...) at sagsøgte ikke kan foretage debitorskifte uden sagsøgers samtykke, og at et sådant samtykke aldrig er opnået,"*¹¹¹ Der opstår således en problematik, når hæftelsesforholdet ændrer sig i en virksomhedsomdannelse. N ApS anfører at et debitorskifte uden

¹¹¹ U.2020.3111.

kreditors samtykke, ikke kan gennemføres. N ApS støtter således sin forklaring på en almindelig obligationsretlig grundsætning. N ApS anfører endvidere, at: *"at sagsøger aldrig er orienteret om den anførte virksomhedsomdannelse foretaget af sagsøgte,"*¹¹² N ApS lægger derfor til grund, at man på intet tidspunkt har fået en decideret orientering omkring den anførte virksomhedsomdannelse. N ApS anfører endvidere at sagens bilag ikke viser, at D ApS er N ApS' nye samarbejdspartner. I forlængelse heraf mener N ApS ikke at det forhold, at mails eller lignende afsluttes med anførelse af D ApS ændrer herpå. N ApS' forklaring lægger vægt på, at oplysninger omkring selskabets navn i mails og på brevpapir ikke er tilstrækkeligt. Endvidere at påtrykning af ApS på selskabets arbejdstøj og biler, ikke ændrer på, at N ApS ikke har fået meddelelse om omdannelsen

I henhold til bevisbyrden anfører N ApS: *"at sagsøgte har bevisbyrden for, at dokumentere at sagsøger er orienteret herom og har accepteret denne virksomhedsomdannelse,"*¹¹³ N ApS anfører således, at D skal løfte bevisbyrden for, at N ApS er orienteret om, og har accepteret virksomhedsomdannelsen. Der fremsættes ligeledes anbringende om, at D forholder sig passivt i forbindelse med betaling af fakturaer, som udstedes til den personligt ejede virksomhed. Det anføres at der er tale om et væsentligt antal fakturaer. Dette giver indicium for, at N ApS har været i god tro om at aftaleparten forsat var D's personlig drevet virksomhed.

D's anbringender

Virksomhedsomdannelsen foretages d. 19. marts 2012, men sker med tilbagevirkende kraft til d. 1. januar 2012. D påstår i den forbindelse, at der sidenhen ikke har været drevet entreprenørvirksomhed i personligt regi, og at det efterfølgende er foregået gennem ApS'et. *"Den 27. april 2012 - og altså efter sagsøgtes omlæggelse af driften til selskabsform - blev selskabet N A/S, CVR nr. ... stiftet. Selskabet drev siden samhandel med D Entreprenør ApS frem til selskabets konkurs den 24. februar 2015."*¹¹⁴ D ApS anfører på denne baggrund, at N A/S først bliver stiftet efter D's personligt drevne virksomhed er overgået til D ApS. N A/S driver siden samhandel med D ApS frem til selskabets konkurs d. 24. februar 2015. N ApS bliver stiftet d. 15. juni 2012 - og derfor efter D's omlæggelse af driften til selskabsform. Efter det oplyste overtager N ApS umiddelbart inden konkursen d. 24.

¹¹² U.2020.3111.

¹¹³ U.2020.3111.

¹¹⁴ U.2020.3111.

februar 2015 i N A/S aktiver og aktiviteter fra dette selskab. Derudover ændrer N A/S, navn til N ApS dagen før konkursens indtrædelse, og det dermed må formodes, at N først fra dette tidspunkt har drevet den nuværende virksomhed N ApS, som har samhandel med D ApS.

D gør gældende, at der ikke har været opmærksomhed omkring, at de modtagne fakturaer fra N ApS har været adresseret til D's personligt drevne virksomhed. Det anføres dog, at der i forbindelse med fakturaer eller kontoudtog hverken har været anført noget CVR-nr. på den personlig ejet virksomhed eller D ApS. D Forklarer derfor sin passivitet med, at fejlen indledningsvist ikke er opdaget. Endvidere lægger D til grund, at manglen på anførelse af CVR-nr. i fakturaer og kontoudtog har medvirket til, at D ikke har og ikke burde have opdaget fejlen. Den manglende reaktion bliver ligeledes forklaret med, at samtlige fakturaer er betalt fra D ApS' kassekredit, hvorfor N ApS alt andet lige må formodes at være opmærksom herpå. D's manglende opmærksomhed, kan dog næppe antages at være en undskyldende omstændighed.

D ApS forklarer endvidere der er givet indirekte besked, i form af korrespondancen mellem parterne, hvor selskabsnavnet D ApS har fremgået med inkludering af selskabsformen. Dette bekræftes yderligere ved, at der på selskabets hjemmeside fremgår, at denne drives i selskabsform.

D anfører, at:

Henset til omfanget af parternes samhandel gøres det gældende, at sagsøger umuligt kan have undgået at være bekendt/burde have været bekendt med, at sagsøgte drev virksomhed i selskabsform - og kun i selskabsform. Sagsøger har på intet tidspunkt stillet spørgsmål herom til sagsøgte.¹¹⁵

D mener derfor at det er usandsynligt, at N ApS ikke har været bekendt med, eller burde have været bekendt med, at D drev virksomhed i selskabsform. D anfører ligeledes, at N ApS aldrig har stillet spørgsmål om virksomhedsformen.

¹¹⁵ U.2020.3111.

D afslutter sin forklaring med, at

Denne kendsgerning sammenholdt med det faktum, at sagsøgers samhandel med sagsøgte (i regi D Entreprenør ApS) først er påbegyndt knap 3 år efter stiftelsen og idriftsætningen af D Entreprenør ApS, bør føre til, at sagsøgte ... ikke kan pålægges en personlig hæftelse for sagsøgers tilgodehavende.¹¹⁶

D opsummerer således sine anbringender med, at de tidsmæssige aspekter for hhv. omdannelse af D's personlige virksomhed til et ApS og stiftelsen af N ApS taler for, at D ApS er N ApS' samhandelspartner. Dette sammenholdt med omfanget af samhandlen gør, at D anfører, at N ApS umuligt kan have undgået at være bekendt/burde have været bekendt med, at D drev virksomhed i selskabsform

Byrettens afgørelse

Byretten lægger vægt på, at D ikke giver særskilt meddelelse om virksomhedsomdannelsen til samhandelsparten N ApS. Byretten omtaler en række alternative måder, hvorpå meddelelsen kan foretages, herunder gennem annoncer i dagspressen. D oplyser ligeledes ikke om omdannelsen gennem en sådan alternativ metode. De fakturaer, der løbende bliver udstedt af N A/S og senere af N ApS, er alle stilet til D's personligt ejet virksomhed, der ikke på noget tidspunkt gør indsigelse herimod. Byretten konkluderer, at under disse omstændigheder er D den nærmeste til at gøre opmærksom på, at N ApS ikke længere handler med en personligt ejet virksomhed, men med en virksomhed med begrænset ansvar. Byretten konkluderer ligeledes at D må bære risikoen for, at en sådan meddelelse ikke gives. Aalborg Byret slår fast at, D hæfter personligt for betaling af de udstedte fakturaer, dog med undtagelse af den nedlagte rentepåstand.

Byrettens argumentation tydeliggør, at den erhvervsdrivende bør give særskilt meddelelse omkring en virksomhedsomdannelse. Herunder fremhæver byretten, at der kan benyttes alternative metoder til at fortage sådanne meddelelser. Det må dog antages, at den erhvervsdrivende med fordel kan give direkte besked til alle sine samhandels partnere. På den måde sikrer den erhvervsdrivende, at den almindelig obligationsretlige grundsætning om kreditorsamtykke ved debitorskifte

¹¹⁶ U.2020.3111.

overholdes. Byretten fastslår endvidere, at når den erhvervsdrivende ikke reagerer på faktureringer til den personlig ejet virksomhed, må den nærmeste til at gøre opmærksom på, at samhandelsparterten ikke længere handler med en personligt ejet virksomhed, være den erhvervsdrivende som har foretaget virksomhedsomdannelsen. Det er således den erhvervsdrivende der pålægges bevisbyrden for, at der er givet tilstrækkelig meddelelse om omdannelsen. Hvis ikke den erhvervsdrivende kan løfte denne bevisbyrde, må han bære risikoen for den manglende meddelelse personligt. Konsekvensen heraf er, at den erhvervsdrivende må bære hæftelsen personligt.

Ud fra parternes anbringender sammenholdt med byrettens resultat, må det endvidere udledes, at den erhvervsdrivende ikke alene kan støtte ret på, at det fremgår af selskabets mails og brevpapir, at virksomheden er et ApS. Omdannelsen er ligeledes ikke tilstrækkeligt oplyst, såfremt selskabsformen fremgår af de ansattes tøj og selskabets biler. Disse indirekte oplysninger er ikke tilstrækkelige til, at en samarbejdspart må anses for at have modtaget meddelelse om virksomhedsomdannelsen og accepteret den.

Vestre Landsret

D appellerer Byrettens afgørelse med påstand om frifindelse, subsidiært betaling af mindre beløb. Indstævnete N ApS påstår Byrettens afgørelse stadfæstet. hvorfor sagen stilles for Vestre Landsret.

Direktøren for D ApS uddyber i landsretten, at der i forbindelse med virksomhedsomdannelsen er givet oplysninger om, at virksomheden er omdannet til et ApS. D ApS anfører, at deres ansatte går rundt med arbejdstøj, hvoraf det nye selskabsnavn fremgik. Selskabsnavnet indeholder en betegnelse af selskabsformen ApS. Dette forhold anses som værende medvirkende til, at N ApS bør have bedre mulighed for at være indforstået med D ApS' selskabsstatus. Det anføres, at: *"De gik fra 2012 altid i arbejdstøjet, hvor »ApS« fremgik."*¹¹⁷ D ApS supplerer med en anførelse af, at flere af selskabets varebiler er skiltet med selskabsnavnet. Firmabiler som på daglig basis kører rundt og reklamerer med virksomhedens navn, har til formål at fremme budskabet omkring virksomheden, men ligeledes virksomhedens status, størrelse og organisationsform. Disse forhold taler for, at D ApS udad til agerer som et ApS, med begrænset hæftelse.

¹¹⁷ U.2020.3111.

På de fleste af varebilerne stod der »ApS«, men på enkelte ældre biler fremgik det ikke. Alle vidste, at selskabet blev til et ApS. Han har set fakturaerne, men hæftede sig ikke ved, at de ikke var stilet til ApS'et.¹¹⁸

D anfører at det er almindelig kendt, at virksomheden drives i selskabsform. D anfører at han ikke er opmærksom på, at faktureringerne foretages til den personligt ejet virksomhed, fremfor ApS'et. D forklarer forholdet med, at der er mange, som sender fakturaer på den måde. Endvidere at D fortsat driver sin personligt ejede virksomhed, dog inden for en anden branche. Supplerende til D's anførelse om, at selskabsformen fremgår af selskabets biler og arbejdstøj, beskriver en tidligere ansat M, at selskabsformen fremgår af brevpapir fra D ApS fra stiftelsen af selskabet. M anfører ligeledes, at ApS kort tid efter også bliver tilføjet i mailsignaturen. Dette forhold taler yderligere for, at D ApS agerer som et ApS udadtil. Den tidligere direktør i N ApS, J anfører, at: *"Bogholderiet skal foretage en ny kreditvurdering med fastsættelse af kreditmaksimum, hvis en kunde f.eks. ændrer status til et ApS. Han kan ikke huske, hvilket kreditmaksimum der var fastsat for D."*¹¹⁹

Dette forhold taler muligvis for, at N ApS ikke er indforstået med, at der er sket en virksomhedsomdannelse af D's personligt drevne virksomhed til ApS. Årsagen hertil er, at der ikke anføres nogen ny kreditvurdering af D efter omdannelsen. Det tyder på, at N ApS ikke er opmærksomme på, at D's personligt drevne virksomhed er omdannet til et ApS med begrænset hæftelse, idet en sådan omdannelse ville medføre en ny kreditvurdering af selskabet.

En tidligere afdelingsleder i N ApS anfører, at D's virksomhedsomdannelse er almindelig kendt i N ApS. Dette er relevant at undersøge, da det netop kan medføre, at der er tale om stiltiende accept, såfremt aftaleparten er indforstået med de ændrede forhold, uden at gøre indsigelse imod dette. T anfører at: *"D blev kunde kort tid efter, efter at han startede i Aalborgafdelingen. Han fik oplyst, at D virksomhed blev ændret til et ApS, og de sendte en besked om det til bogholderiet."*¹²⁰ T forklarer tydeligt at han er bekendt med virksomhedsomdannelsen. I forlængelse heraf, at N ApS' bogholderi

¹¹⁸ U.2020.3111.

¹¹⁹ U.2020.3111.

¹²⁰ U.2020.3111.

er informeret om omdannelsen. Dette forhold taler for, at det bør være almen viden i N ApS, at man handler med D ApS og ikke den personligt ejet virksomhed. Når både en tidligere afdelingsleder og selskabets bogholderi er informeret om, at der handles med et selskab med begrænset hæftelse, må det formodes, at direktøren ligeledes ved vidst, eller burde vide, at omdannelsen har fundet sted. T anfører endvidere, at: *"Han har både set biler og arbejdstøj, hvor det fremgik, at virksomheden var et ApS. Han var ikke i tvivl om, at N handlede med et ApS, og det var der heller ikke andre, der var."*¹²¹

Ifølge T er det derfor almenkendt i virksomheden, at samhandelsparten er D ApS. Dette forhold bringer yderligere formodning om, at direktøren for N ApS ved, eller burde vide, at D ApS er et kapitalselskab med begrænset hæftelse. Tidligere er der redegjort for, at arbejdstøjet og bilerne med reklame på, tydeliggør D ApS' selskabsforhold, hvorfor det virker usandsynligt, at N ApS ikke har været klar over selskabssituationen hos D ApS. I forbindelse med D ApS' konkurs, forklarer T at:

*Han og L fik nogle papirer fra Scantruck, og L blev opmærksom på, at der stod et andet cvr-nummer end det, som N anvendte. L gav besked til J, og de blev herefter taget af opgaven. Han hørte, at de på hovedkontoret blev meget glade for, at der nu var en til at betale gælden.*¹²²

Ovenstående giver anledning til, at N ApS mangler en sydebuk for hæftelsen i forbindelse med konkursen. Det nævnes, at man fra hovedkontoret er glade for, at der er en til at betale gælden. Dette kan tolkes således, at man fra N ApS anser pengene som værende tabt. Efter at hovedkontoret bliver opmærksomme på, at der rent formelt er tale om en personlig drevet virksomhed, ser de muligheden for at forlange personlig hæftelse for det fulde beløb fra D. Det skal dog bemærkes, at T har været involveret i en sag om en konkurrenceklausul, som han tabte. Dette gør naturligt, at T's forklaring skal anses fra et kildekritisk perspektiv.

¹²¹ U.2020.3111.

¹²² U.2020.3111.

Vestre Landsrets afgørelse

Landsretten lægger efter bevisførelsen til grund, at D i forbindelse med omdannelsen af den personlig ejet virksomhed til et ApS ikke sender en særskilt meddelelse herom til N ApS. N ApS sender endvidere løbende et stort antal fakturaer for leje af materiel, som er stilet til den personlig ejet virksomhed, uden at D gør indsigelse. Landsretten nævner derfor indledningsvist to forhold, som taler for, at N ApS ikke har fået tilstrækkelige oplysning om virksomhedsomdannelse.

Heroverfor anfører landsretten, at D som led i det løbende kundeforhold - som fortsætter lidt over 6 år, efter at virksomheden bliver omdannet til et ApS - sender flere mails og breve til N ApS, hvor virksomheden tydeligt er angivet som D ApS. Landsretten lægger efter bevisførelsen endvidere til grund, at virksomheden i øvrigt udadtil fremtræder som et ApS, herunder på hovedparten af virksomhedens biler og på medarbejdernes arbejdstøj. Dette suppleres også med, at det var alment kendt, at D ApS var et ApS, da en tidligere afdelingsleder i N ApS ikke var i tvivl om virksomhedsomdannelsen.

Landsretten lægger efter bevisførelsen endvidere til grund, at virksomheden i øvrigt udadtil fremtrådte som et anpartsselskab... T, som var leder af N's afdeling i Aalborg, har ligeledes forklaret, at han ikke var i tvivl om, at entreprenørvirksomheden var et anpartsselskab.¹²³

Landsretten tillægger således det forhold, at virksomheden udadtil fremtræder som et ApS, herunder på hovedparten af virksomhedens biler og på medarbejdernes arbejdstøj stor vægt, ved vurdering af om der er givet tilstrækkelige oplysninger til kreditor. I forlængelse her, inddrages en tidligere afdelingsleder i N ApS' forklaring, hvorefter det var alment kendt i N ApS, at samhandelsparten var et ApS.

Landsretten anfører endvidere, at forhold omkring virksomhedens størrelse indikerer, at der er tale om et ApS. " (...) det i dag må anses for at være hovedreglen, at større virksomheder drives i

¹²³ U.2020.3111.

selskabsform (...) ”¹²⁴ Denne argumentation synes, at indikerer, at det må have stået klart for N ApS, at der var indgået en aftale med D ApS og ikke den personlig ejet virksomhed.

Afslutningsvist konkluderer landsretten, at:

(...) efter en samlet vurdering, at det måtte have stået klart for N, at i hvert fald de leje-aftaler, der er omfattet af denne sag - som efter det oplyste angår aftaler indgået, efter at N ApS blev etableret i 2015 - blev indgået med anpartsselskabet D Entreprenør ApS”¹²⁵

Af dommen kan det udledes, at når den selvstændige erhvervsdrivende foretager en virksomhedsomdannelse skal det tydeliggøres, at der er tale om en overgang til et selskab med begrænset hæftelse. Dette foregår på normalvis gennem en særskilt meddelelse om omdannelsen og en tydelig besked om de ændrede forhold i forbindelse med hæftelsen. Herefter afventer den erhvervsdrivende et kreditorsamtykke, som bekræfter, at selskabet kan indtræde i samhandlen. Det kan dog af dommen udledes, at der i særlige tilfælde kan foreligge meddelelse omkring virksomhedsomdannelsen, såfremt at det tydeliggøres i form af handlemaner og fremstilling. I landsrettens argumentation lægges der vægt på, at virksomheden udadtil fremtræder som et ApS. Landsretten inddrager modsat byretten sådanne forhold vedrørende, at selskabet har sendt en række mails og breve til sin samhandelspart, hvor virksomhedens navn tydeligt er angivet som et ApS. Endvidere, at ApS fremgår på hovedparten af virksomhedens biler og på medarbejdernes arbejdstøj. Byretten lægger alene vægt på, at der ikke er fremsat indsigelser mod fakturaernes angivelse af debitor. Det kan således afledes af landsrettens argumentation, at der nok i videre udstrækning kan blive tale om tilstrækkelig meddelelse om omdannelse og en dertil hørende stiltiende accept heraf. Dette må i hvert fald formodes at være tilfældet når der er tale om et længere samhandels forløb mellem parterne efter virksomhedsomdannelsen. Endvidere når vidner fra den samhandelspart, som har gjort gældende, at omdannelsen ikke er oplyst og accepteret, angiver, at virksomhedsomdannelsen er almindelig kendt i virksomheden.

¹²⁴ U.2020.3111.

¹²⁵ U.2020.3111.

Dette suppleres naturligt, af passiviteten fra samhandelsparten, da der ikke blev reageret over en længere årrække efter virksomhedsomdannelsen.

Det kan afslutningsvist udledes, at når det bør stå klart for modparterne, at der er sket en virksomhedsomdannelse, skal denne som minimum reageres herpå. Er dette ikke tilfældet, må det anses som en stiltiende accept af omdannelsen, hvorfor den erhvervsdrivende ikke længere hæfter personligt.

3.1.2. Sammenfatning

Når den erhvervsdrivende ønsker at omdanne enkeltmandsvirksomheden til et ApS, spiller hæftelsesforholdet en stor rolle. Motivationen for en sådan omdannelse udspringer ofte af ønsket om at undgå den personlige hæftelse. Den erhvervsdrivende kan dog risikere fortsat at hæfte personligt efter omdannelsen, såfremt den erhvervsdrivende ikke har sikret sig, at virksomhedens kunder og leverandører vil fortsætte deres aftaler med selskabet. Et debtorskifte kan nemlig ikke foretages uden kreditorsamtykke. Virksomhedsomdannelsen kan således ikke foretages uden kreditorernes samtykke. Dommene *U.2022.50* og *U.2020.3111* belyser hvornår den erhvervsdrivende anses for at have givet tilstrækkelige oplysninger til sine samhandelspartnere, og – i forlængelse heraf – hvornår samhandelsparterne må anses for at have accepteret et debtorskifte. Dommene behandler således, hvorvidt det er den personligt ejet virksomhed eller kapitalselskabet der bærer hæftelsen.

Dommene belyser indledningsvis, at den erhvervsdrivende bør være særligt opmærksom på at give særskilt meddelelse om virksomhedsomdannelsen. Problematikken opstår, når der ikke er givet en sådan særskilt meddelelse. Landsretten kommer frem til forskellige resultater ved manglende særskilt meddelelse i de to domme.

I *U.2020.3111* gives der ikke særskilt meddelelse om virksomhedsomdannelsen. Landsretten illustrerer dog, at der i særlige tilfælde kan foreligge tilstrækkelig meddelelse omkring omdannelsen, såfremt at det tydeliggøres i form af handlemåde og fremstilling. Landsrettens lægger vægt på, at virksomheden udadtil fremtræder som et ApS. Selskabsforholdene er synliggjorde, i form af at virksomheden har udstyret medarbejderne med arbejdstøj, af hvilket det nye selskabsnavn fremgår. Derudover har virksomheden biler med skiltning af navnet på, hvorfor man i forbindelse med samarbejde eller benyttelse af virksomheden bliver gjort opmærksom på, at der ikke er tale om en enkeltmandsvirksomhed. Virksomheden korresponderer endvidere via mails og breve til sin samhandelspart, hvor virksomhedens navn tydeligt er angivet som et ApS. Disse forhold er ikke automatisk tilstrækkelig meddelelse om virksomhedsomdannelse. Landsretten konkluderer dog, at kreditor burde have været indforstået med, at samhandlen forgik med et ApS. Det skyldes, at forholdene har været så tydelige, at en tidligere afdelingsleder i kreditors virksomhed anfører, at omdannelsen er almindelig kendt i virksomheden. Dette suppleres af passiviteten fra kreditor, da der ikke blev

reageret over en længere årrække efter virksomhedsomdannelsen. Det kan afslutningsvist udledes, at når det bør stå klart for modparten, at der er sket en virksomhedsomdannelse, skal denne som minimum reagere herpå. Er dette ikke tilfældet, må det anses som en stiltiende accept af omdannelsen, hvorfor den erhvervsdrivende ikke længere hæfter personligt.

I U.2022.50 gives der ikke særskilt meddelelse om indtrædelsen af et kapitalselskab i en aftale. Landsretten illustrerer, at virksomheden ikke alene kan nøjes med at afgive oplysninger om det nye selskabs CVR-nr. og adresse i forbindelse med indgåelsen af en distributionsaftale. Konkret konkluderes det, at angivelsen af ApS'ets CVR-nr. og adresse i en aftale ikke er tilstrækkeligt til, at kreditor bør indse, at samarbejdspartneren i henhold til en aftale ikke længere er en personligt ejet virksomhed, men et ApS. Landsretten fremhæver, at fraværet af nogen form for direkte angivelse af, eller omtale af omdannelsen er problematisk. Det konkluderes derfor, at afgivelsen af oplysninger om det nye selskabs CVR-nr. og adresse ikke er tilstrækkeligt. Endvidere, at kreditor ikke på denne baggrund kan anses for at have accepteret det nye hæftelsesforhold stiltiende.

Den erhvervsdrivende i virksomhed BB, bør som udgangspunkt give særskilt meddelelse om virksomhedsomdannelsen til sine samhandelspartnere. Meddelelsen bør konkret indeholde en angivelse af, at omdannelsen finder sted, og at modpartens nye samhandelspart er et ApS med begrænset hæftelse. Herefter bør virksomhed BB afvente kreditorsamtykke fra sine samhandelsparter. Hvis ikke den erhvervsdrivende giver en sådan særskilt meddelelse og modtager det påkrævede kreditorsamtykke, risikerer han at hæfte personligt på trods af de ændrede selskabsforhold. Af U.2020.3111 kan det udledes, at der i særlige tilfælde kan statueres tilstrækkelig meddelelse gennem offentlig ageren. Den erhvervsdrivende bør derfor sørge for, at virksomhed BB efter omdannelsen udadtil fremstår som et ApS. Dette kan styrke den erhvervsdrivendes standpunkt om, at ApS'et er samhandelsparternes nye kontrakts part, i tilfælde af manglende særskilt meddelelse herom. U.2020.3111 omhandler et meget konkret forhold, hvor det er oplyst, at det var alment kendt, at samhandelsparten var et ApS. Endvidere må afgørelsen begrundes i passiviteten fra kreditor. Ud fra U.2022.50 kan det udledes, at den erhvervsdrivende ikke alene kan nøjes med at oplyse ApS'ets CVR-nr. og adresse i aftaler med samhandelsparterne. Disse oplysninger anses ikke for at være tilstrækkelige til, at kreditorerne bør indse, at ApS'et nu er ny samhandelspart fremfor

enkeltmandsvirksomheden. Det må derfor vurderes, at virksomhed BB ikke alene udadtil kan agere som et ApS, og dermed forvente, at de nye hæftelsesforhold er indforstået med samhandelsparterne. Det må derfor konkluderes, at den erhvervsdrivende i virksomhed BB under alle omstændigheder, bør give en særskilt meddelelse om omdannelsen. I forlængelse heraf bør, meddelelsen indeholde konkrete oplysninger om de ændrede selskabsforhold, herunder hæftelsesforhold.

4. Konklusion

Formålet med afhandlingen er at give et svar på, hvilken virksomhedsform der er mest hensigtsmæssig ved opstart af en ny virksomhed. Herudover analyseres hæftelsesproblematikken i forbindelse med en virksomhedsomdannelse. Dette har ført til følgende problemformulering:

Valg af virksomhedsform ved opstart af ny virksomhed samt hæftelsesproblematikken i forbindelse med en virksomhedsomdannelse

For at besvare problemformuleringen er der gennem afhandlingen svaret på nogle underspørgsmål, som skal være med til at give et fyldestgørende svar på problemformuleringen. Første underspørgsmål er formuleret således: *Hvilken virksomhedsform er den mest hensigtsmæssige ved opstart af ny virksomhed?*

Ud fra afhandlingens analyse kan det konkluderes, at der ikke er ét korrekt svar når den selvstændige erhvervsdrivende skal vælge virksomhedsform. Valget afhænger af den enkelte case, herunder hvilke præferencer den erhvervsdrivende har. Afhandlingen har behandlet en række hensyn, som den erhvervsdrivende bør opveje når den mest hensigtsmæssige virksomhedsform skal udpeges. Kapitalselskaberne er væsentlig anderledes end enkeltmandsvirksomheden hvad angår, stiftelse og registrering, kapitalkrav, hæftelse, ledelsesstrukturen, regnskab og mellemværendet mellem virksomheden og den erhvervsdrivende. Den erhvervsdrivende bør prioritere fordele og ulemper ved virksomhedsformerne ud fra de oplistede hensyn.

Kapitalselskaberne er underlagt en række lovbundne krav og procedurer, som skal overholdes. Reglerne for enkeltmandsvirksomheden er derimod deklaratoriske. Den erhvervsdrivende opnår derfor større fleksibilitet ved valg af en enkeltmandsvirksomhed.

Hvis den erhvervsdrivende prioriterer begrænset hæftelse, bør virksomheden stiftes som et kapital-selskab. Afhandling har dog belyst, at den begrænsede hæftelse i kapital-selskaber, i opstartsfasen ofte fremstår illusorisk. Dette skyldes, at selskabets kreditorer ofte kræver personlig kaution fra den erhvervsdrivende. Det kan konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden er den mest fleksible og

mindst likviditetskrævende virksomhedsform, idet der ikke kræves indbetaling af en minimumskapital ved oprettelsen. Ulemperne ved kapitalselskaberne er derfor den begrænsede fleksibilitet, de mange administrative krav og kravet om indskudskapital. Den største ulempe ved enkeltmandsvirksomheden er den ubegrænset hæftelse.

Hvis virksomheden stiftes som et A/S er det et krav, at den erhvervsdrivende inddrager andre i ledelsen. Både virksomhedsformerne enkeltmandsvirksomhed og ApS muliggør en ledelsesstruktur, hvor den erhvervsdrivende forestår ledelsen af virksomheden alene. Virksomhedsformen A/S kan følgelig udelukkes, såfremt den erhvervsdrivende forudsætter at være alene i ledelsen af virksomheden. Enkeltmandsvirksomheden giver den erhvervsdrivende mulighed for at hemmeligholde regnskaber over for offentligheden og potentielle konkurrenter. Kapitalselskaberne er derimod underlagt regnskabspligt efter ÅRL's bestemmelser, hvorefter der er krav om offentliggørelse.

Ud over de selskabsretlige hensyn har de skatteretlige regler ligeledes indflydelse på, hvilken virksomhedsform den erhvervsdrivende bør vælge. Kapitalselskaber er selvstændige skattesubjekter. Enkeltmandsvirksomheden er derimod skattemæssigt transparent, hvorfor beskattningen sker hos den erhvervsdrivende. Kapitalselskaberne beskattes efter reglerne i SEL, hvilket medfører en proportional skattesats på 22 %. Overskud fra enkeltmandsvirksomheden beskattes som udgangspunkt efter reglerne i PSL, men den erhvervsdrivende har mulighed for at tilvælge beskatning efter VSO. VSO giver mulighed for, at enkeltmandsvirksomheden kan beskattes med samme skattesats som kapitalselskaberne. Denne skattemæssige sidestilling med selskabsbeskatning gælder, så længe overskuddet forbliver i virksomheden. Det kan konkluderes, at enkeltmandsvirksomheden bør beskattes efter PSL, hvis virksomheden ikke har renteudgifter eller behov for at spare op. Er dette ikke tilfældet, vil den erhvervsdrivende med fordel kunne benytte VSO.

Enkeltmandsvirksomheden er den mest hensigtsmæssige virksomhedsform, hvis den erhvervsdrivende forventer underskud, i virksomhedens første leveår. Virksomhedens underskud kan nemlig modregnes i den erhvervsdrivendes indkomst allerede i det første år. Hertil kommer, at skatteværdien af underskuddet er større, fordi det modregnes i den erhvervsdrivendes indkomst, hvorimod underskuddet ved selskabsbeskatning modregnes i et senere overskud. For begge

beskatningsformer gælder det, at der er mulighed for at optimere skatten når der skal penge ud af virksomheden. Ved kapitalselskaberne kombineres udbetalinger af løn og udbytte. For enkeltmandsvirksomheden optimeres skattebetalingen ved at regulere årets hævninger.

Baseret på analyse af casen, kan det konkluderes, at de selskabsretlige hensyn viser, at der ikke er nogen virksomhedsform, som passer perfekt til de forudsætninger og præferencer, som den erhvervsdrivende i virksomhed BB fremsætter. Den virksomhedsform, som passer bedst til virksomhed BB's forudsætninger, er enten enkeltmandsvirksomheden eller et ApS. Hvis den erhvervsdrivende vælger at stifte et ApS, opnår han begrænset hæftelse, lille indskudskapital samt fleksibilitet, og han kan selv bevare kontrollen med selskabet og behøver ikke at inddrage andre i ledelsen. Vælger den erhvervsdrivende i stedet at etablere sin nye virksomhed som en enkeltmandsvirksomhed, opnår han en større grad af fleksibilitet, muligheden for let at kunne skyde ekstra penge ind i virksomheden og kontrol med virksomheden. Analysen af de skattemæssige forhold for virksomhed BB og den erhvervsdrivende viser, at enkeltmandsvirksomheden er mest hensigtsmæssige organisationsform. Virksomhed BB skal i så fald beskattes efter VSO. Enkeltmandsvirksomheden giver den erhvervsdrivende mulighed for at modregne virksomhedens budgetterede underskud i den erhvervsdrivendes indkomst allerede fra år 1.

Afhandlingens andet underspørgsmål er formuleret således: *Kan der opstilles generelle retningslinjer for valg af virksomhedsform?* Det kan konkluderes, at der ikke kan udarbejdes almen gyldige retningslinjer for valget af virksomhedsform. Den selvstændige erhvervsdrivendes personlige præferencer og forhold spiller en afgørende rolle. Afhandlingen har dog søgt at udarbejde nogle overordnede vejledende overvejelser, som kan benyttes til inspiration før en dybdegående analyse af den konkrete erhvervsdrivendes forhold.

I forbindelse med afhandlingens tredje underspørgsmål: *Hvornår har en erhvervsdrivende givet tilstrækkelige oplysninger om en virksomhedsomdannelse til sine samhandelspartnere?* kan det konkluderes, at der ikke foreligger ét entydigt svar. Et debitorskifte kan ikke foretages uden kreditor-samtykke. Virksomhedsomdannelsen kan således ikke foretages uden kreditorernes samtykke. Dommene *U.2022.50* og *U.2020.3111* belyser, at der i særlige tilfælde kan foreligge tilstrækkelig

meddelelse om en omdannelse, såfremt at det tydeliggøres i form af handlemåde og fremstilling. Når virksomheden udadtil fremtræder som et kapitalselskab, kan dette således være tilstrækkelig meddelelse. Når det bør stå klart for modparten, at der er sket en omdannelse, skal denne som minimum reagerer herpå. Er dette ikke tilfældet, kan det anses som en stiltiende accept af omdannelsen, hvorfor den erhvervsdrivende ikke længere hæfter personligt. Det kan ligeledes konkluderes, at oplysninger om et nyt selskabs CVR-nr. og adresse i forbindelse med indgåelsen af en aftale, ikke er tilstrækkelige oplysninger om at selskabet nu indgår i aftalen fremfor den personligt ejede virksomhed.

I henhold til afhandlingens case, vurderes det at virksomhed BB ikke alene kan agere som et ApS udadtil. Sådanne forhold kan kun undtagelsesvist betragtes som tilstrækkelige oplysninger om omdannelsen, herunder hvis det fremstår åbenlyst for modparten, at der nu handles med et ApS. Det må derfor konkluderes, at den erhvervsdrivende i virksomhed BB som udgangspunkt bør give særskilt meddelelse om virksomhedsomdannelsen til sine samhandelspartnere. Meddelelsen bør indeholde en konkret angivelse af, at omdannelsen finder sted, og at modpartens nye samhandelspart er et ApS med begrænset hæftelse. Herefter bør virksomhed BB afvente kreditorsamtykke fra sine samhandelspartnere. Hvis ikke den erhvervsdrivende giver en sådan særskilt meddelelse og modtager det påkrævede kreditorsamtykke, risikerer han at hæfte personligt på trods af de ændrede selskabsforhold.

5. Litteraturliste

Bøger

- Franklin, Benjamin, *The Autobiography of Benjamin Franklin*, 2015, 1. udgave, Rupa Publications India.
- Hansen & Krenchel, *Introduktion til dansk selskabsret I*, 2020, 6. udgave, Karnov Group.
- Hansen & Krenchel, *Introduktion til dansk selskabsret II*, 2020, 4. udgave, Karnov Group.
- Krüger Andersen, Paul, *Aktie- og anpartsselskabsret*, 2017, 13. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Michelsen m.fl., *Lærebog om indkomstskat*, 2019, 18. udgave, Djøf Forlag.
- Munck & Fode, *Valg af selskabsform & omstrukturering af selskaber*, 2016, 4. udgave, Karnov Group.
- Munk-Hansen, Carsten, *Retsvidenskabsteori*, 2018, 2. udgave, Djøf Forlag.
- Munk-Hansen, Carsten, *Den juridiske løsning*, 2017, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Von Eyben m.fl., *Lærebog i obligationsret II*, 2014, 4. udgave, Karnov Group.
- Werlauff, Erik, *Selskabsret*, 2019, 11. udgave, Karnov Group.
- Werlauff, Erik, *Valg af virksomhedsform*, 2019, 3. reviderede udgave, Werlauff Publishing A/S.
- Werlauff, Erik, *Erstatningsansvar i selskabsforhold*, 2020, 2. udgave, Werlauff Publishing.

Hjemmesider

- Danmarks Statistik. *Firmaer og koncerner*, 2020.
Internetadresse: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/erhvervsliv/erhvervslivets-struktur/firmaer-og-koncerner> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Erhvervsstyrelsen. *Vejledning om stiftelse af ApS og A/S*, 2019.
Internetadresse: <https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-stiftelse-af-aps-og-as> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Erhvervsstyrelsen. *Stiftelse og registrering af selskaber*, 2020.
Internetadresse: <https://erhvervsstyrelsen.dk/stiftelse-og-registrering-af-selskaber> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Erhvervsstyrelsen. *Vejledning til erklæringer*, 2022.
Internetadresse: <https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-til-erklæringer> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Erhvervsstyrelsen. *Fravalg af revision til årsregnskabet*, 2020.
Internetadresse: <https://erhvervsstyrelsen.dk/fravalg-af-revision> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Skat. *Satser*, 2022.
Internetadresse: <https://skat.dk/data.aspx?oid=2035568> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Skat. *Topskat*, 2022.
Internetadresse: <https://www.skat.dk/text.aspx?oid=54729&lang=da> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Skat. *Skat af egen virksomhed*, 2022.
Internetadresse: <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234853> (sidst tilgået d. 18/5-2022)

- Skatteministeriet. *Satser og beløbsgrænser i selskabsskatteloven*, 2021.
Internetadresse: <https://www.skm.dk/skattetal/satser/satser-og-beloebsgraenser-i-lovgivningen/selskabsskatteloven> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Skatteministeriet. *Marginalskatteprocenter 1993-2022*, 2021.
Internetadresse: <https://www.skm.dk/skattetal/satser/tidsserier/marginalskatteprocenter-1993-2022/> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Skatteministeriet. *Centrale skattesatser i skattelovgivningen 2018-2022*, 2022.
Internetadresse: <https://www.skm.dk/skattetal/satser/tidsserier/centrale-skattesatser-i-skattelovgivningen-2018-2022/> (sidst tilgået d. 18/5-2022)
- Skatteministeriet. *Selskabsskatteloven*, 2021.
Internetadresse: <https://www.skm.dk/skattetal/satser/satser-og-beloebsgraenser-i-lovgivningen/selskabsskatteloven> (sidst tilgået d. 18/5-2022)

Domme

- U.1989.921 H
- U.2020.3111
- U.2022.50

Love

- Aktieavancebeskatningsloven
- Aktieselskabsloven
- Bogføringsloven
- Kapitalafkastordningen
- Kursgevinstloven
- Ligningsloven
- Lov nr. 468 af 29. september 1917

- Lov om finansiel virksomhed
- Lov om fonde og visse foreninger
- Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder
- Momsloven
- Selskabsloven
- Selskabsskatteloven
- Skattekontrolloven
- Statsskatteloven
- Straffeloven
- Årsregnskabsloven

Bekendtgørelser og betænkninger

- Bekendtgørelse nr. 1295 af 14/11/2018 – Bekendtgørelse om krav til det skattemæssige årsregnskab m.v. for større virksomheder (Mindstekravsbekendtgørelsen for større virksomheder).
- Bekendtgørelse nr. 1296 af 14/11/2018 – Bekendtgørelse om krav til skattemæssige årsregnskab m.v. for mindre virksomheder (Mindstekravsbekendtgørelsen for mindre virksomheder).

Artikler

- Tfs 2015.517
- Tfs 2015.950 SR

Diverse

- Erhvervsankenævnets årsberetning 2003.
- SKM2021.472.SKTST

Den juridiske vejledning

- DJV C.C.5.2.3.2 Regnskabskrav
- DJV C.C.5.2.7.2 Overførsler i hæverækkefølgen

- DJV C.C.5.2.7.3 Den udvidede hæverækkefølge
- DJV C.C.5.2.10 Overskud og virksomhedsskat
- DJV C.C.5.2.11 Rentekorrektion

6. Anvendte forkortelser

AM-bidrag = Arbejdsmarkedsbidrag

BFL = Bogføringsloven

CVR = Det Centrale Virksomhedsregister

GRL = Grundloven

KAO = Kapitalafkastordningen

LEV = Lov om visse erhvervsdrivende virksomheder

LL = Ligningsloven

PSL = Personskatteloven

SL = Selskabsloven

SEL = Selskabsskatteloven

VSL = Virksomhedsskatteloven

VSO = Virksomhedsskatteordningen

ÅRL = Årsregnskabsloven

7. Bilagsoversigt

7.1. Bilag 1:

Casen – Vedhæftet som eksternt bilag

7.2. Bilag 2:

Ordoptælling

Statistik:

	Sider	83
	Ord	23.993
Tegn (uden mellemrum)		144.153
Tegn (med mellemrum)		167.999
	Afsnit	391
	Linjer	2.216

☐ Medtag fodnoter og slutnoter

Luk

7.3. Bilag 3:

Eksempel på stiftelsesdokument:

Stiftelsesdokument til ApS

Dette er et eksempel på Stiftelsesdokument til ApS. Derfor er der ikke nogen faktuelle korrekte oplysninger, herunder firmanavn, CVR-nr. adresser eller revisionsfirma.

Undertegnede

Hans Hansen
Andebyvej 13, 9000 Aalborg
CVR-nr. XXXXXXXX

stifter herved et anpartsselskab under navnet

Hans Hansen ApS

- 1. Vedtægter**
 - 1.1 Selskabets vedtægter er vedhæftet som Bilag A.
- 2. Selskabskapital og tegningskurs for anparter**
 - 2.1 Selskabskapitalen udgør nominelt 40.000,00 kr., der er opdelt i anparter på nominelt 10.000,00 kr.
 - 2.2 Tegningskursen for anparterne er 100.
- 3. Tegning og indbetaling af anparter**
 - 3.1 Alle anparter skal være tegnet senest den 1/1-2022.
 - 3.2 Alle anparter skal være fuldt indbetalt senest den 1/1-2022.
- 4. Retsvirkning**
 - 4.1 Stiftelsen af selskabet skal have retsvirkning fra den 1/1-2022.
- 5. Regnskabsår og revision**
 - 5.1 Stiftelsen af selskabet skal have regnskabsmæssig virkning fra den 1/1-2022.

- 5.2 Selskabets årsrapporter skal revideres.
- 5.3 Selskabets årsrapport skal revideres af Børge Bossens Revisionsfirma ApS, CVR-nr. XXXXXXXX.

6. Ledelse

- 6.1 Selskabet ledes af en direktion.
- 6.2 Til selskabets direktion valgtes Hans Hansen.

7. Stiftelsesomkostninger

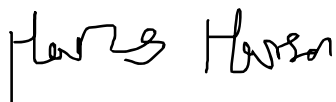
- 7.1 Selskabet afholder omkostningerne ved stiftelsen af selskabet. Omkostningerne forventes at beløbe sig til ca. 1.000,00 kr. eksklusive moms.

Undertegnede stifter herved selskabet:

Dato: 1/1-2022.

Stifter: Hans Hansen

Underskrift:

Bilag: Bilag A (vedtægter)

7.4. Bilag 4:

Eksempel på selskabsvedtægter:

Vedtægter for Hans Hansen ApS

Dette er et eksempel på vedtægter til ApS. Derfor er der ikke nogen faktuelle korrekte oplysninger, herunder firmanavn, CVR-nr. adresser eller revisionsfirma.

1.0 Selskabets navn og formål

- 1.1 Selskabets navn er Hans Hansen ApS.
- 1.2 Selskabets formål er at drive virksomhed med henblik på salg og service samt aktiviteter med tilknytning hertil.

2.0 Selskabskapital og anparter

- 2.1 Selskabskapitalen er på nominelt 40.000,00 kr.
- 2.2 Selskabskapitalen er opdelt i anparter á nominelt 10.000,00 kr.
- 2.3 Hver anpart giver 1 stemme. Ingen anparter har særlige rettigheder.
- 2.4 Selskabets ejerbog skal være tilgængelig elektronisk for selskabets anpartshavere.

3.0 Generalforsamling

- 3.1 Generalforsamling indkaldes af bestyrelsen tidligst fire uger og senest to uger før generalforsamlingen afholdes. Indkaldelse sker på selskabets hjemmeside og elektronisk til alle anpartshavere, der er noteret i ejerbogen og har bedt om skriftlig indkaldelse.
- 3.2 En anpartshaver, der ønsker at deltage i en generalforsamling, skal meddele det til selskabet senest tre dage før generalforsamlingen.

4.0 Ledelse

- 4.1 Selskabets ledelse består af en direktion.
- 4.2 Selskabets årsrapporter skal revideres.

5.0 Regnskabsår

- 5.1 Selskabets regnskabsår går fra den 1. januar til den 31. december. Selskabets første regnskabsår går fra 1/1-2022 til 31/12-2022.

6.0 Tegningsregel

6.1 Selskabet tegnes af direktionen.

7.0 Elektronisk kommunikation

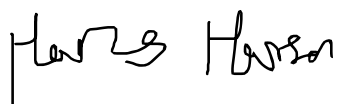
- 7.1 Selskabet og anpartshaverne kan anvende elektronisk dokumentudveksling og elektronisk post i deres kommunikation med hinanden.
- 7.2 Indkaldelse til generalforsamling, herunder dagsorden, beslutningsforslag, årsrapport og andre dokumenter; tilmelding til generalforsamling; referat af generalforsamling; ejerbog og andre generelle og individuelle oplysninger kan kommunikeres elektronisk.
- 7.3 Kommunikation mellem selskab og anpartshavere foregår via de elektroniske adresser, som de har oplyst over for hinanden.
- 7.4 Oplysning om kravene til de anvendte systemer og om fremgangsmåden i forbindelse med elektronisk kommunikation kan fås ved henvendelse til selskabet.

Således vedtaget den 1/1-2022.

Dato: 1/1-2022.

Stifter: Hans Hansen

Underskrift:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans Hansen'.